

FAPTE
MINUNATE
DE LA PĂRINȚI ATONIȚI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IOANICHIE BĂLAN, arhimandrit

Fapte minunate de la părinți atoniți / Arhimandrit
Ioanichie Bălan. - Vânători-Neamț : Mănăstirea Sihăstria,
2004

ISBN 973-86836-8-8

281.9

INTRODUCERE

Această carte, intitulată **Fapte minunate de la Părinți atoniți**, cuprinde un buchet de întâmplări duhovnicești, vedenii și fapte ziditoare de suflet din trecutul apropiat și îndepărtat, păstrate în manuscrise și adunate cu grijă de călugări aghioriți, spre folosul tuturor.

Majoritatea acestor fapte au fost traduse și copiate în limba română, cu multă grijă și migală, de eruditul schimonah Irinarh Șișman, originar din județul Dolj, ce s-a nevoit în Schitul Românesc Prodromu în primele decenii ale secolului XX.

Din cele peste douăzeci de volume masive, compuse și copiate de mâinile acestui smerit sihastru, păstrate în biblioteca Schitului Prodromu, am extras un număr de cuvinte și fapte duhovnicești, necunoscute până acum, care n-au mai fost niciodată publicate și pe care le-am considerat foarte folositoare de suflet.

Cu ajutorul lui Dumnezeu iese de sub tipar acest volum, pe care îl recomandăm tuturor monahilor și credincioșilor noștri care caută hrană duhovnicească și doresc să se mântuiască.

Dumnezeu să odihnească cu dreptii pe fericitul schimonah Irinarh Atonitul (†1920), care s-a nevoit în „Grădina Maicii Domnului” și a realizat cea mai completă istoriografie a Muntelui Athos, după anul 1850 până în zilele noastre.

Fie ca Domnul nostru Iisus Hristos să binecuvinteze atât pe călugării atoniți nevoitori, cât și pe binecredincioșii creștini care vor citi această carte.

Arhimandrit Ioanichie Bălan

VEDENIE

**ce s-a arătat în anii noștri unui părinte din
Sfântul Munte al Atonului, care, pentru multa
lui smerenie, nu și-a scris numele, fugind de
slava deșartă a oamenilor**

În anul 1854, în 14 zile ale lunii martie, într-o joi, la șase ceasuri din noapte, m-am sculat la Utrenie, am mers la biserică și am stat în strană, iar în timp ce frații citeau Miezonoptica eu socoteam adâncurile lui Dumnezeu, zicând: Un Dumnezeu și Ziditor și Făcător al tuturor a primit și S-a făcut om pentru noi, S-a răstignit și S-a îngropat. Acestea toate El le-a făcut și le-a răbdat pentru mântuirea oamenilor.

Astfel cugetând eu, s-a umilit inima mea și atâta bucurie mi-a venit în suflet și o liniște în mintea mea, încât am venit întru atâta umilință, de curgeau lacrimile mele ca izvorul. Atunci mi-a venit în suflet o dragoste nemăsurată, dumnezeiască, încât m-am înfierbântat. Și împreună cu acea dragoste mi-a venit atâta smerenie, încât nu mai puteam să mă mai asemăn cu vreo zidire.

Atunci s-a deschis inima mea și s-a făcut, într-un chip oarecare, un drum din inimă până la scaunul lui Dumnezeu. Iar mintea mea, cuvântul cel dinlăuntru și inima mea erau unite și mă rugam cu mintea fără vreo împiedicare. Îmi ziceam rugăciunea cu oarecare cuvinte umilicioase și mi-a venit o dragoste mare către aproapele și mă rugam pentru cei ce mă urau și mă dușmăneau.

Atunci, din bucuria inimii mele, sălta sufletul meu. Cât timp am fost în această umilință și stare, mă vedeam pe mine că eram în biserică și pe frați că citeau.

Nemaiputând sta în picioare, am pus strana și am șezut și iarăși mă rugam cu mintea. Și atâta dragoste dumnezeiască m-a cuprins, încât nu a fost cu putință să mă odihnesc șezând. Și nu-mi mai era frică de Dumnezeu, ci mai ales aveam mare îndrăzneală și dragoste către El, încât sufletul meu a fost stăpânit de această dragoste. Și nu mai puteam zice nici rugăciunea din inimă, nici altă rugăciune, ci numai simțeam în sufletul meu o dorire și o dragoste dumnezeiască, ca o pară de foc arzând în inima mea. Iar sufletul și inima mea erau lipite de Dumnezeu și numai pe Dânsul Îl închipuiam, și din ochi curgeau lacrimile ca izvorul. Sufletul meu sălta de bucurie și avea mare smerenie.

Și atunci fără de veste am venit în uimire. Nu mai vedeam biserica, nici nu mai auzeam ce se citea. Ci mă aflam într-un câmp mare și frumos, care era împodobit cu tot felul de copaci și de flori pline de miros plăcut. Frumusețea și podoaba aceea nu se poate scrie, nici nu se poate povesti de limbă omenească.

Totul era plin de lumină ca și cum ar fi luminat șapte sori. De departe vedeam o mulțime de oameni îmbrăcați în haine luminoase, tineri de o vârstă și tare frumoși la vedere. Fiecare strălucea mai mult decât soarele și umblau încet-încet. Și aveam mare bucurie în sufletul meu și, mirându-mă, ziceam în sine: „Oare a cui să fie grădina aceasta? Cine să fie oamenii aceștia și cum s-au aflat aici?”

Acestea cugetând, mergeam, și, după ce am mers puțin, am văzut altă mulțime nenumărată de oameni,

care stăteau împreună și erau îmbrăcați în haine ostășești. Toți erau tineri, de o vârstă și voinici la trup, tare blânzi și frumoși la față, încât străluceau mai mult decât soarele.

Când i-am văzut, am stat și priveam la podoaba și frumusețea lor, având mare bucurie în sufletul meu.

După aceea am auzit o strigare de la ei, zicând: „Fratele nostru – spunându-mi pe nume – are mare dorire să meargă la Împăratul, precum știm toți. Deci cine din noi să-l povățuiască?”

Atunci s-a deosebit unul dintre dâșzii, tânăr, mai frumos și mai voinic decât ceilalți, care strălucea precum strălucește luna între stele, și se arăta a fi mai mare între ei. Acesta a răspuns și a zis către ceilalți: „Eu o să-l povățuiesc, fiindcă, precum știți, are deosebită dragoste către mine. Ziua și noaptea mi se roagă, și pentru aceasta de multe ori m-am pus chezaș la Împăratul pentru el”.

Acestea zicând, a venit către mine. Iar eu cu mare mirare gândeam în sine: „Eu pe acești oameni nu i-am văzut niciodată, dar ei unde m-au văzut și de unde știu numele meu? Și cum au aflat că am dorire să merg la Împăratul?” Acestea gândindu-le eu, a venit lângă mine și mi-a zis cu față veselă:

– Urmează-mi mie, ca să mergem la Împăratul!

Iar eu l-am rugat, zicând:

– Frate, lasă-mă! Cine sunt eu ca să merg la Împăratul? Și de ce mă voiește Împăratul? Și ce Împărat este Acela?

Atunci acela, zâmbind, mi-a zis:

– Te faci că nu știi cine este Împăratul la Care am să te duc? Sau nu știi cine sunt eu? Fiindcă mă iubești și

mă rogi ziua și noaptea, iată am venit să te duc și să te povățuiesc la Împăratul. Și cu neputință este să te las. Deci urmează-mă!

Atunci eu, nemaiavând ce să răspund, i-am urmat. Și așa acela mergea înainte și eu după dânsul, aproape. Și mi-a zis gândul să-l întreb cine este, de-mi arată atâta dragoste. Dar mă rușinam, zicând că o să-l întreb mai pe urmă. Și aveam mare mângâiere în sufletul meu, văzându-l aproape lângă mine. Deci am mers multă lungime de loc de la acel câmp frumos și nu se mai vedea nimeni, fără numai noi doi.

După ce s-a sfârșit acel câmp frumos, am ajuns la o uliță strâmtă, care era foarte lungă, încât nu se vedea celălalt capăt, iar pe amândouă părțile avea ziduri înalte. Drumul acela era așa de strâmt, încât omul pe jos abia putea să treacă. Când am ajuns acolo, am avut puțină temere în inima mea, fiindcă locul acela era sălbatic și fără mângâiere. Dar, văzând pe povățuitorul meu, mi se bucura sufletul.

Atunci povățuitorul meu a stat puțin și a căutat spre mine cu față luminată și veselă și mi-a zis: „Pentru ce te stăpânește lenevirea și-ți împrăști mintea încoace și-ncolo și nu iei aminte la rugăciunea lui Iisus Hristos? Nu știi câtă pagubă pătimește omul când se lenevește la rugăciune, măcar și o răsuflare? Și iarăși, cât folos are când cugetă la mântuitorul nume al Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos de-a pururea? Un om ca acesta se izbăvește de patimi și de păcate și se face lăcaș al Preasfintei Treimi, și va ajunge la dragostea cea desăvârșită, pe care, în parte, ai cercat-o și tu din mila lui Dumnezeu cea neajunsă.

Deci, știindu-i dulceața ei, pentru ce te lenevești de lucrul acesta? Până când, frate, ai să fii în somnul cel

adânc al lenevirii și nu te întorci? Adu-ți aminte de osârdia ta cea dintâi, de la care te-ai lenevit desăvârșit. Nu cumva Dumnezeu nu te-a învățat lucrarea, când ai pus pe Preasfânta Fecioară, Născătoare de Dumnezeu, mijlocitoare și chezașă a mântuirii tale? Nu cumva nu te-ai învrednicit să o afli povățuitoare milostivă spre adevărarea aceasta? Nu știi, frate, milostivirea și dragostea pe care ți le-a arătat Dumnezeu? Dar tu ai ales lenevirea în locul dragostei Lui. Cu toate acestea mare este dragostea lui Dumnezeu cu tine!”

Când povățuitorul meu îmi zicea acestea, mi-a venit multă umilință și cu inima zdrobită ziceam: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” Și cu cât ziceam rugăciunea, cu atât se înfierbânta inima mea spre dorirea și dragostea dumnezeiască. Pentru că atât de curat făceam rugăciunea, încât nici un gând nu era care să tulbure inima mea și s-o împiedice. Și atât s-a adâncit mintea mea în rugăciune și am luat atâta putere, încât a fugit acea temere care mă stăpânea mai înainte.

Atunci îmi zice povățuitorul meu: „Vezi că acum ești mai bine, când zici rugăciunea? Dacă voiești să fii pururea în această stare și voiești să te mântuiești, ridică-te din adâncul lenevirii și începe iarăși petrecerea ta cea dintâi și cea dintâi lucrare în păzirea poruncilor lui Dumnezeu, fără schimbare. Și toată puterea să ți-o pui în cugetarea numelui lui Iisus Hristos și al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Ia aminte să păzești acestea cu scumpătate și să te mărturisești curat în toată ziua de orice ți se va întâmpla, neascunzând nici un gând duhovnicului tău!”

Acestea zicându-mi, am început să mergem pe acea uliță strâmtă. Și mergând, am văzut o cruce, ca un semn de drum. Iar când am ajuns aproape de cruce,

povătuitorul meu a stat și și-a făcut trei cruci, zicând: „Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și sfântă învierea Ta o laudăm și o mărim!” Și mi-a zis să fac și eu asemenea, și m-am închinat și eu la fel.

După ce am mers multă depărtare de acolo, am trecut de acea uliță. Și am văzut acolo un loc care înfricoșa și cutremura pe cei ce-l vedeau. Pentru că era o râpă și o vale atât de adâncă și întunecată, încât nici lungimea, nici adâncimea nu se vedeau, fiind ca un noian neumblat. Și de cealaltă parte de noian, tare departe, se vedea un munte foarte înalt, al cărui vârful ajungea până la cer. Peste acel noian era o punte înfricoșătoare, pentru că acea punte era numai un lemn rotund, ca de o palmă de gros. Un capăt al ei era în ulița cea strâmtă, iar celălalt era la marginea aceluși munte înalt. Și când sufla vântul, acea punte tremura ca frunza în copac. Deci, când am ajuns mai aproape de acel noian și de punte, m-a cuprins frică și cutremur, văzând că trebuia să trecem pe ea, fiindcă, privind într-o parte și-n alta, nu vedeam alt loc de trecut de cealaltă parte, fără numai acea punte. Și nu era nici o potecă pe acea vale adâncă și întunecoasă.

Atunci iarăși mi-a zis povătuitorul meu: „Din nou te-ai lenevit la rugăciune și pentru aceasta te temi. Dă-mi mâna încoace!” Atunci eu i-am dat mâna dreaptă și, ținându-ne de mână, mergeam pe acea punte înfricoșătoare. Și mergând puțin, am văzut acea punte clătinându-se și tremurând, cum tremură frunza în copac când bate vântul. Și privind într-o parte și în alta, în acea vale adâncă și întunecoasă, mi-a fost frică să mai merg, dar fiindcă eram cu povătuitorul meu, care mă ținea de mână, am luat oarecare îndrăzneală. Apoi povătuitorul

meu a stat puțin și întorcându-se cu fața la mine, mi-a zis: „Fă-ți cruce de trei ori și cheamă numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, pentru că la locul acesta mare putere are numele ei!”

Atunci am făcut de trei ori cruce și am zis cu mintea: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ajută-mă!” Și, o, minune! Atâta bărbăție a venit în sufletul meu, încât nu am mai avut nici o frică, cu toate că puntea aceea tremura ca un păianjen, când mergeam pe ea. Și după oarecare timp am ajuns la capătul ei.

Sfârșindu-se puntea am ajuns la marginea muntelui. Atunci povătuitorul m-a lăsat de mână și mi-a zis: „De acum nu mai ai frică!” Însă eu, din multa dragoste ce aveam către dânsul, nu l-am lăsat de mână, ci îl țineam așa și mergeam mai departe împreună. După ce am mers puțin, am început să ne suim pe munte. Atunci eu am privit în sus, dar nu se vedea vârful lui de înalt ce era. Cu toate că urcușul era foarte greu, însă locul era înveselitor. După ce am suit multă cale, am stat puțin și am privit în toate părțile muntelui și m-am minunat. Toate părțile muntelui erau pline de măsline. Și gândeam în sine: „De unde sunt aici atâția măsline?” Și am plecat mai departe.

Apoi, mai mergând puțin, am ajuns la o poartă mare, care era deschisă. Atunci povătuitorul meu și-a făcut cruce de trei ori, asemenea și eu. Și am intrat înăuntru pe poartă. Și am văzut iarăși un câmp mare! Și atât de mare era, încât nu i se vedeau marginile; și precum era țaria cerului, așa era și acel câmp. Frumusețea și podoaba aceluși câmp cine poate să le spună? Și de aş voi să descriu frumusețea aceluși câmp, nu aş putea, pentru că nu este vreun lucru pământesc cu

care să-l asemăn. Limba omenească nu poate să spună frumusețea lui, nici mintea omenească să o înțeleagă. Acel câmp era împodobit cu tot felul de copaci și înfrumusețat cu tot felul de flori cu bună mireasmă. Lumina care lumina acolo era ca lumina a șapte sori.

Deci, când am văzut acel câmp, s-a robît inima mea de frumusețea lui și pofteam ca să rămân acolo. Dar povățuitorul meu îmi zise: „De acum vei vedea și alte locuri mai frumoase, și după aceasta vei vedea și pe Împăratul!”

Și mergeam pe acel câmp frumos, bucurându-ne. Și am văzut de departe mulțime de oameni, care erau îmbrăcați în haine călugărești, însă nu negre, ci roșii, care străluceau ca lumina. Fețele lor străluceau mai mult decât soarele, iar vederea și frumusețea lor era mai presus de înțelegerea omenească. Unii dintre ei erau tineri, iar alții bătrâni. Și apropiindu-ne de ei, ne-au primit cu mare bucurie și au zis către povățuitorul meu:

– Bucură-te, Mare Mucenice Gheorghe, iubitele al lui Hristos!

Asemenea și el le-a zis:

– Bucurați-vă, cuviosilor, iubii lui Hristos!

Atunci toți și-au întors fețele lor spre mine și cu față veselă mi-au zis: „Fiule – zicându-mi pe nume –, de ar dobândi omul toată lumea dar își va pierde sufletul său, ce va folosi? Și de ar trăi o sută de ani și ar dobândi toate bunătățile lumii și și-ar face toate poftele, tot trebuie să vină ceasul cel înfricoșător al morții, și toată viața lui i se va părea un vis și o umbră. Iar tu de te vei scula din lenevire și vei începe iarăși viața ta cea dintâi, vei plăcea lui Dumnezeu și te vei învrednici fericirii celei cerești, bucurându-te împreună cu noi în veci. Iar

de-ți vei petrece viața ta în lenevire, vei ajunge în valea care primește pe cei leneși, trândavi și nepocăiți. Fiule, să nu voiești a iubi mai mult acel noian întunecat, decât această fericire! Să nu pui mai presus lenevirea, decât dragostea lui Hristos! Fiule, adu-ți aminte din ce înălțime ai căzut și de ce te-ai înstrăinat și ce-ai păgubit! Fiule, întoarce-te și cazi la milostivirea lui Dumnezeu, și noi nu vom înceta rugându-L pe Dânsul!”

După aceasta ne-am despărțit de ei și am plecat mai departe. Atunci s-a înfricoșat sufletul meu de cele auzite. Dar am aflat că povățuitorul meu este Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință. Și mi-am adus aminte și de cuvintele ce le-a zis el, când se întrebau acei ostași: „Cine să-l povățuiască pe el?” Căci zicea Sfântul Gheorghe: „Eu o să-l povățuiesc, pentru că are dragoste deosebită către mine și de multe ori m-am pus chezaș și mijlocitor către Împăratul pentru el”. Deci l-am cunoscut pe deplin că de la început aveam dragoste mare și deosebită către Sfântul Gheorghe, mai mult decât față de alți sfinți. Și de multe ori l-am pus mijlocitor pentru mântuirea mea. Și el multe minuni a făcut cu mine și oricând l-am rugat, nu m-a lăsat neajutorat.

Deci, când am cunoscut că povățuitorul meu este Marele Mucenic Gheorghe, n-am mai putut răbda, ci l-am sărutat și l-am îmbrățișat mult timp, din dragostea cea multă ce o aveam în suflet către el. Și m-am lipit cu sufletul și mai mult de el prin dragoste.

Și mergând noi puțin, am văzut de departe și alți oameni, și aceștia îmbrăcați cu haine călugărești asemenea cu cei mai dinainte. Însă îmbrăcămintea și fețele lor străluceau mai mult decât soarele și aveau slavă mai multă și mai mare decât ceilalți. Și strălucire

mai mare aveau, dar erau puțini la număr. Și l-am întrebat pe povățuitorul meu:

– Sfinte Gheorghe, cine sunt aceștia? Ce sunt de au atâta slavă, strălucire și frumusețe și ce au săvârșit în viața lor?

Și el mi-a răspuns, zicând:

– Aceștia sunt călugării cei de acum, care fără povățuitori și fără pilda faptelor bune ale acelor, ci numai din singura lor bunăvoință au râvnit faptelor bune ale călugărilor celor de demult, și le-au săvârșit, bineplăcând lui Dumnezeu. Și pentru aceasta Dumnezeu i-a preamărit.

Și eu iarăși i-am zis:

– În vremea aceasta au lipsit faptele cele bune din lume, dar cum se poate să fie în ea acest fel de oameni aleși?

Și mi-a răspuns:

– Acest fel de oameni aleși sunt puțini în zilele acestea în lume. Dar cel ce va face în aceste zile fapte bune, după puterea lui, și va plăcea lui Dumnezeu, mare se va chema aici în Împărăția lui Dumnezeu. Căci cine face câteva fapte bune, le face din singura lui bunăvoință, fără povățuitor și fără pilda altora. Și pentru aceasta Dumnezeu le primește ca pe niște fapte desăvârșite. Frate, în zilele acestea au lipsit faptele cele bune din lume, s-a înmulțit răutatea, a prisosit nedreptatea, a lipsit dragostea, s-a prăpădit adevărul din gurile oamenilor, a încetat cuvântul lui Dumnezeu și se obișnuiește osândirea și minciuna. În loc de smerenie, înălțarea; în loc de dragoste, vrajbă; în loc de milostivire, nemilostivirea și în loc de dreptate, nedreptatea. Acum s-a înmulțit ținerea de minte a răului, pizma și alte multe

asemenea; toți s-au abătut la rău. Nu este cel ce face bine. Foarte puțini sunt cei care săvârșesc faptele cele bune și plac lui Dumnezeu.

În zilele acestea se potrivește cuvântul: „Cel ce se mântuiește, mântuiască-și sufletul său!” Nimeni să nu aștepte ajutor de la altul, ci numai de la Maica Domnului. Cel ce va cădea la dânsa cu tot sufletul, îl va povățui, și cu adevărat se va mântui, pentru că toate câte le voiește le poate, căci: „Mult pot rugăciunile Maicii spre împlânzirea Stăpânului”.

Aceste cuvinte mi-a zis și iarăși am început să mergem. Și după ce am mers puțină depărtare spre partea răsăritului aceluși câmp, se vedea de departe un palat mare și frumos. Înălțimea, lățimea și lungimea lui erau foarte mari. Zidurile lui nu se puteau asemăna în frumusețe și se vedeau că erau din aur curat. Strălucirea care ieșea din el lumina tot locul acela. Forma palatului era neînțeleasă. Podoaba și frumusețea lui necuprinse de mintea omenească. Și am întrebat pe povățuitorul meu:

– Sfinte Gheorghe, ce palat este acesta?

Și el mi-a zis:

– Acesta este palatul Împăratului, unde te voi duce.

Deci mergând, am ajuns la palat și am venit la o poartă mare și înaltă, care era deschisă. Povățuitorul meu și-a făcut de trei ori cruce; asemenea și eu. Și am intrat înăuntru pe poartă, într-o curte. Din ea se vedeau toate părțile palatului aceluia. Și văzând acelea m-am minunat de podoaba și de frumusețea lor, pentru că ochi de om nu le-a văzut. Vedeam și oameni mulți plimbându-se pe acolo, care erau în mare slavă. Atunci povățuitorul meu m-a apucat de mâna dreaptă și mă ținea și mergeam împreună.

După aceasta am trecut printr-o poartă, care era deschisă, și am dat într-o sală mare și frumoasă. În partea de răsărit a sălii era o altă poartă mare și înaltă, care era făcută cu un meșteșug pe care mintea omenească nu poate să-l înțeleagă. Și era împodobită cu pietre scumpe. În partea dreaptă a porții era zugrăvită icoana Domnului nostru Iisus Hristos șezând pe jilț. De asemeni, și de-a stânga era zugrăvită icoana Maicii Domnului, șezând pe jilț. Iar înăuntru, în sală, era mulțime multă de oameni, toți îmbrăcați călugărește cu același fel de îmbrăcăminte, dar hainele lor erau roșii ca sângele și străluceau ca fulgerul, iar în mâini țineau cruci și stâlpare. Frumusețea și podoaba lor nu o pot povesti.

Cum ne văzură, au venit în întâmpinarea noastră și ne-au primit cu mare bucurie. Și privind toți spre mine mi-au zis cu glas dulce:

– Frate, până când să te așteptăm? Pentru ce nu te silești pe tine? Apoi au zis către povățuitorul meu:

– Frate Gheorghe, iată că l-ai luat în stăpânirea ta. Când ni-l vei aduce? Sfântul a răspuns:

– Când va voi Domnul. Atunci aceia m-au luat din mâna povățuitorului meu și mă țineau ei de mâini, arătându-mi prin aceasta mare dragoste.

Iar povățuitorul meu a mers și a stat înaintea icoanei Maicii Domnului, la fel am mers și noi toți și am stat cu multă rânduială. Și toți au început să cânte cu glas dulce: „Cuvine-se cu adevărat...”. Și când cântau, fiecare cuvânt al troparului atât de curat îl auzeam, încât se întipărea în sufletul meu. Și săvârșind cântarea, m-a luat iarăși povățuitorul meu și, făcându-ne de trei ori cruce ne-am închinat la icoană; asemenea au făcut și toți sfinții de acolo. Apoi mi-au zis:

– Acestea care le vezi s-au făcut pentru tine, ca să nu ai îndoială față de cele pe care le vezi și le auzi, crezând că ar fi nălucire diavolească. Nu este nălucire, ci milostivirea lui Dumnezeu.

Apoi ei s-au depărtat puțin și numai eu și povățuitorul meu am rămas în dreptul ușii. Și fără de veste ușa s-a deschis singură, de la sine, și s-a vărsat multă lumină afară, care ne-a înconjurat. Am stat în afara ușii și ne-am uitat mult timp. Apoi am auzit un glas dulce dinăuntru, zicând: „Mare este mila Ta, Doamne, către fiii omenești!” Și câte am văzut acolo, cu neputință este să le scrie cineva. Pentru că ochi de om nu au văzut, urechi nu au auzit, la inimă de om nu s-a suit și minte de om nu poate să înțeleagă. Frumusețea și podoaba lor nu se pot spune și nici nu se pot asemăna cu vreun lucru omenesc.

Înspre mijlocul bisericii era un tron înalt și preaslăvit. El era ca niște cărbuni aprinși și strălucea ca soarele. Pe tron stătea Împăratul slavei, Hristos. Împrejurul tronului și al Împăratului stătea mulțime nemăsurată de oameni de toate vârstele. Unii dintre ei erau foarte tineri și îmbrăcați în haine albe. Unii erau îmbrăcați în haine monahicești, iar alții în haine ostășești.

Chipul Împăratului era așa cum se vede zugrăvit pe icoane. Era cu trup plin și îmbrăcat cu haine arhieresti, iar pe cap avea o cunună de pietre scumpe. Podoaba și frumusețea Împăratului cine poate să o spună? Din lumina care strălucea în fața Împăratului se lumina toată ceata aceea a sfinților și toată biserica. Și toți dreptii aceia s-au făcut asemenea cu Împăratul întru strălucire.

Atunci mi-am adus aminte de cuvântul lui Agapie din cartea ce se numește „Mântuirea păcătoșilor”, care povestește despre slava raiului, zicând: „Când bagi un fier în cărbunii cei aprinși, arde și se face și acela foc și nu mai cunoști care sunt cărbunii și care este fierul. Așa este și în rai. Din strălucirea care iese de la Dumnezeu se împărtășesc și strălucesc dreptii, ca și Însuși Dumnezeu”. De acestea aducându-mi aminte și văzându-le cu ochii mei, ziceam în sine: „Câte au scris sfinții pentru slava raiului sunt foarte puține, pentru că toate nici nu este cu putință să le scrie”.

Lumina care ieșea de la Împăratul slavei era atât de strălucitoare, încât dacă s-ar aduna mii și mii și milioane de sori, n-ar fi strălucit atâta. Bunăcuviința și frumusețea Împăratului slavei, strălucirea luminii celei nezidite, buna podoabă a Bisericii, slava dreptilor, cine poate să le spună? Că mai degrabă s-ar putea număra mulțimea stelelor și nisipul mării, decât să se poată spune acestea. Și dacă s-ar aduna toate limbile oamenilor, și dacă stelele cerului, nisipul mării și frunzele copacilor s-ar face limbi, toate împreună n-ar putea spune măcar o parte din slava aceea.

Stând eu afară de ușă și privind la slava aceea, am văzut pe povătuitorul meu că intră înăuntru în biserică și merge să se închine Împăratului. Și, întorcându-și fața sa și văzându-mă că nu vin după el, s-a întors și, venind aproape de mine, mi-a zis:

– Ce stai? Vino împreună cu mine, să ne închinăm Împăratului! Și pregătindu-mă să intru înăuntru, am auzit pe Împăratul, zicând:

– Gheorghe, lasă-l pe el afară, că nu este vrednic să intre înăuntru, fiindcă nu are îmbrăcăminte de nuntă!

Când am auzit acel glas m-am temut puțin, ca nu cumva să mă osândească. Dar iarăși am câștigat îndrăzneală, pentru că dragostea care era înlăuntrul meu pentru Împăratul alunga frica. Atunci povătuitorul meu m-a lăsat afară de ușă și a intrat singur la Împăratul. Și toată ceata aceea s-a sculat și a cinstit pe povătuitorul meu, ca pe o mare căpetenie a Împăratului. Și nu numai ceata dreptilor, ci și Însuși Împăratul l-a cinstit cu mare cinste, căci degrabă S-a sculat din tron și l-a primit cu mare cinste și bucurie, sărutându-l pe obraz; apoi iarăși a șezut. După aceasta, povătuitorul meu a făcut trei metanii și a sărutat picioarele Împăratului și a stat înaintea Lui și a zis către El:

– Doamne, adu-ți aminte de sângele care L-ai vărsat pe Cruce pentru păcătoși! Adu-ți aminte că Te-ai pogorât pe pământ ca să mântuiești pe cei păcătoși! Deci iartă acest suflet și-l povățuiește la calea mântuirii! Adânc nemăsurat este mila Ta, Stăpâne, și are trebuință de facerea de bine!

Atunci Împăratul a răspuns:

– Gheorghe, știi prea bine dragostea pe care am arătat-o către el din început; pentru că i-am arătat tainele cele ascunse și dragostea Mea cea mare. Și mulți oameni s-au nevoit în viața lor mai mult decât acesta și nu au câștigat-o. Iar acesta, având-o în sufletul său, a trecut-o cu vederea, alegând mai bine lenevirea și împătimirea lumii, decât pe Mine. Și pentru aceasta nu este vrednic de iertare.

Și iarăși a zis povătuitorul meu:

– Doamne, mă rog, iartă-l, căci de-l vei judeca după dreptatea Ta, este vrednic de pedeapsă; ci să primească darul și milostivirea Ta cu el. Cele ascunse

ale inimii lui sunt înaintea Ta pururea. Vezi bunăvoința lui, plinește-i cererile inimii lui și, nevrând el, mântuiește-l, Doamne, vezi și așezarea lumii! Unde este pilda cea bună? Unde este cuvântul Tău din gurile oamenilor? Unde este îndemnarea? Că deși ar fi cineva să voiască să facă binele, îl face numai din buna lui voință, căci duhovnicii lui și stareții îl opresc. Fiecare caută cele pentru folosul său trupesc. Pentru aceasta, Te rog, învață-l să facă voia Ta! Povățuiește-l la calea mântuirii! Chivernisește-i în pace viața lui! Fă-l moștenitor împărăției Tale, căci toate câte le voiești, le și poți.

Împăratul a răspuns din nou:

– Gheorghe, iubitul meu, văd starea lumii; cuvintele Mele au încetat din gurile oamenilor. În locul cuvântului Meu, osândirea; în locul dragostei, ura, vrajba și pizma; în loc de dreptate, nedreptate; a pierit adevărul; a lipsit smerenia; a prisosit răutatea, sodomia, curvia, preacurvia. Lumea s-a stricat! Și acestea toate le fac nu numai mirenii, bărbații și femeile, ci și unii preoți și călugări. Mă pătrund la cele dinlăuntru. Mă răstignesc a doua oară. Și-au spurcat cu desăvârșire chipul călugăresc, cel îngeresc. Însă toate le rabd cu îndelungă răbdare, așteptând îndreptarea și pocăința lor.

Iar pe acesta n-am încetat a-l povăui până astăzi, ca să facă voia Mea. Nu am încetat a-l striga prin cuvânt viu, să nu facă ceea ce nu-mi place Mie. Iar el, auzind glasul Meu și cunoscând cum că Eu sunt, după cum s-a adevărit de la mulți duhovnici și robi ai Mei îmbunătățiți, nu M-a ascultat. De multe ori i-am adus aminte de petrecerea lui cea dintâi, ca să se întoarcă iarăși la ea; dar el a rămas neîndreptat. Deci fără de răspuns este înaintea Mea.

Atunci povățuitorul meu a căzut la picioarele Împăratului cu mare smerenie și a zis către Dânsul:

– Doamne, adu-Ți aminte de sângele care l-am vărsat pentru dragostea Ta, și-mi dăruiește mie acest suflet, și iartă-l pe el! Așa, Te rog, Doamne! Și învrednicește-l să bea și paharul pe care-l poftea! Atunci Împăratul cu față veselă și cu bucurie a zis:

– Gheorghe, fie voia Ta!

Apoi povățuitorul meu s-a sculat și a stat înaintea Împăratului cu îndrăzneală. Iar Împăratul a luat cu mâna stângă un pahar plin; însă ce era în el nu știu, ci numai că era roșu ca vinul. Și l-a binecuvântat cu mâna dreaptă și l-a dat povățuitorului meu, zicându-i:

– Acesta este paharul dragostei Mele; dă-i-l să-l bea!

Atunci povățuitorul meu a luat paharul cu mâna dreaptă și mi l-a adus, zicându-mi:

– Fă-ți cruce și bea!

Iar eu, făcându-mi cruce de trei ori, l-am băut. Și era așa de dulce, încât nu se asemana cu ceva pământesc. Și după ce l-am băut, mi-a venit în suflet o neasemănată dragoste și dor dumnezeiesc, ca o pară de foc ce ardea în inima mea. Apoi am văzut pe povățuitorul meu aproape de Împăratul, că l-a dat paharul gol. Iar eu, nemaiputând suferi, am intrat înăuntru în biserică și, ducându-mă aproape de Împăratul, am căzut la picioarele Lui, Le-am îmbrățișat cu multă îndrăzneală și le-am sărutat mult timp. Și sufletul meu era lipit de Dânsul cu desăvârșire și nu mai puteam să mă ridic de jos. Atunci Împăratul a zis către povățuitorul meu:

– Gheorghe, ia-l și mergeți ca să se mai nevoiască, ca să câștige dragostea Mea pe care a pierdut-o și să se

gătească! Și când va fi voia Mea, o să-l învrednicesc să bea paharul.

Atunci povățuitorul meu, apucându-mă de mână dreaptă, m-a tras înapoi și, făcând amândoi câte trei metanii Împăratului, închinându-ne picioarelor Lui, am ieșit din biserică și s-a închis ușa. Iar oamenii cei mai sus-ziși, cum erau în sală, au venit să ne întâmpine și, căutând spre mine cu față veselă, mi-au zis:

– Frate, silește-te, căci iată te așteptăm!

Și ieșind din sală, am venit în curte și am stat puțin. Apoi am zis către povățuitorul meu:

– Sfinte Gheorghe și iubite frate, nu se poate ca să nu mai mergem în lume, ci să rămânem aici?

Iar el îmi zise:

– Voia Domnului este să mergem iarăși în lume, ca să te pregătești cu tot felul de fapte bune, păzind toate poruncile Lui. Să te ispitești ca aurul în topitoare și așa să vii aici. Și de nu vei face așa, ci vei rămâne în lenevire, ai văzut valea care primește pe cei leneși și păcătoși! Păzește-te și-ți adu aminte câte ai văzut și câte ai auzit din multa și nemărginita milă a lui Dumnezeu către om!

Apoi am mers puțin și am ieșit afară din palat și în poartă, făcându-ne cruce de trei ori, am început a merge pe acel câmp frumos. Și mergând puțin am văzut iar ceata aceea cu puțini călugări, care aveau slava cea mare. Și m-am uitat să văd dacă nu cumva voi cunoaște pe vreunul dintr-înșii. Și nu am cunoscut pe niciunul.

Deci, sfârșindu-se câmpul, am ieșit afară de poartă și am venit în vârful muntelui celui înalt. Și am stat și aici puțin, privind în toate părțile muntelui, care era împodobit cu mulțime de măslini. Iar locul acela era

foarte înveselitor, numai că se vedea acea vale noroioasă și întunecoasă, care aducea frică și cutremur celui ce o vedea. Apoi ne-am pogorât din munte și povățuitorul meu mi-a zis:

– Dă-mi mâna!

Și i-am dat-o. Și ținându-ne de mână, iarăși ne-am urcat pe acea punte înfricoșată și am mers fără temere. Și când am ajuns la mijlocul ei, povățuitorul meu a stat și, întorcându-și fața către mine, mi-a zis:

– Fratele meu iubit, Împărăția Cerurilor se ia cu sila și silitorii o răpesc pe ea. Iată, ai văzut milostivirea lui Dumnezeu. Să nu te arăți nemulțumitor față de Făcătorul tău de bine, Dumnezeu. Nevoiește-te să câștigi dragostea Lui! Gătește-te să bei paharul! Și darul lui Dumnezeu și al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu nu te va lăsa sărman și nici eu nu te voi lăsa singur!

Apoi, făcând de trei ori semnul cinstitei cruci pe fața mea, a zis: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ajută robului Tău!” Și s-a făcut nevăzut. Și nu l-am văzut unde s-a dus. Și m-a lăsat singur la mijlocul punții. Atunci s-a făcut tunet mare și tulburare din valea aceea și auzeam strigări sălbatice, zicând:

– Acum a rămas singur, haideți să-l surpăm jos!

Alții ziceau:

– Iată om care voiește să treacă și nu știe că avem să-l surpăm acum.

Și scrâșneau din dinți asupra mea, strigând cu mare glas:

– Să-l surpăm mai înainte de a veni Gheorghe să-l ia! Însă nici unul n-a putut să se apropie de mine, ci făceau numai strigări și tulburări. Iar puntea se clătina ca o frunză. Atunci eu, privind la acea adâncime, am zis:

— Doamne, cine poate ajuta omului aici?

Atunci a venit un glas ca de tunet și a zis:

— Aici ajută faptele cele bune ale omului; și de va face vreo milă Preasfânta Născătoare de Dumnezeu!

După glasul acesta au încetat tulburările drăcești. Și eu am chemat ajutorul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și al Sfântului Gheorghe și cu ajutorul lor mi-am venit în sine.

VEDENIE ÎNFRICOȘATĂ ȘI MINUNATĂ A SOFIANEI

La al treilea an al sultanului Ahmet, împăratul turcesc, și la al patrulea an al patriarhului Rafail, la anul de la Adam 7110, iar de la Hristos, 1600, indictionul al patrulea, în șase august, în Constantinopol s-a făcut această vedenie vrednică de scriere spre folosul de obște. Și s-a făcut așa:

În Constantinopol, în enoria Sfântului Romano, la Topcapia, în turcește, a fost biserica Sfântului Nicolae. Aici era un creștin binecredincios și dreptslăvitor, cu numele de Hristu. Acesta era plugar și avea femeie îmbunătățită și temătoare de Dumnezeu, cu numele Sofiani. Aceasta era de primprejur, din locul ce se numea Aviton, fată de preot care știa carte, învățându-se de tatăl ei. Și nu numai carte învățase, ci și viață îmbunătățită și frică de Dumnezeu avea. Rod bun odrăslit din rădăcină bună, pe care și nevrând ea, a măritat-o tatăl ei cu cel mai de sus-zis Hristu, lucrător

de pământ. Și trăiau din ostenele lor. Preotul acesta avea și o altă fată, pe care a măritat-o în alt sat.

După puțină vreme a murit și preotul și preoteasa, lăsând moștenitoare a tuturor lucrurilor lor pe Sofiani. Iar ea pe toate le-a iconomisit după Dumnezeu, împărțindu-le la săraci, la cei robiți și la biserici. Și era bărbatul ei cu minte bună și iubitor de Hristos. Și fiindcă ea era stearpă și fără fii, au dăruit casa lor și au făcut-o biserică în numele Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur, cum au poruncit sfinții în vedenie, despre care vom spune mai la urmă cu de-amănuntul. Și adunând puținii lor bani pentru cheltuială, au venit în Constantinopol, la enoria de care am zis și au stat cu chirie la o casă.

Bărbatul ei făcea lucrarea plugăriei, iar ea se silea să-și împodobească sufletul mai mult decât trupul. Și nu erau nici prea bogați, dar nici prea săraci; și trăiau în pace fără să tulbure sau să judece pe cineva. Totdeauna alergau la biserică cu frică de Dumnezeu, făcând fapte bune, dând milostenie după putere și se smereau. Și mulți le urmau, voind să ajungă la fapta lor cea bună. De aceea, ca o răsplătire a faptelor ei celor bune și ca o încredințare că este judecată pentru cei trândavi și nepocăiți și răsplătire pentru lauda faptelor bune, Dumnezeu a făcut așa:

Această fericită Sofiani s-a îmbolnăvit greu. Douăzeci de zile și douăzeci de nopți nu și-a ridicat capul din așternutul ei, și s-au slăbănogit toate mădularele ei. Iar în trei zile ale lui august, la apusul soarelui, a șezut puțin, ținându-se de alte femei. Și vorbind ceva, îndată a întins mâinile spre cer și leșinând

a rămas moartă. Și i s-a răpit mintea și sufletul în vedenie. Iar femeile acelea văzând moartea cea năpraznică, socoteau că a murit desăvârșit, și au început a plânge și a striga. Și auzind și vecinii și toată enoria de moartea ei, plângeau și se tânguiau toți, și o fereceau pentru faptele ei cele bune. Iar bărbatul ei avea îndoită scârbă: una, ca să gătească cele pentru înmormântare, iar alta ca să trimită să vină și soră-sa.

Femeile, gătind cele spre îngropare, au dezbrăcat-o ca s-o spele. Și văzând că o venă de la inimă se mișcă și se urcă caldura până la grumaji, au mai lăsat-o neînfășată, până când va veni sora ei...

Două zile și două nopți a rămas așa leșinată. Iar în 6 august, la Schimbarea la Față a Domnului nostru Iisus Hristos, la două ceasuri din zi, a intrat preotul enoriei să slujească Sfânta Liturghie. Și a venit și sora ei de la sat. Și cum a intrat în casă și a văzut pe soră-sa moartă, a început să se tânguiască și, lovindu-și pieptul, a început să strige cu glasuri sălbatică. Și din pricina acestor strigăte s-au adunat în casa ei o mulțime de oameni. Iar ea, luând apă, stropea pe față pe cea moartă.

Atunci cea moartă, din răceala apei, și-a venit puțin în sine și a auzit glasul surorii sale, Ana, că zicea: „Sora mea n-a murit”. Și înviind îndată, a șezut pe așternutul ei, făcând semn cu mâna să înceteze strigările. Apoi, căutând către sora ei cu căutătură sălbatică, a zis: „O, femeie blestemată și lipsită de nădejde! O, de n-ai fi fost sora mea și fiică a părinților mei! O, de n-ai fi venit astăzi aici, fiindcă mi-ai pricinuit moarte mai mult decât viață și multă pagubă. Căci glasurile tale cele fără de rânduială m-au scos din raiul cel luminos, unde locuiesc dreptii și văd slava cea

nespusă a lui Dumnezeu și m-au adus iarăși în această viață stricăcioasă.

Trebuia ca tu, ticăloaso, când m-ai văzut moartă, să te bucuri și să-i mulțumești lui Dumnezeu, nu acum când am înviat. Că de rămâneam în acel loc al raiului cel prealuminos, care mi l-a arătat Dumnezeu, aş fi rugat milostivirea Lui să te învrednicească și pe tine să vii acolo și să ne veselim cu toți sfinții și bunii creștini care sunt acolo și văd slava lui Dumnezeu!”

Acestea auzind cei ce erau acolo, s-au mirat și, căzând la picioarele ei, se rugau să le spună câte a văzut și a auzit în Rai. Iar ea a zis către ei:

– O, frații și prietenii mei, lăsați-mă puțin să-mi vin în fire și să mă gândesc la toate câte am văzut și auzit. Și de este voia lui Dumnezeu să-mi aduc aminte de toate, vi le voi arăta, căci sunt pline de frică și de înspăimântare. Însă astfel de taine trebuie arătate mai întâi la bărbați duhovnicești. Aduceți-mi un duhovnic, ca să-i spun lui întâi în taină, și de va porunci el le veți auzi și voi.

Atunci, din porunca patriarhului, a venit Preacuviosul Ierotei duhovnicul, cu porecla Cucuzel, ce era proegumen al Mănăstirii Stavronikita din Sfântul Munte al Atonului; om temător de Dumnezeu și cu fapte bune, care s-a întâmplat atunci la Constantinopol pentru trebuințele mănăstirii. Și a venit ca să asculte cele despre ea și să le scrie toate, ca pe urmă să se propovăduiască poporului și să se întărească în frica de Dumnezeu. Și în grabă a venit sus-numitul duhovnic în casa Sofianeii cu multă cucernicie. Și întrebând-o despre boală și despre arătare, fericita Sofiana a început să spună cu multe lacrimi, zicând:

– Eu, roaba ta, sfinte duhovnic, am cerut să mă scol și să șed pe patul meu, ca să mă mângâi puținel de greutatea bolii, ținându-mă de femeile care erau cu mine acolo. Dar inima mea avea un leșin și căldură multă. Și îndată am văzut un tânăr încuviințat, ca un slujitor împărătesc, a cărui față strălucea cu raze prealuminate. Era îmbrăcat în veșminte strălucite în multe feluri, iar haina cea de deasupra era roșie în chipul porfirii. Iar cea mai de deasupra era toată albă și preafrumoasă, având țesute pe ea toate florile pământului, crini, trandafiri și altele, din care ieșea lumină și strălucire ca fulgerul. În mână ținea o năstrapă de aur curată ca chihlimbarul, care era plină de apă rece. Și-mi zice:

– Sofiana, văd că ai multă sete și aprindere în inima ta din pricina bolii. Dacă poți, bea din apa aceasta făcătoare de viață și o să te sfințească sufletește și trupește, o să te facă sănătoasă și o să ai bucurie neîncetată și veșnică.

Îndată ce am auzit aceste cuvinte de la acel tânăr cu frumusețe îngerească, a săltat sufletul meu și nu mă mai gândeam la lumea aceasta, ci priveam numai la cel ce se arătase. Și acela s-a făcut că-mi dă năstrapa cu apă să beau, iar eu am întins mâinile ca s-o iau și am fost răpită din viața aceasta, dar nu știu cum. Trei zile și trei nopți am lipsit din viața aceasta. Și sufletul meu a plecat cu acel tânăr, și mergând cu el mi se părea că ne suim la cer, la înălțime mare și nemăsurată.

Am trecut șapte sfere, adică înconjurări ale cerurilor. Și era pe acolo ceață multă și întunecoasă, un vânt rece și apoi foc mult. Dar, urcându-ne deasupra acestora, am ajuns la un loc oarecare, luminos și preafrumos, plin de mireasmă și lumină nespūsă. Și erau acolo două

porți înalte și preaminunate. O poartă era de aur curat, împodobită cu pietre scumpe și mărgăritare, pe care mintea omenească cu neputință este a o descrie. Iar cealaltă era de aceeași mărime cu prima și părea că era de aramă și de fier, împodobită cu pară de foc. Iar împrejurul acestor două porți stăteau o mulțime de bărbați înarmați, care păzeau cu luare aminte. Iar eu de multă frică și groază m-am făcut fără de glas, dar îngerul ce m-a luat, mi-a zis:

– O, femeie, de ce te-ai cutremurat văzând aceste porți? Acestea sunt porțile Dreptății, de care ai auzit în Sfintele Scripturi. Cea de-a dreapta, aurită, este a Împărăției Cerurilor, a raiului celui gândit, prin care intră dreptii și creștinii cei buni. Iar cea stângă, de fier, și cu pară de foc este a iadului, prin care intră păcătoșii, necredincioșii și cei ce se leapădă de Hristos și se duc în întuneric și în munca cea nesfârșită, unde sunt viermii cei neadormiți și focul cel nestins.

Lăsând porțile acelea, ne-am suit mai sus de ele la un loc mai luminos și mai strălucit, unde stătea mulțime de bărbați îmbrăcați în haine albe, pe care eu, ticăloasa, îi socoteam că sunt îngerii lui Dumnezeu. Și statul lor nu era același. Unii erau mai la înălțime în văzduh, încât numai glasul laudei și al cântărilor se auzea de la ei. Alții erau mai jos decât aceia. Iar alții erau împrejurul îngerului meu. Atunci îngerul, povățuitorul meu, punându-mă înainte, mi-a zis:

– Sofiani, pleacă-te aici și te închină!

Și eu, plecându-mi genunchii, m-am închinat cu frică multă. Însă cui m-am închinat nu știu. Și iarăși, sculându-mă, îngerul mi-a zis:

– Stai aici și ia aminte bine la cele înfricoșate și groaznice, la a doua venire cea înfricoșată a lui Hristos!

Și îndată cu cuvântul acesta, am văzut un scaun de foc preastrălucit, vrednic de ședere împărătească și arhierească. Iar dedesubtul acestui scaun stăteau milioane de îngeri. Unii dintre ei urcau, venind din drumul acela pe care am venit și eu, și aduceau sufletele multor bărbați, femei și copii. Și cum le aduceau, le zicea: „închinați-vă!” Și îndată cădeau și se închinau, precum m-am închinat și eu, și stăteau înaintea acelui scaun al judecății înfricoșate. Iar deasupra scaunului, în văzduh, ședea Stăpânul Hristos, având schimă de nor luminos, de foc și pară cerească, și numai de la mijloc în sus se vedea că are haină albastră și roșie. Și din multa strălucire, nu puteam să-I văd preacurata Lui față. Iar îngerii cu glasuri netăcute, cântau: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Ta!”

O altă ceată zicea: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul, Cel ce este și mai înainte a fost, și Te-ai arătat ca un om, Dumnezeu, miluiește zidirea ta!” Iar dintre cei ce erau cu noi, unii ziceau: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie”. Iar alții cântau: „Aliluia!”, și unii ziceau: „Amin!”, și nu înceta doxologia lor nicidecum.

În partea dreaptă a Stăpânului Hristos, stătea Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, iar la stânga, Sfântul Ioan Botezătorul. Iar îngerii, plecându-și capetele lor, se închinau Stăpânului nostru Hristos. Iar Hristos Mântuitorul, de sus, ridicându-și mâinile, îi binecuvânta. Din degetele cele stăpânești ale mâinii drepte curgeau în jos pietre scumpe și mărgăritare, ca pârâul. Iar din cele ale mâinii stângi picau ca niște nasturi de foc, care veneau în jos ca niște fulgere.

Eu, văzând acestea, mă îngrozeam și de multă frică tremuram ca trestia. Și am vrut să întreb în taină pe povătuitorul meu despre această vedere înfricoșată a Stăpânului nostru Hristos, dar el, apucând mai înainte, mi-a zis: „Vezi, Sofiana, mărgăritarele și pietrele cele scumpe, care curg din mâna cea bogată și preacurată a Stăpânului? Acestea nu sunt pietre și mărgăritare simțite, ci sunt mila cea nespusă, milostivirea și dragostea cea multă, pe care o are către neamul creștinesc, care păzește către El credința neclintită și către cei ce se spovedesc la duhovnici, spunându-și păcatele cu inima curată. Pe cei ce se abat de la voile diavolului și păzesc poruncile Lui, îi binecuvântează și-i izbăvește de tot răul. Câți sunt iubitori de săraci, iubitori de frați, milostivi și nu răsplătesc rău pentru rău, ci de asemenea primesc binecuvântarea Stăpânului, iar după moarte primesc bunătățile făgăduite și fericirea, îndulcindu-se de slava Lui și slăvindu-L cu veselie împreună cu toți sfinții îngeri, cu Tatăl și cu Sfântul Duh.

Iar nasturii cei de foc de la mâna stângă, nu sunt altceva fără numai mânia, urgia și îngrozirea, pe care le trimite în casele celor nepocăiți și păcătoși, la cei nemilostivi și la cei ce fac strâmbătate și răpesc cele drepte ale străinilor și ale săracilor. Pentru aceasta îi arde pe ei trupește și sufletește și-i pierde de pe față pământului. Și nu numai că-i lipsește de viața vremelnică, ci îi trimite și în focul cel veșnic.

Și se vedea în partea stângă prăpastie mare, din care ieșeau vaiete și putoare de pucioasă, cu fum. Și se auzeau țipete și tulburare de oameni nenumărați, strigând cu plângere: „Amar nouă!” Și din acea prăpastie ieșea o pară de foc.

Iar sufletele care erau aduse de îngeri de pe pământ, după ce se închinau, erau puse la cercetare. Și îndată se deschideau cărțile și se cercetau faptele lor, drepte sau nedrepte, așa cum i-a găsit moartea pe pământ. Faptele cele bune se puneau în partea dreaptă a cumpenei, iar cele rele în partea stângă a ei. Dar la multe suflete faptele lor se vedeau pe față, nefiind nevoie să-i mai cerceteze, fiindcă erau scrise deasupra, pe haine, și bunătațile dreptilor și răutățile păcătoșilor. Și pentru sufletele care se găseau drepte, Stăpânul Hristos făcea semn cu mâna cea dreaptă, și le lua îngerii, ducându-le la locul acela unde erau porțile cele minunate și stăteau înaintea porții celei de aur, unde înăuntru era dreptul Avraam cu toți sfinții și dreptii. Iar pentru sufletele ce se hotărau păcătoase, Domnul făcea semn cu mâna stângă, și îndată îngerii le aruncau în prăpastia cea împuțită. Și se bucurau îngerii pentru sufletele cele mântuite, iar pentru cei păcătoși se întristau și se mâhneau.

Și au adus un suflet la judecată, care, după ce s-a închinat, a stat la cercetare. Și cercetându-i-se faptele, au prisosit păcatele lui. Și vrând Stăpânul să facă semn cu mâna stângă către îngeri să-l arunce în prăpastia aceea, s-a arătat Doamna și Stăpâna noastră Născătoare de Dumnezeu și cinstitul înaintemergător și mijloceau către Stăpânul, zicând:

– Milostivirea și îndurarea Ta, Iubitorule de oameni, de-a pururea biruiesc mânia Ta, îndelung-răbdătorule. Deși sufletul acesta este păcătos, însă a păzit curată credința în Tine și la alt Dumnezeu afară de Tine n-a slujit. Și pentru aceasta ne rugăm, iartă-L pe el!

Și când ziceau acestea, au venit alți îngeri aducând milosteniile, liturghiile, tămâia, ceara, untdelemnul și

tăvile cu colivă cum este obiceiul la morți. S-au urcat și rugăciunile preoților care liturghiseau pentru sufletul acela, precum și toate rugăciunile tainice, care s-au făcut la jertfa cea fără de sânge și care le-au făcut părinții sufletului aceuia pe pământ. Și se auzeau glasurile săracilor, zicând: „Dumnezeu să-l ierte și să-l miluiască!” Și îndată s-a auzit glasul Stăpânului ca un tunet, zicând:

– Iată, pentru rugăciunile Maicii Mele și ale Botezătorului Meu, ale preoților de pe pământ care se roagă și ale fraților mei săraci, dau iertare acestui suflet!

Iar când voia să facă semn cu mâna dreaptă, ca îngerii să-l ducă în lăcașurile dreptilor, îndată s-au auzit vaiete, glasuri de plângere, jeluiri cu nemulțumire, hule către Dumnezeu și alte neorânduiri ale părinților sufletului aceuia, și pe care le fac oamenii de obicei pentru cei morți din întristare multă. Că deși preoții cântă și se roagă pentru cei morți, însă ceilalți jelindu-se, plângând și tânguindu-se pentru cei morți, nu numai că pornesc spre mânie pe Dumnezeu, ci și defaimă învierea morților, căzând în deznădejde.

Când a auzit Stăpânul nostru astfel de tânguiri și celelalte fapte ale necredinței lor, S-a mâniat asupra sufletului aceuia, zicând:

– Fiindcă nu s-au mulțumit cu rugăciunile preoților Mei, care sunt moștenitori ai Apostolilor pe pământ, și care săvârșesc pomenirile pe care le-a rânduit Biserica Mea, ca să mântuiască sufletul din iad și să-i ierte păcatele lui, ci se împotrivesc cu tânguiri și strigări fără rânduială, cu lacrimi și cu plângeri, luați-l pe el și-l aruncați în întuneric și în focul cel nestins!

Și îndată îngerii, cărora le era milă, l-au aruncat în prăpastia aceea a iadului, și-l jeleau foarte mult.

Iar eu, ticăloasa, îndrăznind, am întrebat în taină pe povăţuitorul meu:

– De ce vă întristaţi atât pentru sufletele ce le aruncaţi în prăpastia aceea?

Iar el mi-a zis:

– Această prăpastie şi vale puturoasă desparte pe cei drepti de cei păcătoşi, care se pogoară cu urgie în locul cel nemilos al iadului, ca să-i muncească. Dumnezeu a făcut pe om, ca să-L slăvească, să-L asculte şi să facă voia Lui, şi să-i dăruiască aici, în ceruri, viaţa cea de-a pururea, lumină şi bucurie, ca să se veselească cu toţi îngerii. Iar voi, oamenii, sunteţi împotriviţi şi slugi leneşe şi nesupuse, făcând voiele inimilor voastre şi lucrurile diavolului. Pentru aceea cei osândiţi sunt mulţi, precum auziţi: Lată este calea desfătărilor, care duce la pierzare şi mulţi sunt cei ce călătoresc pe ea; iar cea care duce la bucuria cea veşnică a dreptilor este strâmtă şi necăjită. Dar Fiul Omului nu S-a făcut om pentru altă pricină, fără numai să mântuiască „oaia cea rătăcită”, adică pe om. Dacă toţi îngerii se bucură pentru cei ce se pocăiesc şi se mântuiesc, cum să nu ne întristăm pentru cei ce se osândesc?

În timp ce-mi zicea acestea, s-a auzit un zgomot mare şi am văzut că îngerii au adus un suflet drept, cu psalmi şi tămâie, cu făclii şi înconjurat de o lumină nespasă. Şi venea cu multă bucurie şi îndrăzneală şi au ieşit în întâmpinarea lui toate sufletele dreptilor. Îmbrăcămintea lui era albă şi curată ca soarele, şi nu era pe ele urmă de păcate, precum aveau alte suflete. Iar îmbrăcămintea lui, socotesc că era darul şi podoaba Sfântului Botez, pe care l-a păzit fără spurcăciune şi

întinare. De aceea strălucea. Însă n-am cunoscut din care ceată era. El a venit şi s-a închinat Stăpânului Hristos, precum au făcut şi celelalte suflete. Apoi toţi îngerii au strigat cu glas mare:

– Mulţumim Ție, Atotţiitorule Stăpâne şi Iubitorule de oameni, că am văzut suflet drept, curat şi neîntinat de păcate.

Şi îndată s-a auzit glas ca de tunet de la Stăpânul nostru zicând:

– Luaţi-l pe el şi odihniţi-l cu sfinţii!

Iar cu mâna cea dreaptă a arătat spre mine şi a zis:

– Duceţi-o pe Sofiana să vadă locuinţele şi lăcaşurile dreptilor, fiindcă o cer pe ea în lume. Şi apoi să-i întoarceţi sufletul ei în trup, ca pentru faptele ei bune să se mântuiască şi alţii. Şi de va săvârşi fapte bune mai multe, după trei ani se va învrednici de mai multă cinste decât a văzut acum, mântuindu-se desăvârşit din trupul ei.

Şi îndată răpindu-mă îngerii, m-au dus în urma aceluia suflet drept.

Şi mergând, ne-am unit cu sufletele cele mântuite, care erau înaintea porţii celei aurite a Raiului. Şi iată, văd pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, după chipul cum era de-a dreapta Stăpânului, înconjurată de lumină şi de slavă nespasă şi neînţeleasă. Împreună cu ea era un bărbat preaîncuviinţat, şi după chipul lui am socotit să fi fost Sfântul Apostol Petru, care avea chei în mâini şi cu ele a deschis acea poartă minunată.

Şi a intrat mai întâi Maica Domnului, apoi Sfântul Petru şi după dânsii, îngerii cu sufletul cel drept şi cu celelalte suflete. Iar în urma tuturor am intrat eu. Şi mergeam cu grabă să ajung pe Maica Domnului. Peste

tot vedeam o lumină nespūsă și multă bună mireasmă era acolo, și bucurie și dulceată multă avea locul acela, încât foarte mult mă minunam și mă bucuram. Și am privit în jos pe unde călcam, să văd cum este locul acela. Și nu semăna nicidecum cu pământul acesta pe care umblăm aici jos, care are urcușuri și povârnișuri și alte împiedicări. Ci locul acela era ca bumbacul curat și alb, și ca o țesătură poleită, țesută cu multe feluri de materii, având pe ea pietre scumpe și mărgăritare.

Și am văzut și copaci frumoși, plini de tot felul de roade, care miroseau cu o mireasmă nespūsă, iar culoarea lor era ca a trandafirului. Dedesubtul acelor pomi se vedeau niște așternuturi poleite cu roșu, pe care ședeau bărbați, femei și copii, dintre care pe mulți i-am cunoscut. Am văzut acolo și pe tatăl meu, preotul Ioan, pe mama mea, Anastasia, și pe o soră a mea; însă n-am putut să mă apropiu de ei și să le vorbesc. Iar locuințele ce erau acolo nu erau toate deopotrivă, ci se deosebeau una de alta, precum se deosebeau faptele celor ce locuiau în ele.

Și mergând cu grabă mai înainte, am văzut niște sfinți care erau la un loc mai înalt și cu mult mai luminați. Toți erau îmbrăcați în alb și înconjurați de o lumină nespūsă, ca și cu o haină. Iar eu mă gândeam cine sunt aceia.

Atunci Preasfânta Născătoare de Dumnezeu s-a întors și mi-a zis:

– Vezi unde stau sfinții?

Iar eu, cum am auzit-o, am căzut înaintea ei și m-am închinat. Iar după ce m-am sculat, Maica Domnului îmi zise:

– Umblă degrabă ca să ajungi să vezi și pe dreptul Avraam. Însă n-o să-l poți vedea precum voiești.

Și mergând noi degrabă, căci locul era depărtat, am văzut de departe pe dreptul Avraam, șezând pe scaun înalt, aurit și preafrumos. Îmbrăcăminte a lui era albă, iar părul lui ca zăpada. Împrejurul lui era mulțime de suflete omenești, care stăteau cu multă bucurie și veselie. Silindu-mă ca să ajung mai aproape de el, m-a văzut și el și mi-a făcut un semn liniștit să merg către el. Și luând îndrăzneală, alergam mai repede ca să ajung. Dar atunci am auzit în urma mea strigătele surorii mele, care zicea: „Sofiana, sora mea, n-a murit!”

Cum am auzit aceste glasuri și am simțit răceala apei ce au vărsat-o pe mine, îndată mi-am venit în fire. Dar am simțit multă greutate și răceală în trupul meu și frig mult, ca și cum aș fi fost într-o ghețarie. Cu toate acestea, trupul meu a început puțin câte puțin să se însuflească și să se încălzească. Și așa am înviat desăvârșit și am venit în această viață ca și mai înainte. Dar m-am lipsit eu ticăloasa de doritul și preadulcele meu Rai. Ci, mă rog sfinției tale, sfinte părinte duhovnic, roagă-te Domnului nostru Iisus Hristos, să mă învrednicească și pe mine și pe tot creștinul de acel prealuminos Rai.

Atunci duhovnicul a întrebat-o:

– Nu cumva ai văzut și alte taine dumnezeiești sau fețe ale diavolilor, când te-ai suit la cer cu îngerul?

Iar eu am zis:

– Nu. Numai aceasta am văzut.

Și i-a zis iarăși duhovnicul:

– Cunoști și vreo altă faptă bună, care s-o fi făcut mai înainte în viața ta? Spune-mi, mă rog, și să nu te ascunzi de mine!

Iar Sofiana a zis:

– Ce lucru bun cauți la o femeie păcătoasă ca mine? Însă, fiindcă m-ai silit, să-ți spun încă una. Iată, sunt acum trei ani, și eram la casa părintească din satul Avidon. Și într-una din zile, șezând și țesând, la amiază, aud un sunet și cutremur ca de un vânt silnic, încât s-a clătinat toată casa ca de un cutremur mare. Iar după încetarea sunetului și a cutremurului, văd cu ochii mei trei bărbați preaîncuviințați, împodobiți cu podoabă arhierască ca niște patriarhi, iar fețele lor erau luminate ca ale îngerilor lui Dumnezeu, pe care, după închipuirea icoanei lor, i-am cunoscut că erau Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur. Atunci eu m-am sculat degrab și m-am închinat lor, făcând semnul Crucii asupra mea spre încredințare. Iar inima mea s-a tulburat de frică multă și sfială. Dar ei mi-au zis:

„Nu te teme, Sofiana, și nu te tulbura! Noi suntem precum ai gândit pentru noi, Vasile cel Mare, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu și Ioan Gură de Aur, cei trei ierarhi ai lui Hristos și dascăli ai Bisericii Lui. Și voim ca această casă în care ședeți, să o prefăceți în biserică, în numele nostru, și să o afierosiți lui Dumnezeu. Iar plata voastră va fi multă de la Dumnezeu și de la oameni și o să fim mijlocitori pentru mântuirea voastră”.

Iar eu îndrăznind am zis către dânsii:

„Stăpânii mei sfinți, casa aceasta este vrednică de slavoslovie lui Dumnezeu și de locuință pentru voi? Căci ea este grajd de boi și de cele ale plugăriei din care ne hrănim. Și suntem oameni săraci și ne hrănim din lucrul mâinilor noastre. Iar această casă săracă tatăl meu a dat-o ca zestre bărbatului meu și nu avem cele de

nevoie ca s-o împodobim cum porunciți. Și apoi nu știu gândul bărbatului meu, poate nu voiește s-o afierosească. Dar mai ales în vremea de acum, este greu să luăm aprobare de la împărăție pentru biserică”.

Iar sfinții mi-au zis:

„Să nu te grijești pentru casă, că este necurățită și este locuință de dobitoace, sau pentru frica de împărăție. Numai voiește să o afierosești nouă, precum îți poruncim, că noi vom face toată îndeletnicirea, ca să fie locuință plăcută pentru noi. Căci și în vremea veche acest grajd a fost biserica noastră. Iar dacă te vei lenevi și nu vei face precum îți spunem, ai să ai mari ispite.

Acestea zicând sfinții, s-au făcut nevăzuți de la ochii mei. Iar dacă mi-am venit în fire, după puțin timp a venit bărbatul meu, Hristu și i-am spus lui toate câte mi-au spus sfinții. Dar el n-a socotit nimic cu mintea lui. Și după trei zile, de cu seară, după Pavecerniță și după puținele noastre rugăciuni, ne-am culcat și iarăși au venit sfinții cu sunet și cutremur ca și întâi, și au zis cu glas mare:

– Pentru ce n-ai făcut cum ți-am poruncit, lucru care este plăcut și lui Dumnezeu și nouă? Nu cumva voiești moarte năprasnică?

Iar eu am trezit pe bărbatul meu și i-am zis:

– Auzi ce zic sfinții? Nu ți-am spus eu mai înainte?

Iar el a zis către ei:

– Stăpânii mei sfinți, toate cuvintele acestea mi le-a spus femeia mea, Sofiani; însă sunt sărac și n-am cele spre zidire. Și apoi mă tem și de împărăție; pentru aceea am tăcut. Însă, după porunca voastră, de astăzi afierosesc lui Dumnezeu și prea sfinților voastre toată casa mea și grajdul. Faceți precum voiți!

Iar sfinții au zis:

– Măine dimineată să săpați degrabă înăuntrul grajdului și o să găsiți acolo o marmură și cruci și Sfânta Masă. Și atunci o să credeți cuvintelor noastre, că această casă a fost a noastră, iar nu a voastră. Ci și la sultan să vă duceți și să cereți voie pentru facerea bisericii, iar noi o să-l înduplecăm să vă dea voie.

Acestea zicând sfinții, s-au dus. Iar bărbatul meu după ce a auzit aceste cuvinte, s-a sculat din așternut și a mulțumit lui Dumnezeu și Sfinților Trei Ierarhi, și toată noaptea aceea am stat împreună la rugăciune, rugându-ne lui Dumnezeu și plăcuților Lui să ne povățuiască pe noi și pe toți sătenii creștini din Avidon la scopul acesta, de a zidi biserica.

Făcându-se ziuă, bărbatul meu a spus toate cele petrecute bătrânilor satului. Iar acei bătrâni iubitori de Dumnezeu, îndată au apucat, unii târnăcoapele, alții sapele, iar alții lopețile și au venit la acel grajd. Și numai cât au început a săpa puțintel, o, minune, îndată s-a văzut Sfânta Masă de marmură albă ca zăpada și alte obiecte de marmură, frumos lucrate, cruci și alte oarecare lucruri, care erau ascunse acolo! Și cum au văzut toți că este voia lui Dumnezeu și a sfinților să se facă biserică, îndată au curățat locul precum trebuia.

Apoi unii dintre ei, împreună cu bărbatul meu, au alergat la divanul împăratului, și, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu îndemnarea sfinților, a ieșit slobozenie împărătească să se facă biserică creștinească.

Atunci noi cu îndrăzneală am curățat locul mai bine și l-am pardosit, punând meșteri. Am vândut o vie și o livadă și alte lucruri, pe care le-am cheltuit la facerea bisericii lui Dumnezeu. Am zugrăvit și sfinte

icoane, am cumpărat sfinte vase, cărți și am pregătit toate cele trebuincioase bisericii. Apoi am cerut voie și de la Preasfințitul Patriarh Matei și a trimis un arhieru, care, slujind, a sfințit biserica în numele Sfinților Trei Ierarhi, după porunca lor. Și iată, cu darul lui Dumnezeu, se slujește în biserică până în ziua de azi, întru slava și cinstea Celui lăudat în Treime, Dumnezeul nostru, și întru cinstea Sfinților Lui, Trei Ierarhi.

Și de atunci am ieșit din satul nostru și am venit aici în Constantinopol unde locuim acum. Însă te rog pe cuvioșia ta, părinte duhovnic, să îndupleci pe bărbatul meu să mă lase să mă fac călugăriță, ca să-mi plâng păcatele mele în acești trei ani, care am să-i mai trăiesc, după porunca Stăpânului nostru Hristos. Și fiindcă nu am nici o bunătate, cu rugăciunile sfinției tale și ajutându-mi și Dumnezeu, poate voi câștiga ceva folos sufletesc, ca să nu mă osândesc eu, ticăloasa.

Duhovnicul, auzind acestea, a slăvit pe Dumnezeu, Cel ce iconomisește mântuirea oamenilor, și a scris aceste descoperiri înfricoșate. Apoi a înduplecat pe bărbatul Sofianeii să se despartă desăvârșit de ea. Iar după puțină vreme s-a dus la Sfântul Mormânt și s-a închinat, și mărturisindu-se Prea Fericitului Patriarh al Sfintei Cetăți a Ierusalimului, Sofronie, s-a împărtășit cu Sfintele Taine ale Domnului nostru Iisus Hristos din sfânta lui mână.

Apoi, împlinind dorința ei cea întru Hristos, a rămas Sofiana într-una din mănăstiri cu voia patriarhului și a bărbatului ei, și s-a făcut călugăriță, numindu-se Sofronia. Iar după ce s-au împlinit trei ani după acea vedenie, îmbolnăvind-se puțin, s-a dus către Domnul pe care îl dorea. Și a moștenit prealuminatul

Rai, pe care l-a văzut și mai înainte. Iar sfântul ei trup s-a îngropat cu bună rânduială la mormintele străinilor.

Iar bărbatul ei s-a dus să se închine la Muntele Sinai și acolo s-a făcut călugăr și s-a numit Hariton, nevoindu-se și el bine și covârșind cu faptele cele bune pe toți monahii cei de acolo. Apoi s-a mutat către Domnul cu merindele faptelor bune și ale ascultării. Amin.

Fie mila Domnului nostru Iisus Hristos cu noi și cu toți ortodocșii creștini, ca să ne păzească curați și nespurcați de tot păcatul trupesc și sufletesc, de cel cu gândul și cu mintea. Și să ne învrednicească a fi locuitori aceluia prealuminos Rai, izbăvindu-ne de săgețile vicleanului și de toate cursele lui. Amin. Amin. Amin.

MINUNEA

**ce s-a făcut în Egipt cu mutarea muntelui,
în anul 1486**

La începutul împărăției agarenilor (turcilor), a împărțit în Egipt Melecmizat, iar în Alexandria era patriarh Grigorie. După moartea lui, creștinii se rugau lui Dumnezeu să le dăruiască un păstor vrednic. Și era atunci în Egipt un ieromonah cu numele de Ioachim, îmbunătățit și înțelept și vrednic să fie patriarh; și-l iubeau pe el nu numai creștinii, ci și necredincioșii și împăratul. Deci adunându-se creștinii, pe acesta l-au ales să le fie păstor și-l rugau să primească treapta episcopiei. Iar el, ca un smerit cugetător, nu primea.

Însă, și nevrând, a primit să fie patriarh, ca să nu se facă sminteală și dezbinare în popor.

Dar aceasta a fost din pronia dumnezeiască, ca să nu se ascundă lumina sub obroc, ci să se pună în sfeșnic și să lumineze tuturor celor ce sunt în casă, după Sfânta Evanghelie. El avea atunci 38 de ani și era cu chip bun și evlavios. Și s-a făcut bucurie și veselie în popor, căci a început îndată a propovădui și a învăța dumnezeieștile cuvinte ale Domnului în biserică. Și nu numai cu cuvintele învăța pe popor, ci și cu lucrul. Avuția pe care o avea, a împărțit-o săracilor și a poruncit preoților să nu ia bani la spovedanie și la Sfânta Împărtășanie. De asemenea și pe mireni îi învăța să nu se împreune cu roabele lor, nici cu altcineva, fără numai cu femeile lor legiuite.

Auzind acest lucru creștinii, se bucurau, iar unii nebuni, neascultând de învățătura lui, făceau sodomii ca păgânii. Dar patriarhul pe unii ca aceștia i-a afurisit; iar ei, temându-se, au părăsit fărădelegea și au fost iertați de patriarh, ca un nepomenitor de rău.

Era atunci un om oarecare, bogat, cu numele de creștin, dar cu faptele, necredincios. Acesta n-a părăsit necurata sodomie. Și fiindcă era secretar al divanului, nu asculta de patriarh, ci păcătuia și cu roabele lui, ticălosul. Iar păstorul cel bun, fiind pornit din râvnă dumnezeiască, într-una din zile s-a dus la casa aceluia, ca să-l învețe. Dar el auzind de venirea patriarhului, i-a încuiat poarta ca să nu intre înăuntru. Stând el ca la două ceasuri, bătând în poarta încuiată, acel fără de minte nu i-a deschis. Atunci patriarhul, scârbindu-se, l-a blestemat ca pe un neînțelegător și s-a întors la Patriarhie. Și după trecerea unei vremi, atât a sărăcit acel bogat, încât

nu avea ce să mănânce, ci se hrănea cu milostenie de la creștini, ticălosul.

Împăratul Egiptului avea un vizir cu numele Tacup, un evreu turcit. Acesta avea mare ură asupra creștinilor, căci a ales pe unul din neamul jidovilor, cu numele Moisi, să fie gramatic, adică secretar al divanului. Și-l iubea împăratul pe acest Moisi, făcând plăcerea vizirului, dar îl iubea și pe patriarh pentru înțelepciunea lui. Însă vizirul îl zavistua pe patriarh, fiindcă era în dragostea împăratului și voia ca în ascuns să-l omoare, dar n-a îndrăznit, temându-se de împărat. Atunci păgânul a meșteșugit altceva. Într-una din zile i-a zis împăratului: „Voiesc, preainălțate împărate, cu porunca Ta, să aduci pe patriarhul să ne întrebăm pentru credință, fiindcă aud că este îmbunătățit și înțelept!”

Atunci împăratul a trimis degrabă un dregător la patriarh, ca să-l cheme. Dar patriarhul, ca un mai înaintevăzător, a cunoscut pricina și, prefăcându-se că este bolnav, nu s-a dus, ci a trimis pe un monah, anume Gheorghe, care era învățat în limba elinească și egipteană și era înțelept. Acesta, întrebându-se cu vizirul și cu alți evrei care erau acolo, le-a astupat gurile cu cuvinte din dumnezeiasca Scriptură cea Nouă și cea Veche, apoi s-a întors.

Iar a doua zi, iarăși au chemat pe patriarh. Iar el, ducându-se, a zis împăratului:

– O, împărate, aceste întrebări nu trebuie să fie discutate înaintea împărăției tale!

Dar împăratul a zis:

– Toate voiesc să fie înaintea mea și fără de frică!

Atunci patriarhul a zis cu îndrăzneală către Moisi, jidovul:

– Cunosce bine că tu, fiind evreu, ești potrivit Domnului nostru Iisus Hristos și necredincios în Scripturi și nu cunoști pe Ziditorul tău, Dumnezeu. Dar toată dumnezeiasca Scriptură strigă pentru Hristos. Și ai văzut atâtea minuni ale Lui, dar voi toate cele despre El le tălmăciți împotriva. Și mai ales vă împotriviți văzând minunile ce se fac de către cei credincioși, care din credință le fac, după cum zice gura cea nemincinoasă a lui Hristos: *Cel ce are credință cât grăuntele de muștar și va zice muntelui acestuia „mută-te”, se va muta.*

Iar jidovul, răpind acel cuvânt al patriarhului, zise împăratului:

– O, împărate, dacă este credința lui adevărată și dacă acesta este cuvânt al Evangheliei lui, trebuie să se împlinească.

Atunci împăratul îi zise patriarhului:

– Adevărate sunt cuvintele pe care le-ai zis astăzi?

– Da, adevărate! Fiindcă cel ce are credință, mai mari decât acestea va face, a răspuns patriarhul.

Atunci iarăși îi zise împăratul:

– Dacă zici că sunt adevărate, îți poruncesc să le arăți cu lucrul. Și dacă vei face aceasta, te voi cinsti mult și te voi slăvi cu tot neamul tău. Iar de se vor arăta mincinoase cuvintele tale, am să te pedepsesc și pe tine și tot neamul tău.

Zicând împăratul acestea, au tăcut toți. Atunci patriarhul a cerut soroc trei zile ca să-i împlinească porunca și el i-a dat. Și ducându-se la Patriarhie și adunând tot poporul cu femei și copii, le-a spus toată pricina și i-a întărit în credință. Și așa, cu toții s-au dus în Egiptul cel Vechi și au intrat în biserica Preasfintei

Născătoare de Dumnezeu. Atunci patriarhul cu multe lacrimi a zis către popor:

– Iubiții mei fii întru Domnul, veniți cu frică și cu dragoste să ne rugăm Maicii lui Dumnezeu și Fiului ei și Dumnezeului nostru, ca să ne izbăvească de primejdia aceasta, care fără de nădejde ne-a venit și să se rușineze vrăjmașii credinței noastre. Însă vă rog să facem puțin post până la trei zile, și nu numai post de bucate, ci și de tot felul de păcate. Iar copiii cei mici să mănânce pâine la apusul soarelui.

Toți au primit porunca patriarhului și, intrând în biserică, se rugau cât puteau. Iar patriarhul, stând înaintea icoanei Maicii Domnului ca un stâlp neclintit, se ruga cu lacrimi fierbinți, zicând în taină: „Doamne, Cel ce ai zidit toate cu Cuvântul Tău din ceea ce n-a fost și ai zis că cel ce crede în Tine, se umple de dar și de adevăr, și degrab îplinești cererea lui, pentru aceasta auzi rugăciunea mea, a păcătosului, care deși sunt nevrednic, dar alerg la mila Ta. Să nu treci cu vederea pe robul Tău, ca să nu se bucure vrăjmașii noștri cei simțitori și gânditori de pierzarea noastră, dacă nu se vor face cele după porunca împăratului. Pentru aceasta, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule și Cuvinte al lui Dumnezeu Tatăl, auzi rugăciunea turmei Tale celei cuvântătoare și slăvește numele Tău cel sfânt, ca să se rușineze cei ce se luptă cu noi și să se bucure robii Tăi. Cred, Doamne, în dumnezeieștile cuvinte ale Sfintei Tale Evanghelii, că *cel ce va avea credință cât un grăunte de muștar și va zice muntelui acestuia mută-te, se va muta*.

De aceea eu și toată turma Ta aceasta, care mi-ai încredințat-o, credem că vom primi cererea noastră după

evangeliceasca glăsuire: *Cel ce cere, ia; cel ce caută, află; și celui ce bate, i se deschide*. Pentru aceasta săvârșește minunea cerută, spre mai multă dovedire a credinței celei adevărate a robilor Tăi, ca să cunoască și potrivnicii noștri că este adevărată credința noastră.

Cu aceste cuvinte și cu altele asemenea se ruga preasfințitul patriarh către Domnul nostru Iisus Hristos și către Preacurata Sa Maică. Iar a treia zi, la miezul nopții a dormit puțin de osteneala cea multă a privegherii. Și a văzut pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, îmbrăcată în haină strălucită și preaminunată, înconjurată de alte fecioare, care au venit în biserică cu făclii aprinse. Și i-a zis patriarhului cu glas dulce și vesel: „Nu te teme, slugă bună și credincioasă, ci bucură-te și crede că Fiul Meu este cu tine și a auzit rugăciunea ta. Diminează du-te în cetate la poarta cea de fier și acolo vei găsi un om, având ochiul cel drept scos, cu numele Simeon. Acesta este vrednic de acest lucru. Fiindcă și acesta este vas al alegerii, al fecioriei și al curăției”.

Cum a zis acestea Preasfânta Născătoare de Dumnezeu s-a înălțat dinaintea lui. Patriarhul s-a deșteptat înfricoșat, dar cu nădejde și a spus poporului toate și toți s-au bucurat mult și slăveau pe Dumnezeu și pe Maica Domnului. Și îndată, după dumnezeiasca Liturghie, a luat poporul cu bucurie și veselie și l-a dus la poarta cea de fier a cetății, după porunca Maicii Domnului și, aflând pe cel căutat, îi zise:

– Simeoane, sluga adevăratului Dumnezeu, te rog, ascultă-mă să-ți vorbesc, căci mi-a poruncit Preasfânta Născătoare de Dumnezeu!

Și i-a spus lui toate cu de-amănuntul. Dar el se numea pe sine nevrednic de această lucrare și păcătos.

– Dar ascultă, iubitorule de citire, viața lui Simeon spre folosul sufletesc.

Acest fericit Simeon din Alexandria, cu meșteșugul cizmar, era drept și feciorelnic și în toate zilele își lucra meșteșugul său. Iar din ce câștiga, oprea pentru hrana lui o parte, iar restul îl împărțea săracilor. Apoi, de mirare era că nu voia să vadă față femeiască, nici să vorbească cu ele. De aceea, zavistuiindu-l diavolul, iată ce a lucrat. O femeie desfrânată, auzind că el nu se uită la față de femeie, zice unei alte femei asemenea ei:

– Eu pot să-l înduplec să păcătuiască cu mine!

Și, zicând acestea, s-a dus la dreptul Simeon și îi spuse:

– Voiesc să-mi faci o pereche de pantofi. Iar el privind la picioarele ei pentru a-i lua măsura, femeia aceea spurcată și-a arătat toate părțile trupului ei. Iar el a cunoscut meșteșugul diavolului, și măcar că nu era obișnuit cu astfel de ispite, totuși, ca un om, s-a smintit. Și aducându-și aminte de cuvântul Evangheliei care zice: *Dacă ochiul tău cel drept te smintește, scoate-l pe el*, și înțelegând așa simplu, după literă, și-a scos ochiul cel drept cu sula. Atunci femeia văzând aceasta, s-a mirat mult și, fugind, spunea tuturor ce s-a întâmplat.

Dar diavolul cel spurcat, nerăbdând una ca aceasta, a ridicat și pe altă femeie asupra dreptului, mai rea ca cea dintâi. Aceasta îmbrăcându-se în podoabe luminate, a venit la fericitul și a zis aceleași cuvinte ca și cea dintâi. Iar ea văzând că mintea dreptului este neschimbată, i-a arătat otrava vicleșugului ei, zicând:

– Ori faci voia mea, ori de nu, o să te clevetesc și o să te spun eparhului că ai făcut păcat cu mine, și așa o să te rușinez și ai să iei moarte cumplită.

Dar dreptul, aducându-și aminte de cuvântul Scripturii: *Dacă Dumnezeu este cu noi, nimeni nu este împotriva noastră*, nu s-a învoit, ci a ieșit din Alexandria și s-a dus în Egipt. Și așa s-a astâmpărat femeia aceea. Iar Simeon, șezând la un om, își lucra meșteșugul său. Și jumătate din cât câștiga dădea la săraci, iar cealaltă jumătate o oprea pentru trebuința sa. Apoi s-a dus de căra apă și o împărțea locuitorilor.

Dar să revenim acum la cuvântul nostru.

După trei zile împăratul a dat de știre patriarhului, iar el s-a dus având cu sine și pe Simeon. Și împăratul îi zise:

– A venit ziua cea rânduită! Ce zici?

Iar patriarhul i-a răspuns cu glas blând:

– Sunt gata, după porunca ta. Poruncește să vină aici și potrivnicii noștri.

Atunci împăratul a trimis degrabă propovăduitori ca să adune mulțimea. Și s-au adunat și au ieșit cu toții afară din cetate. Împăratul a ieșit cu toți boierii lui și cu oastea, purtând toate armele de război, în cântări. Iar patriarhul a ieșit cu preoții și diaconii, îmbrăcați în veșminte, fiind și el cu podoaba arhierescă și mergând în mijlocul lor, în sunet de cântări și rugăciune. Și toți creștinii îi urmau cu capetele descoperite, plângând și strigând: „Doamne miluiește!”

Ajungând la locul rânduit, împăratul zise patriarhului:

– Poruncește muntelui acestuia dinaintea noastră să se mute din locul lui, după făgăduința ta!

Dar patriarhul îi răspunde:

– Întâi împărăția ta cu imamii și derviștii tăi să faceți rugăciune, pe urmă potrivnicii noștri evrei și după

aceea și noi. Și la a căror rugăciune se va muta muntele, credința acelora este adevărată și cinstită.

Și a plăcut acest cuvânt împăratului. Apoi și-au făcut și ei rugăciunile lor, timp de patru ceasuri. Dar n-a fost glas, nici auzire. După aceea au făcut și evreii, strigând tare ca pe vremea lui Ilie. Dar nici ei n-au fost auziți, rămânând și ei rușinați. Iar la urmă patriarhul, adunând pe creștini în jurul său, se ruga din adâncul inimii, iar poporul striga: „Doamne miluiește!” Și tămâind pe poporul cel credincios cruciș, după aceea și-a plecat genunchii și capul la pământ și s-a rugat în taină multă vreme. Apoi, sculându-se, îi zise lui Simeon cizmarul:

– Robule al adevăratului Dumnezeu, a sosit ceasul! Poruncește muntelui, în numele Domnului, să vină spre noi, după porunca stăpânească!

Dar el a zis:

– Stăpâne Sfinte, nu sunt vrednic înaintea preasfinției Tale să săvârșesc astfel de minune.

Dar patriarhul făcându-i semn ca să-l asculte, și-au plecat amândoi capetele și s-au rugat în taină multă vreme. După aceea patriarhul, ridicând mâinile și ochii spre cer la răsărit, cu multe lacrimi, a zis cu glas mare:

– Doamne și Preasfinte Dumnezeule a toate, Cel ce ai dat stăpânire sfinților Tăi ucenici și apostoli să lege și să dezlege și le-ai făgăduit că toate cele ce vor cere întru numele Tău le vei împlini; Cel ce mi-ai dat și mie darul acesta și stăpânirea deși sunt nevrednic, după mila milostivirii Tale celei nemărginite și a îndurărilor Tale celor multe și mari, cercetează-ne și pe noi în ceasul acesta și izbăvește pe poporul Tău din această nevoie, ca să cunoască și cei de alt neam credința noastră cea sfântă și cum că nu este alt Dumnezeu afară de Tine.

Acestea și multe altele zicând patriarhul, asemenea și dreptul Simeon rugându-se cât a putut, au strigat amândoi cu glas mare către munte, zicând:

– Tu, care cu cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos, ai fost făcut munte din ceea ce n-a fost, iarăși cu cuvântul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos îți poruncește prin noi să ne ascuți și să vii spre noi.

Zicând acestea către munte, s-a făcut o minune înfricoșată. S-a desfăcut muntele în trei bucăți, făcând sunet mare și cutremur, încât multe femei însărcinate și-au lepădat pruncii de frică, și a început să vină către ei, așa despărțit în trei bucăți, departe una de alta ca la 20 de coți. Și aceasta socotesc că preînchipuia pe Preasfânta Treime. Iar cele trei bucăți ale muntelui aceluia stau așa până în ziua de azi, ca adevărire a minunii celei înfricoșate. Și venind muntele cu sunet înfricoșat, toți s-au temut ca nu cumva să vină peste ei. Atunci împăratul cu tot poporul striga:

– Adevărată este credința voastră, creștinilor, numai izbăvește-ne de această moarte amară!

Și îndată patriarhul, ridicând mâinile, a binecuvântat muntele și cu dreptul Simeon au zis:

– În numele Domnului nostru Iisus Hristos, stai!

Și îndată a stat muntele. Și de atunci muntele acela s-a numit în limba turcă „Dur-Dagă”. Împăratul, văzând această minune s-a înfricoșat și s-a mâniat asupra vizirului și gramaticului și asupra celorlalți jidovi. Și îndată a poruncit să-i omoare. Iar ei, văzând mânia împăratului, au căzut la el cu lacrimi, zicând:

– Înmulțitule de ani împărate, cunoaștem arătat că toți suntem vinovați de moarte, însă ne rugăm împărăției tale să ne mai ascuți și să spui patriarhului că în

Evanghelia lor este scris și aceasta: *Că cel ce are credință, de va bea ceva de moarte, nu-l va vătăma.*

Dacă nu va tăgădui aceasta, să poruncești să bea din otrava pe care o avem gata. Însă să-i poruncești ca atunci când o va bea, să nu-și facă semnul Crucii, fiindcă ei au în semnul crucii farmece și când îl însemnează, se prăpădește lucrarea otrăvii. Și dacă patriarhul va bea otrava și nu se va vătăma, atunci creștinii să ne omoare cu mici și cu mari. Iar de se va vătăma, atunci să-i omori pe ei. Și a plăcut împăratului și acest cuvânt și îndată l-a poftit pe patriarh și i-a spus cu blândețe:

– Am cunoscut cu fapta cuvântul Evangheliei voastre că este adevărat, însă și aceasta este scris în Evanghelia voastră că: *Cel ce are credință, de va bea și ceva de moarte, nu-l va vătăma.* De aceea îți poruncesc să bei otravă înaintea noastră, ca să vedem și în aceasta adevărul Evangheliei voastre, precum s-a adevărit cu muntele. Însă la aceasta să nu faci semnul crucii. Și dacă și în aceasta se va adevăra puterea credinței voastre, fără de nici o piedică să omorâți pe potrivnicii voștri, evrei. Iar eu o să vă cinstesc mult, după făgăduința mea.

Auzind patriarhul acestea nu s-a înfricoșat, ci cu blândețe s-a rugat împăratului ca să-i dea soroc trei zile, ca să se roage lui Dumnezeu împreună cu creștinii lui. Și luând sorocul, s-a dus în Patriarhie și chemând pe toți creștinii, după ce i-a binecuvântat, le-a zis cu multe lacrimi:

– Împăratul mi-a poruncit mie smeritului, ca după trei zile să beau otravă, dar să nu vă mâhniți, fiii mei cei iubiți, căci nădăjduiesc în Hristos Dumnezeuul nostru, Care a zis: *Cel ce are credință, de va și bea ceva de*

moarte, nu-l va vătăma. Și cred că o să mă păzească și pe mine. Însă cum am postit și m-am rugat pentru munte, așa să facem și acum, cu credință să ne audă Dumnezeu și să se rușineze potrivnicii noștri.

Iar creștinii au primit cu bucurie cuvintele lui. Și iarăși au intrat în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și se rugau cu dinadinsul ziua și noaptea. A treia zi, după Sfânta Liturghie, luând pe creștini s-a dus la împăratul. Iar împăratul, văzându-i veseli, a poruncit ca îndată să adune toate neamurile. Atunci unul din evrei a adus otrava într-un pahar și l-a dat patriarhului ca să-l bea. Iar patriarhul, luând otrava, ținea paharul în mână. Împăratul i-a zis să nu facă semnul Crucii nici pe pahar, nici pe sine.

Dar patriarhul, cu darul lui Dumnezeu, a găsit un chip de a binecuvânta paharul în taină, zicând împăratului:

– De unde poruncești, o, stăpâne, să beau – arătând cu mâna dreaptă paharul? De aici, de aici sau de aici?

Și așa punând degetele în cele patru părți ale paharului în chipul crucii, l-a binecuvântat cu meșteșugul acesta.

Dar împăratul i-a zis:

– Bea de unde voiești!

Și n-a cunoscut împăratul, nici unul din cei ce erau de față că a făcut semnul Crucii peste pahar și l-a binecuvântat. Și înaintea tuturor patriarhul a băut otrava toată. Dar o, minune! I s-a deschis coasta cea dreaptă și toată otrava a curs jos. Și ca semn al acestei minuni, în toată viața lui cămașa îi era verde-galbenă în acel loc, precum au mărturisit cu jurământ slujitorii lui, care o vedeau când o spălau.

După ce patriarhul a băut otrava, a zis să-i aducă apă, pe care turnând-o în pahar, l-a clătit și a zis împăratului:

– Precum ai văzut eu am băut tot. Să bea dar și el spălătura paharului, ca să vedem și credința evreului!

Dar evreul nu voia. Însă de frica împăratului a băut și îndată a crăpat, ducându-se în focul cel veșnic. Iar împăratul, văzând și această minune, s-a mirat și s-a mâniat împotriva jidovilor, poruncind creștinilor să-i omoare. Însă patriarhul i-a oprit, zicând împăratului:

– Legea noastră nu ne îngăduie să răsplătim rău pentru rău și să omorâm. Dar fiindcă nu ai apă, poruncește să o aducă ei din râul Nilului.

Și așa au poruncit de au adus apă în cetate, cheltuindu-și toate averile lor, căci cetatea era la loc înalt și departe de apa Nilului. Iar creștinii s-au întors cu bucurie mare, slăvind pe Dumnezeu.

A doua zi, împăratul iarăși a chemat pe patriarh la sine și i-a zis:

– Într-adevăr Legea voastră este dreaptă și adevărată, însă aceasta, că Hristos este Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu în același timp, este de necrezut. Arată-mi unde este scris! Iar patriarhul i-a zis:

– O, împărate, proorocii toți mărturiseau acest lucru, dar lăsându-i pe ceilalți, să aducem numai pe proorocul David, care zice arătat: *Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut*. Daniil zise așa: *Am privit pe Fiul lui Dumnezeu șezând de-a dreapta Tatălui*. Iar în Evanghelia noastră zice: *Acesta este Fiul Meu Cel iubit...* Și multe alte mărturii i-a zis de la prooroci și de la apostoli despre întruparea Unuia Născut Fiul lui Dumnezeu.

Iar la urmă îi zise: și în cartea voastră, Calam-Serif scrie așa: „Nur unul teruh Allah”, adică: Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. Toți oamenii ne-am născut din sămânță bărbătească. Numai Domnul nostru Iisus Hristos S-a născut fără de sămânță, din Fecioara Maria, după bunăvestirea îngerului. A purtat toate neputințele omenești și în sfârșit a pățimit și a fost răstignit cu multă necinste, apoi îngropat. Dar a treia zi a înviat, precum și noi o să înviem cu darul Lui la a doua Sa venire. Căci acum a venit ca un rob, dar atunci va veni ca un împărat, ca să răsplătească fiecăruia după faptele lui. Și cei ce au crezut într-însul și au păzit poruncile Lui, vor merge în Împărăția Cerurilor, iar cei ce n-au crezut vor merge în focul cel veșnic al iadului.

Împăratul, auzind acestea, se bucura și, crezând, s-a botezat în ascuns. La arătare era agarean, iar în ascuns, creștin. De atunci a poruncit ca nimeni să nu mai nedreptățească pe vreun creștin, și a ușurat birurile lor, după cererea patriarhului. Și zicând împăratul patriarhului să ceară și altceva de la el, el a cerut să zidească o biserică. Și dându-i voie, a zidit biserica Sfântului Mercurie. După aceea a început să zidească și biserica Maicii Domnului, dar hogii nu-l lăsau. Mai ales unul mai mare al lor, zicând: „Cât timp sunt viu, nu voiesc să se zidească; numai dacă voi fi pus de viu în temelia ei se va zidi biserica”.

Împăratul, auzind aceasta s-a dus la locul acela și, după cererea șeihului, a poruncit să-l pună în temelie. Și l-a zidit până la brâu, însă mijlocind patriarhul, l-a scăpat de la moarte. Și așa s-a zidit biserica. S-au mai înnoit și alte biserici din sate, până la Alexandria, care acum, după judecățile lui Dumnezeu, sunt ale copților.

Împăratul a omorât pe vizir și pe gramatic, tăindu-le capetele. Asemenea și pe alți mulți jidovi. Iar după puțină vreme și el a fugit în ascuns și s-a dus în pustiul Sinai, unde și-a săvârșit viața cu plăcere lui Dumnezeu.

Iar patriarhul trăind 106 ani și-a săvârșit și el viața. A fost patriarh 78 de ani. A fost hirotonit în Damasc de către patriarhul Antiohiei, în anul 1486, în 6 august. Iar după sfârșitul lui a primit scaunul patriarhal Silvestru.

Domnul nostru Iisus Hristos să ne învrednicească și pe noi Împărăției cerurilor pentru rugăciunile acestui patriarh și făcător de minuni. Amin.

VEDENIA

**pe care a văzut-o schimonahul Teodosie,
din Sfânta Mănăstire Neamț, în anul 1797,
cu trei ani după adormirea Preacuviosului
Paisie, starețul Mănăstirilor Neamț și Secu**

Mai sus-numitul părinte, după ce a ieșit de la cântarea Utreniei, într-una din zile, s-a culcat să se odihnească. Și în vedenia visului i s-a părut că a ieșit afară pe poarta mănăstirii și a stat înaintea porții cam la 30 de pași. Și era monahul îmbrăcat cu rasa și cu camilafca pe cap, iar în mână avea o cârjă, căci era bătrân, dar era procopsit, căci știa multe limbi.

Și ridicându-și ochii în sus, a văzut înaintea lui un trup întunecat și înfricoșător la vedere, îmbrăcat în haine nemțești, cum sunt căpitani de oaste. Pălăria lui era

împletită din șerpi vii, ale căror capete erau în locul pietrelor scumpe; obrazul lui era negru cu totul, nasul mare și nările foarte largi. Din ochii lui scăpăra foc ca fulgerul, aveau o privire sângerată și îi întorcea în toate părțile ca niște luceferi. Dinții îi erau de oțel, iar din nasul lui ieșea fum ca de pucioasă, după cum scrie la Iov; urechile lui erau lungi și ascuțite ca la măgar, ceafa din fier bătut, umerii îi erau de oțel ca nicovale; în cap avea patru coarne ca de capră, două strâmbe înainte și două înapoi. Măinile lui erau balauri, iar degetele lui erau capete de șerpi. Îmbrăcămintea lui era din piele de aspidă, iar brâul era un șarpe din cei din India, care trece prin om ca săgeata. Coadă îi era ca de vasilisc, ascuțită la vârf și cu un bold și încârligată în sus, ca a caprei. Picioarele îi erau drepte, încălțate cu ciubote de aspidă verde, cu potcoave de fier ca unghiile leului. Ca baston avea un șarpe viu, pe care ținându-l de cap, se rezema în el. La brâu avea legat un paloș lung de vâpaie cu două ascuțișuri, iar scaunul lui era un tigr. Împrejurul lui erau mulțime de ofițeri și de ostași, toți asemenea lui cu chipul, urâți și scârnavi, care stăteau cu mare frică înaintea lui. Iar monahul, apropiindu-se de el, l-a întrebat:

— Cine ești tu?

— Cneaz sunt, călugăre, a răspuns acela.

— Moschicesc sau nemțesc?, a întrebat monahul.

— Eu nu sunt om, a răspuns acela.

— Dar ce ești tu?, a întrebat iarăși monahul.

— Eu sunt al doilea după acela pe care voi îl numiți satana, orânduit peste toate oștile lui antihrist, a răspuns iarăși acela.

— Și ce cauți aici?, l-a întrebat monahul.

– Am comandă aici la voi! răspunse acela.

– Dar aici nu este război, nici ostași, a zis monahul.

– Cum zici că nu sunt? Dar călugării ce sunt?, a zis cneazul. Ei ne dau război nouă și noi lor.

– Dar câtă oaste ai aici cu tine?, a întrebat din nou monahul.

– Șaizeci de mii, a răspuns acela.

– Pentru ce atâția, pentru că aici nu sunt nici trei sute de călugări?, a întrebat monahul.

– Nu te mira, călugăre, că unde sunt ostașii tari, acolo și oaste mai multă trimite împăratul. Privește la împărații lumii, precum au fost Darie, împăratul perșilor, când a făcut război cu Alexandru Macedon. Acesta i-a trimis lui Alexandru un sac de mac, zicându-i: „De vei putea număra mulțimea boabelor de mac, vei număra și oștile mele”. Alexandru i-a răspuns: „Macul este dulce și bun la mâncare” și trimițându-i lui Darie o traistă de piper negru, i-a zis: „Așa sunt oștile mele”.

Și s-a mirat monahul auzind acestea. Iar acela i-a zis:

– De ce te miri? Aceste mii de-a pururea stau aici, iar în vreme de nevoie aducem înmiit mai multe oști. Însă mai pe scurt, să-ți spun adevărul, călugăre: încă de când ședea starețul Paisie la chilia Sfântului Constantin a Mănăstirii Pantocrator, din Sfântul Munte, sunt rânduit să-i dau război în toată viața lui. Și fiindcă ședea acolo cu liniște, am rânduit eu pe oarecare, cu chip de râvnă ca să vină la călugărie, care avea și bani, și l-am îndemnat să facă mănăstire la Proorocul Ilie, și cu multe griji l-am încurcat. Și văzând că și acolo șezând ne ardea luminile ochilor, am îndemnat pe locuitori să le

dea o mănăstire împărătească. Iar acolo puțin de n-a căzut în unghiile noastre, dar ajutându-le lor Hristos, am rămas biruit. Însă după aceea, găsim prilej, i-am ridicat cu totul și i-am dus la Mănăstirea Dragomirna, și acolo numai unul dintre ai noștri am găsit. Atunci am ridicat oștile căzăcești, care au cuprins cu stăpânire locul acela, iar pe stareț l-am alungat și l-am dus la Secu, și acolo am găsit iar pe unul dintre ai noștri. Apoi am îndemnat pe stăpânitori să le dea Mănăstirea Neamț, unde am găsit doi de-ai noștri. Și acolo unde este câmpul de război, și al lor și al nostru, pe mulți am câștigat.

Atunci l-a întrebat monahul:

– Dar nu se mântuiește din mâinile voastre nici unul dintre călugări?

– Cât a fost starețul Paisie viu, mulți au scăpat, dar și mulți am câștigat, a răspuns acela.

– Câtă oaste ai cu tine acum?, a întrebat monahul.

– Aici în Neamț am numai cincizeci de mii, fiindcă zece mii am lăsat în Secu, a răspuns cneazul.

– Dar îngeri nu sunt? a întrebat din nou monahul.

– Cum nu? Fiecare călugăr are câte un înger, iar cei ce-L ascultă pe Hristos au mai mulți împreună cu ei, a răspuns acela.

– Dar îngerii nu pot nimic împotriva voastră?, întreabă monahul.

– Ce să-ți spun ție, călugăre? Atâta putere are un înger, încât pe tatăl nostru satana îl alungă cu toate oștile lui și nu poate nici să privească înapoi. Dar numai atunci când ascultă de Hristos și face poruncile Lui, a răspuns cneazul.

Și vorbind între ei monahul și cneazul, s-a auzit o poruncă: „Hai degrabă!” zisă în turcește. Și numaidecât

s-a văzut că a ieșit o săniuță, ca cele de poștă, cu cai cu tot. Și în loc de cai, erau înhămați la ea 30 de draci în chip de câini, care erau negri și slobozeau scânteii de foc din ochi. Iar în săniuță ședea unul cu haine călugărești, ca un arhimandrit, cu barba mică și neagră. Înaintea lui mergeau 30 de draci, iar alții 30 împrejurul lui. Pe capră ședea unul, ca vizitiu, și în loc de bici ținea un șarpe de cap și mâna pe ceilalți. Și când a lovit a doua oară, au țiuțit urechile tuturor și îndată au purces la vale, pe la stăreție și pe la casa îndrăciților. Și acolo, drept pe malul magherniței, au întâlnit pe alt căpitan de poștă, cu cincisprezece înainte și alți cincisprezece înapoi, la fel de urâți și scârnavi. Și dându-și binețe unul altuia, cel ce venea a întrebat:

– Unde te duci bimbașa Savracachi?

– Mă duc, zise acela, că m-a trimis cneazul Zarafil până la Târgul Neamțului și până la Târgul Pietrii pentru o trebuință.

– Dar tu, căpitane Lostuțioane, de unde vii?, a întrebat celălalt.

– Stăpânul m-a trimis aici la Mănăstirea Neamț, a răspuns întâiul.

– Dar pentru ce?, l-a întrebat iarăși.

– Un călugăr s-a așternut cu fața la pământ și cu lacrimi se roagă lui Dumnezeu ca să ne prăpădească pe noi și a ars inima stăpânului, a răspuns căpitanul.

– Dar aici este cneazul Zarafil. Mergi la el și întreabă-l dacă să mergi sau nu, a zis acela.

Și îndată căpitanul sosi înaintea cneazului, care l-a întrebat:

– De ce ai venit?

– Stăpânul m-a trimis, a răspuns căpitanul.

– La ce te-a trimis?, a întrebat cneazul.

– Un călugăr s-a așternut cu fața la pământ și roagă pe Dumnezeu cu lacrimi ca să ne piardă pe noi, și a ars inima stăpânului, a răspuns din nou căpitanul.

– Dar aici este treaba mea, a zis cneazul.

– Nu știu, stăpânul m-a trimis, răspunse căpitanul.

– Haide, du-te, îi zise cneazul.

Și s-a dus și a început a scutura chilia călugărului aceuia. Și îndată a căzut un fulger din cer asupra diavolului aceuia și a început a-l trânti și a-l străpunge cu foc, tăvălindu-l la pământ, iar el striga: „Vai! Vai! Ce m-a ars!” Și așa tăvălindu-se, a fugit la cel mai mare. Iar acela i-a zis:

– Vai de capul tău, mișelule, cu ce obraz te vei duce la stăpânul acum?

Atunci călugărul a râs de pățania lor; dar cneazul i-a zis:

– Pentru ce râzi, călugăre, și zici că mulți ostași am eu? Dar deși ți se pare că sunt mulți, nu toți sunt iscusiți la război și la treabă.

– Dar acum pentru ce mai șezi aici?, l-a întrebat călugărul.

– Să-ți spun, călugăre, pe rând. După ce a murit Starețul Paisie, cel înfricoșat nouă, ajutor vouă și mare la Dumnezeu, îndată a trimis stăpânul și a luat douăzeci de mii și au rămas aici treizeci de mii. Și în locul lui Paisie făcându-se stareț Sofronie și fiind milostiv, a primit fel de fel de fețe și copii mici, care petreceau împreună cu călugării. Și precum scrie în cărțile voastre, că pe copii nu-i aduce Dumnezeu la mănăstire, ci satana, și că unde sunt copii și vin, nu este trebuință de satana, atunci s-au mai ridicat zece mii și au rămas douăzeci de mii.

– Dar aceia unde sunt rânduți? a întrebat iarăși monahul.

– Înăuntru în mănăstire optsprezece mii, iar pe la chiliile cele dinafară două mii, a răspuns cneazul.

– Dar la Vovidenia și la Pocrov?

– La Vovidenia sunt două sute și la Pocrov trei sute.

– Pentru ce la Pocrov sunt mai mulți și la Vovidenia mai puțini?

– La Pocrov totdeauna se roagă lui Dumnezeu și este loc dosit, fără sminteală. Iar la Vovidenia vin mireni, femei și copii.

Și întreabă iarăși monahul:

– Dar cu cei ce merg pe afară în ascultări, câți umblă?

– Niciunul, a răspuns acela.

– Pentru ce?

– Cei ce umblă în voile lor, singuri cad în prăpăstiile răutăților și a poftelor celor rele și nu avem trebuință a lua aminte la ei, ca unii ce singuri se pierd și cad în unghiile noastre. Dar de cei ce umblă cu ascultare și cu frică de Dumnezeu nu ne putem atinge, că-i păzește Hristos al vostru, a zis cneazul.

Acestea toate auzindu-le monahul de la cneaz, l-a mai întrebat:

– Dar de ce mai șezi aici, că toate se fac după voia ta? Starețul a murit, vin se aduce din destul, copii se primesc, femei vin la mănăstire. Deci, de ce mai zăbovești?

Atunci cneazul, oftând din greu, a zis:

– Of, blestematele și terfeloagele de cărți! Arde-le-ar focul! Pentru acelea mai ședem. Că a înarmat

starețul pe ucenicii săi cu toate armele cele mai tari și nu putem să ne ducem din pricina acelora. Dar de acelea voi răsufla degrab, că le voi răpune și mă voi odihni.

Și l-a întrebat monahul:

– Cum de ai spus tu aceste taine ale tale?

– Cum să nu-ți spun, că deși foarte fără de voie îmi este, dar Dumnezeu m-a silit! Oare nu vezi pe îngerul lui Dumnezeu că șade deasupra capului meu?, a zis cneazul.

Și ridicându-și monahul ochii în sus, a văzut pe Arhanghelul Mihail strălucind mai mult decât soarele, cu toiagul său înfipt în grumazul cneazului. Și cum a văzut pe Arhanghel, monahul a căzut îndată la pământ și a zis:

– Pier, Doamne!

– Nu te teme, că nu vei pieri, a zis Arhanghelul.

Și sculându-se monahul de la pământ, îngerul Domnului i-a zis:

– Vezi, călugăre smerit, ce vrăjmași cumpliți și neadormiți aveți asupra voastră? De aceea, întăriți-vă în Domnul și în puterea tăriei Lui și vă siliți din tot sufletul spre poruncile Lui, că Dumnezeu este cu voi!

Zicând acestea, îngerul a lovit cu toiagul cel de foc, ce-l avea în mână, în grumazul cneazului și îndată s-a făcut ca niște fum și apă, și a intrat în pământ, mistuindu-se cu toate oștile lui, iar el cu multă slavă și bucurie s-a înălțat la cer. Iar bietul călugăr a căzut la pământ înspăimântat, plângând cu amar. Și s-a deșteptat și două zile și două nopți a stat plin de mâhnire, nici mâncând, nici bând. Apoi, a treia zi adormind puțin, i-a zis oarecine:

– De ce te mâhnești? Scoală-te și mergi de spune acestea fraților tăi ca să le scrie spre folos și să se

întărească în Dumnezeu și să păzească toate poruncile Lui.

Acestea puține s-au scris din cele multe pe care le-a vorbit monahul cu diavolul ce s-a arătat în chip de cneaz.

VEDENIA

**unui monah care n-a avut evlavie
la icoana Sfântului Simon Atonitul,
pentru că era mică și veche**

Un monah, anume Sava, din mănăstirea Sfântul Dionisie din Olimp, a intrat în biserică la praznicul Sfântului Simon Atonitul, când se cânta Vecernia Mare. Și voind să sărute icoana cuviosului, a văzut că este icoana cea mică a lui și nu cea mare. Deci s-a întors cu mânie, zicând în sine că nu este mulțumit a săruta icoana cea mică a sfântului. Însă acestea le zicea din prostia lui, fiind necărturar. Și s-a dus în chilia lui să se odihnească și, culcându-se, a adormit. Și a văzut că se desface acoperământul chiliei lui și se arată un șarpe mare și înfricoșat, slobozind foc din ochii lui și scoțând fum mult și puturos prin nările lui. Atunci șarpele și-a deschis gura lui cea mare să-l înghită și-i zicea:

– Nu ți-a plăcut icoana cea mică a sfântului? De ce ai fugit de la sfânta slujbă cu mânie? Iată dar de acum te voi sorbi cu totul.

Și năvălind de sus asupra lui cu vuiet groaznic voia să-l înghită. Dar monahul de frică, deșteptându-se, a început să strige cu glas mare: „Sfinte Simone, ajută-mă!”

Apoi, cu totul înspăimântat și cutremurat, a alergat în biserică și căzând în genunchi înaintea icoanei sfântului, o săruta de multe ori, încât toți frații care erau acolo s-au mirat de spaima fratelui, care avea fața galbenă ca de mort. Apoi, intrând în Sfântul Altar, a povestit tuturor ceea ce a pățit de la diavol pentru necredința lui cea din prostie. Iar unul din frați i-a zis:

– Părinte, icoana cea mică nu are nici o deosebire de cea mare, când credința și evlavia omului către ea este unită cu dragoste fierbinte, cu minte curată și cu trup sfânt. Deci ia aminte ca de acum înainte să dai lui Dumnezeu și sfintelor icoane de-a pururea cuviincioasă cinste, deși ar fi ele mici sau mari.

Și așa fratele, încredințându-se bine, a dat slavă lui Dumnezeu și mulțumită sfântului.

BĂTRÂNUL ȘI DASCĂLUL

Învățătură folositoare

A fost un oarecare dascăl vestit, care vreme îndelungată se ruga lui Dumnezeu cu toată nevoița sa ca să-i arate lui vreun om duhovnicesc, de la care s-ar putea povăui cu lesnire pe calea cea fără primejdie ce duce la împărăția cea cerească. Deci într-una din zile, în care era cuprins de mai multă dorire și cu mai multă nevoiță se ruga lui Dumnezeu, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Ieși din chilia ta și mergi la ușa bisericii și acolo îl vei afla pe omul pe care îl cauți!”

Și ieșind, a aflat un bătrân sărac și putred peste tot de răni și bube. Picioarele îi erau pline de răni din care

curgea puroi, iar haina era foarte proastă, neprețuind nici trei bani. Dascălul, stând lângă el, îi zise:

– Bună să-ți fie ziua, bătrânule!

– Nu-mi aduc aminte să fi avut vreodată vreo zi rea! a răspuns bătrânul.

Dascălul, auzind un răspuns ca acesta, a tăcut puțin, și ca și cum ar fi vrut să îndrepte închinăciunea dintâi, a zis iarăși:

– Să te ferească Dumnezeu!

– Eu n-am fost niciodată nefericit, a răspuns bătrânul.

Și se mira dascălul de răspunsul bătrânului. Și gândindu-se în sine, zicea: „Să nu fi greșit eu cu auzirea. Poate n-am înțeles bine răspunsul bătrânului”. Și iarăși îi dădu binețe, schimbând din cuvinte:

– Eu îți potfesc ție bună fericire, bătrânule!

– Eu n-am avut niciodată nefericire, a zis iarăși bătrânul.

Atunci dascălului i s-a părut că bătrânul este foarte limbut și voind să-l încerce i-a zis:

– Bătrânule, eu doresc să-ți fie ție ceea ce tu singur dorești!

– Nu am nici o lipsă, căci toate câte doresc mi se fac, cu toate că eu nu caut fericire vremelnică, a zis bătrânul.

– Dumnezeu să te miluiască, omule, a zis dascălul, dacă nu bagi în seamă fericirea lumii acesteia. Numai mă rog să-mi spui: oare și tu ești din oamenii aceia fără nici o nevoie? Dacă Iov zice că tot omul ce se naște din femeie este împuținat de ani și plin de toată ticăloșia și răutatea, cum zici tu că ai scăpat de zilele cele rele? Nu mă pricep la meșteșugirea ta!

– Așa este, domnul meu, precum ai zis, a spus bătrânul. Că atunci când mi-ai dorit bună ziua, eu ți-am răspuns împotriva, fiindcă niciodată nu am fost nenorocit și în întâmplare rea. Acest trai pe care mi l-a dat Dumnezeu mă mulțumește și nu-mi trebuie altă întâmplare mai bună, nici fericire, căci aceasta mie îmi este bucurie. Și cine se teme de fericire și nefericire? Fără numai aceia care se tem de ele că-i vor vătăma. Pe mine nu mă vatămă acestea, căci nu bag în seamă nenorocirea, nici nu mă rog norocului. Ci mă rog Părintelui ceresc, că Acela toate le plinește. Și așa n-am fost niciodată în întâmplare rea. Ci sunt ca și cel ce toate i se fac după voia lui. Că de mă topesc de foame, mulțumesc lui Dumnezeu, ca unui Părinte milostiv, Care știe toate cele ce-mi trebuiesc. Iar de tremur de ger, sau sunt pătruns de picăturile ploilor, sau de alte supărări ale văzduhului, toate le rabd și-i mulțumesc lui Dumnezeu; că știu că toate acestea Dumnezeu le îngăduie și nu este cu putință să nu fie bune, căci El le îngăduie. Pentru aceea dar câte ne trimite Dumnezeu și slobozește asupra noastră, cele bune și cele împotriva noastră, cele dulci și cele amare, pe toate le cinstesc și le primesc cu bucurie, ca din mâna lui Dumnezeu. Și astfel câte voiesc mi se fac.

Dar ticălos este acela care caută fericirea lumii acesteia deșarte! Ci omul să se lase în voia lui Dumnezeu, căci ea este bună, desăvârșită și dreaptă și niciodată nu poate fi rea. Pentru aceasta mă nevoiesc și mă silesc cu toată puterea, cu tot sufletul și cugetul, ca orice ar voi El, să voiesc și eu. De aceea niciodată nu mă socotesc nefericit, căci toată voia mea o las în voia lui Dumnezeu. Și la mine nu este a voi sau a nu voi, ci știu numai ce voiește Dumnezeu.

Atunci dascălul îi zise bătrânului:

– Oare din priceperea ta mi le spui acestea? Dar spune-mi, oare și atunci când te va trimite Dumnezeu în iad, tot același gând vei avea?

– O, pe mine să mă trimită Dumnezeu în iad?, răspunse bătrânul. Nu știi că am două brațe minunate, și cu acestea mă voi apuca de El cu o îmbrățișare de nedeșlegat? Un braț îmi este **smerenia**, iar celălalt **dragostea nefățarnică către Dumnezeu**. Și cu aceste brațe așa mă voi apuca de tare de Dumnezeu, încât oriunde m-ar fi trimis, acolo și pe El L-aș fi tras cu mine. Căci aș vrea să fiu afară din cer cu Dumnezeu, decât să fiu în cer fără El!

Și s-a mirat dascălul de răspunsurile bătrânului și se gândea în sine, zicând: „Cu adevărat aceasta este calea cea dreaptă către Dumnezeu, ca să se unească omul cu voia Lui cea sfântă!”

Și voind dascălul să ispitească mai mult înțelepciunea bătrânului, care era ascunsă în casa cea slabă a trupului său, l-a întrebat:

– De unde ai venit aici?

– De la Dumnezeu am venit! a răspuns bătrânul.

– Dar unde ai aflat pe Dumnezeu? întrebă dascălul.

– L-am aflat acolo unde am lăsat toate lucrurile lumii acesteia, a răspuns din nou bătrânul.

– Dar acum unde ai lăsat pe Dumnezeu? îl întrebă iarăși dascălul.

– L-am lăsat în cugetele cele curate și în voia cea bună, a răspuns bătrânul.

– Dar ce om ești tu?, îl întrebă din nou pe bătrân.

– Sunt și eu un oarecare în această viață, a răspuns acela, și sunt așa de mulțumit, încât nici pentru toată

bogăția împăraților pământești n-aș da starea mea. Că omul care știe să se stăpânească pe sine, care poruncește gândurilor lui și își înfrânează poftele cele rele, este împărat!

– Dar tu ești împărat?, a întrebat dascălul. Și unde este împărăția ta?

Iar bătrânul, arătând cu mâna la cer, a zis:

– Iată, acolo este împărăția mea!

Și sfârșind dascălul întrebările, a adăugat:

– Cine te-a învățat atâtea înțelepciune, bătrânule?

– Îți voi răspunde și la aceasta, domnul meu, a zis bătrânul. Eu în toate zilele petrec în rugăciune și tăcere. Și pentru ca să fiu mai mult întărit în Dumnezeu, mă îndeletnicesc în cugetele cele curate. Că lipirea de Dumnezeu și de voia Lui cea sfântă, ne învață toate cele bune.

Și astfel dascălul s-a folosit de vorba bătrânului și, dându-i pace, s-a dus lăudând pe Dumnezeu, Care a tăinuit aceasta de cei înțelepți și le-a descoperit acestui bătrân, care era prunc fără răutate.

VEDENIA

din trapeza Mănăstirii Vatopedu
Muntele Athos

Într-una din zile, când părinții mâncau în trapeză după obiceiul chinoviei, s-a început, împotriva bunei cuviințe, vorbă între ei. Iar din vorbe, puțin câte puțin, s-a pricinuit tulburare și citețului și ascultătorilor. Și cu toate că egumenul le-a spus începătorilor acelei neorânduiei să tacă, ei nu încetau. Iar vorbirea la masă între monahi este oprită, căci împreună cu mâncarea cei mai râvnitori se roagă și cu mintea, fiind atenți și la citire. În trapeză se afla atunci și fericitul Sava.

Egumenul, auzind acea tulburare, mai întâi a răbdat tăcând, apoi pornindu-se cu dreaptă mânie asupra tulburătorilor și ridicându-și fața și glasul, i-a mustrat, înfruntându-i aspru pe acei vorbitori în deșert, ca cei ce mâncau ca dobitoacele cele nesimțitoare. Fiindcă Sfinții Părinți zic că trapeza de obște unde nu se aude cuvântul lui Dumnezeu, nu se deosebește nicidecum de ieslea dobitoacelor celor necuvântătoare. Căci cum este cu puțință ca noi, oamenii cei cuvântători, să mâncăm ca barbarii, dându-ne la vorbiri deșarte, la beții și tulburări?

Înfruntând egumenul cu astfel de cuvinte aspre pe aceia, căci era aspru din fire și iute, a încetat citirea, de asemenea și pricinuitoarii tulburării au tăcut. Dar el nu înceta, înfruntând pe toți de obște, până când au ieșit toți din trapeză și s-au dus la chiliile lor. Unii din părinți au suferit cu blândețe mânia mai-marelui lor, socotind că

bine și cu drept cuvânt a mustrat pe cei tulburători, iar alții îl judecau că fără socoteală și-a vărsat mânia și asupra celorlalți.

Toate acestea văzându-le unul din părinți, și anume Apostol, care și el era împotriva egumenului, și neputând deosebi adevărul, a alergat la marele Sava, ca cel ce era plin de duhul sfătuirii și al înțelegerii, putând a judeca drept și după Dumnezeu. Și arătându-i cugetul sufletului său, l-a rugat să-i spună ce părere are de cele întâmplate în trapeză. Iar minunatul bătrân zise:

– Și eu, fiule, eram în nedumerire din această pricină. Dar ascultă vedenia ce mi s-a arătat și vei înțelege.

Când egumenul s-a tulburat de convorbirea cea deșartă ce s-a născut între părinți în timpul mâncării și a început din înălțimea scaunului său să-i sfătuiască și să-i înfrunte aspru pe călugări, după cum ai văzut, pe toți i-a cuprins spaima și frica. Atunci eu, ridicând ochii către egumen, am văzut o minune preaslăvită și cu adevărat plină de toată bucuria. Pentru că de la scaunul egumenului au ieșit doi îngeri, a căror față era ca lumina fulgerului, și care revărsau raze mai luminoase decât soarele, încât toată trapeza a strălucit de dumnezeiască lumină. Și amândoi erau veseli și frumoși foarte, privind cu dulceață și veselie, și vorbe dulci ieșeau din buzele lor. Și erau pregătiți să împartă daruri scumpe fraților ce mâncau.

În sfârșit, și-au întins mâinile și au început să împartă. Unul din ei ținea în mâini coșuri de aur curat, în care erau tot felul de poame și dulceturi scumpe și strălucite, foarte mirositoare, dulci la gustare și plăcute la vedere. Mai avea și felurite buchete de flori roze,

albe, argintii și roșii purpurii și crini, unii albi ca zăpada, iar alții de culoarea mărgăritarului, și alte mii de flori în mii de culori, care au înmiresmat tot văzduhul. Mai avea însă și miruri prețioase și tămâie foarte plăcut mirositoare. Și în scurt să zic, avea tot ce este frumos la vedere, dulce la gustare și plăcut la mirosire.

Iar celălalt înger împărțea bunătățile cele zise mai sus călugărilor care ședea la masă. Însă nu primeau toți la fel din acele daruri. Unii luau cu îndestulare, alții deloc. Iar ce este de mirare, este că acei îngeri dumnezeiești, înconjurând toate mesele, împărțeau celor vrednici din acele bunătăți. Cei ce aveau ochii sufletului mai sănătoși, și puteau să vadă razele soarelui, acelora îngerii le revărsau pe față și în sânurile lor acele bunătăți cerești și se părea că ei se îndulcesc cu totul de acele gustări și mirosuri. Dar aceștia erau numai cei care sufereau cu îndelungă răbdare sfaturile și înfruntările aspre ale egumenului.

Și împreună cu cei ce sufereau cu bunăvoință, cu smerenie și cu liniște, se bucurau îngerii și se veseleau, privind la mulțimea darurilor ce le primeau aceia. Și zâmbindu-le cu fața lină, le șopteau oarecare cuvinte la ureche, cuvinte pe care îngerii le-au vestit păstorilor la Nașterea Domnului: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire; și iarăși: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pus, peste multe te voi pune; precum și acele cuvinte tainice din Apocalipsă ...cupe de aur pline de tămâie, care sunt rugăciunile sfinților...*

Deci, care primeau din acea strălucire a îngerilor și se ungeau cu mirurile ce li se dădeau, se arătau cu fețele luminoase, line și îndumnezeite, și pentru aceasta

atrăgeau darurile către ei, primindu-le în mâinile și sânurile lor cu toată mulțumirea sufletească, după zisa: *Celui ce are i se va da și-i va prisosi.*

Iar câți erau nesuferitori și neprimitori de părintești mustrări și cugetau în inimile lor răzbunare, vai! se întorceau de bunăvoia lor de la acea strălucitoare revărsare de lumină. Și chiar de se întâmpla să se atingă de ei ceva din acele daruri dumnezeiești, le alungau de la ei ca niște nebuni. Pentru aceasta sfinții îngeri întristându-se și mâniindu-se, nu mai băgau seamă la ei, nici nu le dădea ceva din acele daruri cerești ce le purtau în mâini. Căci se îplinea dumnezeiescul glas: *Și celui ce i se pare că are ceva și aceea se va lua de la dânsul!*

Deci îngerii, întorcându-se de la acei nerecunoscători, care de bunăvoia lor s-au lepădat de puțința de a vedea lumina raiului, i-a lăsat în întuneric și amărăciune, în ură și întristare sufletească și trupească. Și străbătând toată trapeza, umpleau mesele și sânurile celor vrednici de toate bunătățile cerești, cum am spus mai sus.

Acestea, fiule, văzându-le eu și umplându-mă de nespusă bucurie și îndulcire, întindeam mâinile și deschideam sânul și îndreptam fața cu nesaț, pentru a mă împărtăși de acele bunătăți ce nu se pot spune. Căci cine nu ar fi primit asemenea daruri? Doar cei întunecați și împietriți cu inima. Deci mă rugam ca egumenul să nu înceteze din certări și înfruntări, ca nu cumva și îngerii să înceteze a împărți. Și cu cât egumenul înfrunta mai aspru, cu atât îngerii împărțeau trapeza de mai multă lumină cerească și umpleau pe cei blânzi și simpli de îndoite daruri și nespusă strălucire cerească.

După acestea, sculându-ne de la masă și ieșind toți din trapeză împreună cu egumenul, căruia îi urmau

îngerii ținând darurile în mâini, am intrat în pridvorul bisericii unde egumenul, așezându-se pe scaunul cel de acolo, a început iarăși înfruntările sale pentru tulburarea cea din trapeză. Atunci îngerii au început din nou a-și îndeplini minunata lor slujbă, înconjurând și împărțind fraților cu multă bunăvoință daruri de tot felul, până ce egumenul a dat tuturor fraților iertare și binecuvântare după obicei.

Și privind cu mare băgare de seamă pe frații ce ieșeau, am văzut că unii din zișii tulburători puneau metanie și cereau iertare cu smerenie adâncă, căroră îngerii le împărțeau cu multă bucurie și bunăvoință din toate darurile, șoptindu-le la ureche și oarecare cuvinte tainice, și zâmbindu-le cu bunătate, le puneau în mână câte un ban de aur preaminunat și strălucitor. Iar la acei frați, care puneau metanie cântind și fără de nici un respect, ci din silă, îngerii nu voiau nici să-i privească, întorcându-se cu dispreț de la ei, și se duceau cu totul deșerți. Iar după ce s-au dus toți frații împreună cu egumenul la chiliile lor, îndată au dispărut și acei îngeri minunați.

Auzind acestea călugărul Apostol de la sfântul bătrân Sava, s-a îngrozit cu totul, că încă nu știa că el este văzător de descoperiri dumnezeiești. Și de atunci s-a lipit cu totul de bătrân, până la moartea lui. Acestuia i-a arătat sfântul toate tainele vieții lui, toate vedeniile și descoperirile ce i s-au făcut, precum și toate ispitele care le-a suferit în toate locurile, atât de la oameni, cât și de la draci, pe care, după adormirea sa, Apostol le-a spus Preasfințitului Patriarh Filotei al Constantinopolului, care le-a scris.

VEDENIA

unui cuvios bătrân

Un sfânt a povestit, zicând: în Postul Mare, când stăteam noaptea la rugăciune, mi s-a răpit mintea mea și, trecând de cerul acesta, am ajuns la o cetate mare, a cărei frumusețe omul nu o poate spune. Că zidirea ei era cu bunăcuviință, iar măreția ei și strălucirea podoabelor ei erau nespuse. Și era acolo popor nenumărat și toți aveau cununi pe capetele lor. Iar cununile și podoabele lor nu erau la toți la fel. Căci la unii erau ca aurul, la alții ca argintul, la alții ca arama, la alții ca fierul, iar la alții ca soarele. Atunci, ducându-mă, am întrebat pe unul, care avea cununa și podoaba ca strălucirea soarelui, zicându-i:

– Frate, ce nevoițe ai făcut în lume, de ai aflat atâta slavă?

Iar el mi-a zis:

– Frate, eu în viața mea am fost bolnav de lepră și sărac. Dar fiindcă fără de cârtire am răbdat neputințele mele, Dumnezeu mi-a dăruit acestea pe care le vezi.

Lăsându-l pe acela, m-am dus la altul, care avea cununa ca zorile de dimineață, aurită și împodobită cu pietre scumpe și mărgăritare. Și l-am întrebat și pe acesta la fel. Iar el mi-a zis:

„Eu am fost monah și am petrecut toată viața mea după rânduiala monahicească și am suferit multe ispite de la oameni și de la draci, iar la bătrânețe m-au făcut și episcop și am iconomisit episcopia cu plăcere de Dumnezeu. Pentru aceasta Dumnezeu mi-a dăruit toate acestea pe care le vezi”.

Mergând la altul, care avea cunună și podoabe de argint, l-am întrebat și pe acesta ce a făcut, iar el mi-a zis: „Eu am fost mirean și mi-am luat femeie și mi-am petrecut viața în frică de Dumnezeu, în dragoste spre toți, în milostenie după putere la săraci, în plecarea genunchilor, pe care totdeauna le făceam și m-am păzit de toate răutățile. Pentru aceasta Dumnezeu mi-a dăruit acestea pe care le vezi”.

Apoi m-am dus la alți doi, care aveau cununi de fier și de aramă, cu fețele ca ale tuturor oamenilor și cu hainele ca și cum erau spălate de murdărie, și i-am întrebat și pe ei ce au făcut. Iar ei mi-au zis:

„Noi am petrecut tinerețile noastre în multe păcate, iar la bătrânețe ne-am pocăit și ne-am mărturisit. Și iată că am venit și noi la acest luminos loc, pentru care slăvim pe Dumnezeu împreună cu ceilalți”.

Așa a luat sfârșit vedenia. Și venindu-mi în sine și gândindu-mă la bucuria și desfătarea vieții celei veșnice, care au câștigat-o cei ce au viețuit aici bine, am slăvit pe Dumnezeu a Căruia este slava și stăpânirea în veci. Amin.

VEDENIA unui purtător de semne

Un mare sfânt purtător de semne a venit într-o sărbătoare în mănăstire și a stat în biserică, căci era priveghere. Când frații cântau psalmii lui David, a văzut îngeri care veneau și cântau împreună cu ei. Iar după priveghere îngerii au pus la poarta bisericii vase de cristal și împărțeau fraților daruri. Unuia îi dădea un ban de aur; altuia un ban care avea chipul lui Hristos; la altul, un ban de argint cu semnul Crucii; unuia îi dădea un ban de aramă fără însemnare pe el; la alții anaforă; pe unii îi pecetluiau pe mâini cu mir binemiroșitor; pe alții îi tămăiau; unora nu le dădea nimic; iar unii ce luau de la îngeri le lăsau în biserică și ieșeau deșerti.

Acestea văzându-le sfântul, se mira că, deși toți au făcut aceeași osteneală a privegherii, nu au luat aceeași plată. Și rugându-se lui Dumnezeu pentru aceasta, i s-a descoperit de sfântul înger, care i-a zis:

„Cei ce au luat banul de aur desăvârșit, au fost cei ce au privegheat de cu seară până dimineată; cei ce au luat pe cel de argint, au fost cei ce au privegheat de la miezul nopții până dimineată; cei ce au luat banul de aramă fără pecete, au fost cei care au luat aminte la laude și la psalmi; cei care au luat câte o prescură, au fost cei care au luat aminte la cuvânt; cei ce au luat anaforă, au fost mirenii care au privegheat; cei unși cu mir, sunt cei care fac ascultare totdeauna de egumenul și de ceilalți părinți și frați, căci Dumnezeu primește de la unii ca aceștia ostenelile ca un mir de bună mireasmă.

Cei ce au fost tămâiați, sunt cei care vin la biserică, dar numai atunci își vin în simțuri, iar în afară de biserică sunt nesimțitori și trăiesc nebunește; cei ce n-au primit sunt cei care își cheltuiesc viața lor în lenevire și nu se luptă cu patimile lor; iar cei ce au luat și iar au lăsat, sunt cei care citesc cărțile cele elinești și se îndeletnicesc cu ele, împuternicindu-se numai în slavă deșartă, în mândrie și pricină de cuvinte, iar cărțile cele folositoare de suflet nu le ascultă”.

Acestea văzându-le cuviosul acela, a spus fraților și, folosindu-se mult, au slăvit pe Dumnezeu și pe sfântul Lui.

CUVÂNT al Părintelui Elisei

A zis Avva (părintele) Elisei: Când Avva Petru, ucenicul lui Avva Isaia, m-a făcut călugăr, eram de 20 de ani. Și eram mândru, iubitor de slavă deșartă și amăgit, voind să port numai rase subțiri și frumoase. Deși bătrânul meu mă sfătuia totdeauna, eu nu puteam să mă las de obiceiul cel rău. Și mă sileam, după puterea mea, să mă stăpânesc, dar mă biruiam de mânie și mă sfădeam cu frații.

Petrecând în schit cinci ani, m-am împrietenit cu un frate care era asemenea cu mine, supărat de gânduri și mândru și ne-am învoit amândoi să mergem la Ierusalim să ne închinăm; și aceasta din îndemnarea diavolului, care ne trăgea spre amăgire prin trândăvirea noastră, pentru ca să pierdem vremea mântuirii. Și am

spus bătrânului meu să mă binecuvânteze ca să mă duc cu acel frate la Ierusalim, să mă închin. Dar bătrânul meu mi-a zis:

– Șezi, fiule, și rabdă în chilia ta; plânge-ți păcatele tale și fă puținul tău canon fără tulburare și nu te face ca aceia care au pierdut pe Dumnezeu prin întâlniri și aleargă prin multe locuri și se prăpăstuesc. Fiule, Dumnezeu este nescris împrejur și stăpânirea și mila Lui sunt întinse pretutindeni, după cum zice Scriptura: *Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El întru adevăr*. Și nu socoti că numai în Ierusalim se află Dumnezeu, sau numai în bisericile cele frumoase și împodobite cu stâlpi și marmură și scrise cu litere poleite. Ci El locuiește în fiecare biserică și paraclis al credincioșilor și pretutindenea se află, până unde se unește sufletul cu trupul. Și acolo unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor, spune Sfânta Evanghelie.

Dar eu nu m-am înduplecat și-l rugam pe părintele meu să-mi dea voie să mă duc la Ierusalim, zicându-i:

– Mă voi întoarce degrab. Și Dumnezeu, văzând osteneala mea, o va îndrepta spre binele meu.

Iar bătrânul, văzând neînduplecarea mea, a zis:

– Du-te la chelar și spune-i să-ți dea o ceapă, un usturoi și un ardei roșu.

Și aducându-le, bătrânul le-a înfășurat într-o basma, făcând trei noduri și, dându-mi-o, mi-a zis:

– Ia aceasta și păzește-o bine. Și când vei ajunge la trei mile depărtare de Ierusalim, scoate-o din traistă și pune-o în sân. Și s-o ai cu tine în toate închinăciunile chiar și când te vei împărtași. Iar când te vei duce la râul Iordan, să o înmoi în apă și să mi-o aduci înapoi.

Iar eu i-am zis:

– Părinte, nu este păcat să țin la mine ceapă, usturoi și ardei când mă împărtășesc?

– Acest păcat să-l am eu, a zis bătrânul, că voiesc să fac din ele doctorii.

Atunci eu le-am luat și m-am dus la Ierusalim, iar după trei luni m-am întors la mănăstire. Privindu-mă bătrânul, eu mă fățărniceam că am evlavie și umilință. Iar după puține zile am început iarăși lucrurile cele dintâi: să mă mânnii, să mă iuțesc și să mă împodobesc. Când m-am sfădit prima dată, bătrânul a tăcut, de asemeni și a doua oară. Iar a treia oară bătrânul s-a tulburat și m-a chemat, zicându-mi cu liniște:

– Dă-mi amanetul pe care ți l-am dat când te-ai dus la Ierusalim!

Atunci eu am adus legătura cea cu trei noduri, pe care, luând-o bătrânul, a dezlegat-o. Dar eu m-am mâniat socotind că bătrânul bănuiește că le-am mâncat. Și arătându-mi ceapa îmi zise:

– Ce este aceasta?

– Ceapă este, îi zic eu.

Și arătându-mi usturoiul, îmi zise:

– Și acesta este usturoi?

– Da, îi zic.

Pe urmă ia și ardeiul și-mi zise:

– Ia și mănâncă din el, nu cumva nu arde?

Iar eu, gustând, mi-am ars gura și i-am zis:

– Este din cei foarte iuți!

Atunci bătrânul, suspinând, zise:

– Vai! Ceapă, usturoi și ardei s-au dus la Ierusalim și la Iordan, și tot așa a venit înapoi, neschimbându-se deloc!

Și s-a dus bătrânul plângând.

Atunci eu mi-am venit în sine și am cunoscut ceea ce s-a făcut și am plâns cu amar. Și am zis: „Precum sfințenia Ierusalimului n-a schimbat ceapa, usturoiul și ardeiul, tot așa nici eu nu mi-am schimbat răutatea, viclenia și obișnuința cea rea”.

Și am cunoscut că fără silință și nevoință până la sânge, omul nu poate să dobândească fapta cea bună. Și, ducându-mă, am scris pe cei patru pereți ai chiliei mele: ceapă, usturoi și ardei, și am zăbovit șase zile și șase nopți, cugetând la acestea: „Ceapă, usturoi și ardei m-am dus la Ierusalim și ceapă, usturoi și ardei m-am întors înapoi!” Iar când mă porneam cu mânie sau iuțime îmi aduceam aminte de ceapă, usturoi și ardei. Și așa cu darul lui Dumnezeu și cu rugăciunile bătrânului, am biruit patima mâniei, a grăirii împotriva și a împodobirii trupului cu rase subțiri.

Domnului nostru Iisus Hristos să-I fie slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

POVESTIRE

**despre un monah care a scos pe mama lui
din iad cu milostenii și rugăciuni**

Un monah ne-a povestit, zicând: M-am dus odată la sfințitul Teodorit, patriarhul Antiohiei, care, silindu-mă să stau și să mănânc acolo, mi-a spus acestea:

– Cu puține zile mai înainte a venit aici un străin nespălat, păros și îmbrăcat cu haine de păr, pe care l-am poftit să șadă și să mănânce cu noi. Când a venit și a șezut lângă mine, am văzut că mânca cu mâna stângă, iar cea dreaptă o avea înfășurată până la cot cu o bucată de rasă veche. Atunci am zis către el:

– Frate, pentru ce mănânci cu mâna stângă? Iar el mi-a zis:

– Iartă-mă, Preasfințite Stăpâne, am o patimă și pentru aceea nu pot.

Și l-am silit mult să-mi spună pricina, dar n-am putut să-l înduplec. Atunci eu în glumă am apucat acea bucată veche de rasă și dând-o la o parte am dezvelit mâna. Și îndată a ieșit o mare putoare grea și nesuferită.

Iar eu, zice patriarhul, mirându-mă de aceasta, am început să silesc pe omul acela să-mi spună ce este cea minune. Iar el, suspinând tare, a început să-mi zică:

– Eu, Preasfințite Stăpâne, am avut o mamă frumoasă, care a rămas văduvă de tânără, avându-mă copil numai pe mine. Și fiindcă a murit bărbatul ei și tatăl meu, s-a dat la beții, la mâncări și desfrânări, încât din desfrânare și-a adunat nenumărați bani. Făcând

acestea mulți ani, a murit ticăloasa. Iar eu, venind în vârstă, mi-am venit și în simțire și mă gândeam ce să fac cu atâta bogăție. Și dorind să mă lepăd de lume și de cele din lume, am hotărât în inima mea, zicând: „Să nu-mi fie mie, Stăpâne Doamne și Dumnezeu meu, să opresc ceva din bogăția cea necurată, ci toate le voi împărți la săraci și la biserici pentru sufletul cel ticălos al maicii mele”.

Așa, cu darul lui Dumnezeu, pe toate le-am împărțit cu bunăvoie și cu credință și nu am lăsat nimic pentru mine, fără numai hainele pe care le purtam. Pe urmă mă gândeam: „Oare cum să înțeleg sau cine să mă încredințeze că Dumnezeu a primit banii care s-au împărțit la săraci, deoarece erau adunați din desfrânare? Și oare mama mea cea ticăloasă a aflat vreun folos sau răsuflare din astfel de milostenii și prinoase?” Deci m-am dus în Ierusalim la patriarh și i-am spus toate cele pentru mine. Iar el mi-a zis:

– Bine ai făcut, fiule, că ai purtat grijă pentru mântuirea maicii tale, că, făcând așa, mai mult bine îți faci ție și-ți mântuiești sufletul tău. Însă aici nu este vreunul din cei desăvârșiți, care să te încredințeze de ceea ce dorești, ci du-te în Tebaida la schituri și acolo vei găsi bărbați purtători de Dumnezeu și înainte-văzători, care vor putea să te încredințeze și să-ți descopere pentru ceea ce ceri prin rugăciune.

De acolo m-am dus de îndată în Tebaida, la schit, și acolo am auzit de la părinții cei cuvioși și sfinți, zicând:

– Nu se află la noi astăzi unul ca acesta, fiule. Dar dacă vrei să ne ascuți, du-te în pustia cea mai dinăuntru și acolo vei găsi un astfel de om al lui Dumnezeu care

poate să te încredințeze pentru aceasta. Nu te lenevi, fiule, ci du-te cu îndrăzneală, că Domnul este cu tine!

Eu, luând pâine, apă și rugăciunile sfinților părinți, am umblat 30 de zile, până când am găsit o peșteră mică și puțină apă; iar împrejurul apei erau urme de om. Am bătut cu bucurie în poartă după obicei, iar dinăuntru a răspuns sfântul bătrân. Și ieșind afară, am făcut rugăciunea cea obișnuită a monahilor și am șezut. Atunci robul lui Dumnezeu mi-a zis:

– Bine ai venit, fiule! Dar pentru ce atâta oste-neală ai făcut ca să vii până la noi? Dar spune-mi mai întâi cum stau împărații? Țin dreapta credință? Este pace? Cum petrece neamul creștinesc astăzi?

Iar eu i-am răspuns:

– Cu rugăciunile tale cele sfinte creștinii trăiesc în viață îngerească, drept slăvind pe Dumnezeu și petrecând în pace. Însă, stăpâne al meu, am venit pentru o pricină până aici, și te rog să mă luminezi.

– Pentru care pricină ai venit până aici? m-a întrebat bătrânul.

Iar eu i-am spus toate cele petrecute cu mine, precum am zis și mai sus, și la urmă am adăugat:

– O, stăpâne al meu, te rog și mă cuceresc pentru Dumnezeu, ca prin bineprimitele tale rugăciuni și prin îndrăzneala ce o ai către Dumnezeu, să mă încredințezi dacă ticăloasa mea mamă a primit vreun folos sau nu a primit?

Și mi-a răspuns robul lui Dumnezeu:

– Cererea ta, fiule, este mai presus de puterea și vrednicia mea, însă ne rugăm lui Dumnezeu amândoi și ce va voi Dumnezeu, aceea ne va descoperi.

Deci, făcând cu toiagul său de finic un cerc afară de peșteră, m-a pus înăuntrul lui și mi-a zis:

– Șapte zile să nu șezi, de vei putea, nici să bei, nici să mănânci, ci să te rogi lui Dumnezeu ziua și noaptea, ca să-ți îplinească cererea. Și eu voi face la fel în peșteră. Și bun este Dumnezeu, Atoateștiutor și cunoscător al inimilor și rărunchilor, ca să ne descopere nouă, nevrednicilor, cele după voia Lui!

Lăsându-mă afară în acel cerc, el a intrat în peșteră. Și după ce am petrecut șase zile și șase nopți, în a șaptea noapte am venit în uimire. Și am văzut în partea stângă un iezor cu noroi și putoare nesuferită și capete de oameni, care se urcau și se coborau în adâncul lui. Și printre ei am văzut și pe mama mea, care și ea urca și cobora în adâncul iezorului. Cum m-a văzut, a strigat, zicând: „Fiul meu cel bun, miluiește-mă!” și apoi s-a cufundat în adânc. Și iarăși ieșind până la piept a strigat: „Fiul meu preadulce, miluiește-mă! Fiule, ajută-mă!” Și iarăși s-a scufundat. Și ieșind a treia oară, a strigat mai tare, cu tânguire și cu multe lacrimi și suspine: „Fiul meu, ajută-mă!, Fiul meu, milostivește-te! Fiul meu, nu mă trece cu vederea în nevoia aceasta!”

Iar eu, uitând primejdia, am întins mâna dreaptă și am apucat-o de păr, dar ea, cufundându-se, mi-a tras și mie mâna până la cot în iezor. Apoi am tras-o în sus și văzând în partea dreaptă o sternă cu apă limpede, curată și cu bun miros, am afundat-o în ea și spălând-o de noroiul cel puturos, am alăturat-o cu mulțimea cea îmbrăcată în haine albe, slăvind și binecuvântând și ea împreună cu ceilalți pe Hristos, Dumnezeul nostru.

Când s-a făcut ziuă, robul lui Dumnezeu m-a chemat și m-a întrebat de vedenie. Și, spunându-i cum mi s-a arătat, îmi adeverea că și el a văzut la fel. Atunci eu l-am rugat pentru mâna mea, căci nu mai puteam suferi putoarea cea rea. Dar sfântul mi-a zis:

– Pentru aceasta să nu ai supărare, căci aceasta este pecetea adevărului celor întâmplare, ca să credem și noi și cei care vor auzi, că vedenia este adevărată și nu nălucire și că Dumnezeu este puternic ca și după moarte să facă milă cu morții pentru care se fac milostenii și prinoase din toată inima. Fiindcă îndurările Lui sunt peste lucrurile Lui, și câte le voiește le și poate. Și te încredințez că Dumnezeu ar putea să-ți slobozească mâna de acea putoare, dar fiindcă așa a binevoit, spre încredințarea multora, așa să rămână.

După ce robul lui Dumnezeu a zis aceasta, a tăiat o bucată din rasa lui cea veche, dar sfințită, cu care a înfășurat mâna mea și îndată a încetat acea rea putoare și s-a făcut o bună mireasmă, care întotdeauna rămâne, când mâna este înfășurată în ea. Dar când o iau de pe mână, iarăși iese acea putoare. După aceasta mi-a zis sfântul:

– Fiule, iată, ai umblat atâta cale și mult te-ai ostenit și nu ai nici merinde ca să te poți duce înapoi. Ce să facem ca să te duci fără osteneală?

Și în timp ce zicea acestea către mine, a început să sufle austrul, aducând de la apus nori de grindină. Atunci sfântul bătrân a zis:

„Îngere care chivernisești norii, îți poruncesc în numele Domnului nostru Iisus Hristos, Care chivernisește toată lumea cu mâna Lui cea Atotțiitoare, să iei pe fratele acesta pe nor și să-l duci la locul lui, ca să propovăduiască slava lui Dumnezeu. Că puternic este Dumnezeu să îplinească cererile acelor care cer drept și fără îndoială, făcând milostenii pentru morți sau pentru vii. Că îndurările Lui sunt peste lucrurile Lui din neam și până în neam, spre cei ce se tem de El.

Și îndată m-a ridicat norul și m-a dus la casa mea, precum pe Avacum la groapa lui Daniil, și am slăvit și lăudat din toată inima pe Domnul nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

POVESTIRE

despre judecățile lui Dumnezeu cele neajunse de mintea omenească

Un bătrân sfânt, fiind unul din stareții cei mari, avea îndrăzneală către Dumnezeu, și Dumnezeu îi împlinea voia lui, precum zice proorocul: *Voia celor ce se tem de El o va face și rugăciunea lor o va asculta.* Acest sfânt părinte se ruga lui Dumnezeu, zicând:

– Doamne, învață-mă cum este această judecată? Că văd pe unii oameni drepti și cucernici, dar se află în sărăcie și în lipsă, iar pe alții îi văd nedrepți și păcătoși și au avuții și sunt în odihnă. Și mulți drepti și evlavioși suferă năpaste și chinuri pe nedrept, iar mulți nedrepți, vinovați de moarte, păcătoși și în fără de lege viețuiesc și petrec bine.

Astfel rugându-se acel părinte și umilindu-se către Dumnezeu, cerea să-i descopere această taină. Dar auzi un glas, zicându-i:

– Nu cere cele ce nu le ajunge mintea ta și puterea cunoștinței tale. Nici cerceta cele ascunse, pentru că judecățile lui Dumnezeu sunt felurite și cu totul neajunse. Însă, de dorești să știi, pogoară-te în lume și, șezând deoparte, ia aminte la cele ce vei vedea, ca să

cunoști din această puțină cercare o parte oarecare, mică, din judecățile lui Dumnezeu, și să mai vezi că purtarea de grijă a Lui cea atotcunoscătoare este necercetată și neurmată.

Bunul bătrân, dacă auzi acel glas, se pogorî cu osârdie la lume și merse la un loc unde era un drum lat, pe unde treceau mulți, și era o livadă cu o fântână cu apă rece, iar alături un copac scorburos. Și intrând părintele în scorbura acelui copac, se ascunse, punându-și înaintea lui bucăți din acel copac. Și astfel se acoperi, lăsând numai o gaură, ca să privească cele ce se vor întâmpla.

Și văzu bătrânul trecând un om bogat, care văzând acel loc răcoros și fântâna cu apă curată, descălecă de pe cal și șezu să mănânce. Și după ce se odihni, scoase punga cu bani și-i numără. Și după ce-i numără, a vrut să-i pună iarăși unde au fost, dar greșind i-a pus alături printre haine și au căzut jos. Deci, după ce a mâncat, a băut și s-a culcat; apoi, sculându-se, a încălecat pe cal și s-a dus, lăsând punga cu galbeni acolo. Și venind alt călător, merse și el la fântână să bea apă, dar aflând galbenii îi luă și se duse; dar nu pe drum, ci a apucat prin locuri neumbrate, prin vii și prin țărini și se făcu nevăzut.

Mai târziu a venit alt călător încărcat și ostenit, care a șezut și el la fântână să se odihnească și să-și astâmpere setea. Și șezând a început să mănânce din cele ce avea, apoi se odihni. Dar în acest timp se întoarse omul cel ce uitase acolo galbenii, obosit din alergare, privind cu ochii sălbatici și încruntați și avându-și fața schimbată. Și venind la acel bătrân, i-a grăit cu mânie:

– Degrabă să-mi dai galbenii care i-ai găsit aici!

Iar săracul acela zicea cu multe jurăminte că n-a văzut acolo așa ceva. Dar cel ce pierduse banii, fiind mândros ca un leu, a început a-l bate și a-l lovi peste cap cu cureaua de la frâul calului. Și fiindcă săracul se jura că n-a găsit nimic, acela mâniindu-se și mai mult, a scos biciul și lovind pe sărac la tâmplă, l-a omorât. Apoi, descălecând de pe cal, a căutat în toate hainele și în săculețul lui, și, neaflând nimic, a plecat foarte întristat.

Iar starețul, văzând toate acestea din scorbura copacului, s-a înspăimântat și s-a întristat foarte, plângând pentru moartea ce se făcu fără dreptate. Și durându-l inima, se ruga lui Dumnezeu, zicând:

– Doamne, cum este această judecată a Ta? Spune-mi mie, păcătosului, cum rabdă bunătatea Ta acestea: unul a pierdut, altul a aflat și altul se ucide pe nedrept?

Rugându-se așa starețul, s-a pogorât îngerul lui Dumnezeu ca să-l învețe; și arătându-i cele întâmplate, îi zise:

– Nu fi trist, părinte, nici să-ți pară rău, socotind că fără voia lui Dumnezeu s-au făcut acestea. Căci unele le face Dumnezeu prin depărtarea Sa de om, altele prin certare, iar altele prin purtarea de grijă. Omul cel care a pierdut galbenii este vecinul celui ce i-a găsit. Cel ce i-a găsit avea o grădină care costa 100 de galbeni, iar vecinul fiind om bogat, lacom și năpăstuiitor, i-a luat grădina cu sila numai cu 50 de galbeni. Iar acela neavând ce să-i facă, s-a rugat lui Dumnezeu ca să-i facă dreptate. Iar Dumnezeu a chivernisit în acest chip de a primit suma îndoit, adică în loc de 50, 100 de galbeni.

Iar omul acela ostenit, care n-a găsit nimic și a fost omorât, a făcut odată o ucidere și având fapte

creștinești plăcute lui Dumnezeu, a voit să-l mântuiască curățindu-l de păcatul uciderii pe care l-a făcut. Pentru aceasta Dumnezeu a iconomisit să fie omorât, fără dreptate și fără pricină, ca să se mântuiască sufletul lui. Iar omul acela lacom, care a pierdut galbenii și a făcut ucidere, trebuia să meargă în iad din pricina lăcomiei și a iubirii de argint. Și pentru aceasta Dumnezeu l-a lăsat să cadă în păcatul uciderii, ca să se smerească sufletul lui de păcatul cel vădit și să ceară pocăință. Și iată că din această pricină lasă lumea și se duce să se călugărească, ca să se mântuiască sufletul lui.

Așadar mergi la chilia ta și nu cerceta mai mult judecățile lui Dumnezeu, pentru că El pe toate le face cu dreptate, cu toate că ție acestea ți s-au părut făcute fără dreptate. Însă să știi că se fac și altele în lume cu voia lui Dumnezeu, pentru pricini pe care nu le cunosc oamenii. De aceea fiecare se cuvine să zică: *Drept ești, Doamne, și drepte sunt judecățile Tale.*

Alt sihastru, care locuia în pustie, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi să-i arate niște judecăți oarecare ale Lui, care s-au făcut și pe care oamenii, necunoscându-le, le socotesc că sunt niște lucruri fără rânduială. Iar Dumnezeu n-a vrut să-i arate nimic multă vreme, deoarece omul nu poate niciodată să înțeleagă și să afle tainele lui Dumnezeu. Însă sihastrul nu părăsea nici ziua nici noaptea acea rugăciune. Iar într-una din zile, Dumnezeu voind să-i îndeplinească cererea, i-a pus în inimă un gând, ca să se ducă să vadă pe un alt stareț sihastru, care era în alt loc, cale de câteva zile. Și începând să călătorească, Dumnezeu a trimis pe un înger în chip de călugăr, care, întâmpinând pe stareț, i-a făcut închinăciune, zicându-i:

– Binecuvintează, părinte!

Iar sihastrul i-a dat răspunsul care se cuvenea. Și îngerul l-a întrebat pe stareț:

– Unde mergi, părinte?

Starețul îi răspunse că merge până la cutare sihastru să-l întrebe ceva și să-l vadă. Atunci îngerul a zis:

– Și eu merg tot acolo.

– Deci să mergem împreună, a zis starețul. Mergând amândoi prima zi, seara, au rămas într-un sat la un om smerit, care i-a primit cu dragoste. Și le aduse la masă bucate într-un blid de argint. Iar după ce au mâncat, îngerul a luat blidul și l-a aruncat în văzduh și se pierdu. Starețul când a văzut aceasta s-a întristat.

După aceasta, a doua zi dimineată, au plecat de acolo și, călătorind toată ziua, seara au rămas într-un sat la casa unui creștin iubitor de Hristos și cucernic, care și acela îi găzdui ca și cel dintâi. Creștinul acela, având un copil mic, unul născut, l-a dus să-l binecuvinteze oaspeții și să facă rugăciune pentru el. Iar când a vrut să plece, îngerul a apucat copilul de gât și l-a sugrumat. Acest lucru văzându-l, sihastrul s-a spăimântat, dar n-a zis nimic. Apoi, călătorind și a treia zi, seara au rămas într-o curte pustie, deoarece nu era nimeni să-i primească. Și acea curte avea un zid lângă care se așezară. Și starețul a scos pesmeții din traistă și au mâncat.

Iar în locul unde au mâncat ei, călugărul, adică îngerul, a văzut o parte de zid care era gata să se rupă. Deci s-a sculat, s-a dezbrăcat de haine și a stricat zidul acela și iarăși l-a zidit repede din temelie. Atunci starețul văzând și aceasta, n-a mai putut răbda, și zise către călugăr:

– Ce sunt aceste lucruri neobișnuite ce le-ai făcut? Înger ești sau diavol? Sau ce ești? Că lucrurile pe care le-ai făcut nu sunt lucruri de om.

– Dar ce am făcut?, îl întrebă îngerul.

Atunci starețul îi zise:

– Alaltăieri și ieri ne-au primit acei oameni iubitori de Hristos și ne-au găzduit bine, iar tu, unuia i-ai luat blidul cel de argint și l-ai aruncat în văzduh, iar celuilalt i-ai sugrumat copilul. Și venind noi aici, nu ne-a dat nimeni nici o mângâiere, nici ne-a primit cineva și te-ai apucat să strici zidul și să-l zidești iarăși, numai cât te-ai șterge la ochi.

Atunci îngerul a zis:

– Ascultă, părinte, și-ți voi arăta adevărul lucrurilor. Cel dintâi ce ne-a primit este un iubitor de Dumnezeu și drept și-și orânduiește averea lui după voia lui Dumnezeu, dar acel blid a fost agonisit pe nedrept. Și ca să nu piardă cu acela plata faptelor lui celor bune, de aceea a fost voia lui Dumnezeu ca să se piardă. Și mi-a poruncit mie ca să-l pierd, ca să-i fie lui viața curată și fără vicleșug.

Iar celălalt ce ne-a primit și acela este om smerit și cu fapte bune, dar acel copil al lui, de ar fi trăit, avea să fie vas rău al satanei, covârșind faptele bune ale părinților lui. De aceea Dumnezeu a poruncit să moară așa de mic, ca să se mântuiască sufletul lui.

Atunci starețul a zis:

– Bine cu acelea, dar aici ce ai de zis?

– Să știi, părinte, că stăpânul acestei curți este un om rău și năpăstuiitor și vrea să facă rău la mulți, dar nu poate din pricina sărăciei lui. Moșul lui când a zidit acest zid, a ascuns în el bani mulți și de aş fi lăsat să

cadă zidul, el ar fi găsit aurul acesta și l-ar fi cheltuit în faptele lui cele rele. Și de aceea a fost voia lui Dumnezeu ca să se întărească zidul acesta, ca să nu afle acest om rău aurul ce este ascuns în el și să-l risipească în poftele lui cele rele și în sminteala oamenilor. Ci la vreme, Dumnezeu îi va arăta unui om bun, ca să-l cheltuiască la lucruri bune.

Acestea, părinte, sunt judecățile lui Dumnezeu, pe care doreai să le știi. Deci, du-te dar la locul tău și nu te mai îngriji pentru lucrurile lumii, în ce chip și pentru ce se fac! Pentru că judecățile lui Dumnezeu sunt un adânc mare, precum zice psalmistul: *Și căile Lui sunt nenumărate și nepricepute și omul nu poate să le cunoască cu deamănuntul pe toate*. Ci să petreci numai cum zice Scriptura: *Omul din credință va fi viu*, adică omul cel drept se va mântui prin credința în Dumnezeu, crezând că El este Judecător drept și nu face nici o strâmbătate și toate câte le îngăduie să se facă, cu dreptate se fac.

Sihastrul, auzind acestea de la îngerul acela, a dat laudă lui Dumnezeu și, întorcându-se la locul lui, n-a mai cercetat nimic.

POVESTIRE

**foarte folositoare și minunată,
despre un om cu simplitate sfântă și fără răutate**

Aflându-mă eu odată în partea Tebaidei pentru folosul și încredințarea cea de la părinți, bărbați cu fapte bune, care locuiau acolo pustnicindu-se, aveam multă grijă și osârdie să aud învățăturile cele mântuitoare și folositoare de suflet și cuvintele cele duhovnicești ale oamenilor celor cu adevărat cerești și îngeri pământești, ca să le am în cugetul meu și să iau ceva roadă bună. Și între celelalte povestiri care se spuneau spre folosul celor ce ascultau, unul din bătrânii ziși mai sus, avva bătrân cu vârsta și renumit în viața monahicească, a zis și această istorioară vrednică de pomenire:

S-a întâmplat odată de a trecut prin părțile acelea un pustnic vestit în fapte bune. Și mulți ascultându-l și folosindu-se, își mărturiseau la el păcatele lor. Între ei s-a aflat și un om cu simplitate și fără răutate, cu meșteșugul păstor, care din copilăria lui s-a hrănit și a crescut în pustie, neștiind altceva fără numai a paște oi. Pe acesta cuviosul a început a-l întreba și a-l cerca în chip duhovnicesc, ispitind adâncul inimii lui, să cunoască dacă nu cumva și el, ca un om purtător de trup, a făcut vreo greșală, ca să-l îndrepteze.

După ce l-a mărturisit cu de-amănuntul după rânduială, l-a întrebat și despre păcatele cele de moarte, unul câte unul, ca să poată să răspundă mai ușor. Dar el mereu zicea că are dorință să se mântuiască și să ajungă

cu lesnire în Rai. Atunci bătrânul l-a sfătuit să se țină totdeauna de calea cea dreaptă, ca să afle ceea ce dorește. Iar acela i-a răspuns cum că are trei zile de când tot umblă pe cale dreaptă și nu dorește altceva, fără numai mântuirea lui. Și văzând cuviosul simplitatea și nerăutatea lui, a rânduit să fie primit în mănăstirea de acolo, de aproape. Egumenul l-a primit cu bucurie ca pe un trimis al lui Dumnezeu, l-a făcut monah, îmbrăcându-l în chipul monahicesc și i-a rânduit să îngrijească biserica. Iar el a primit cu bucurie și-și făcea slujba fără lenevire.

Într-una din zile egumenul s-a dus la el și l-a aflat că îngrijea și curăța biserica și-l sfătuia ca să facă cu grijă și cu osârdie slujba lui, ca să aibă plată de la Dumnezeu și să ajungă degrabă în raiul pe care-l dorește.

Iar el a pus metanie egumenului și i-a zis:

– Îți mulțumesc, sfinte părinte al lui Dumnezeu și cinstite stareț, că mă sfătuiești cele de mântuire. Însă și eu te rog pe Sfinția Ta ca să-mi spui ceva. Acela care șade sus, deasupra, pe bolta bisericii, ca legat și nu poate să se miște, nici să se pogoare deloc, și care nici n-a mâncat nimic de când am venit eu în biserică, cine este?

Și zicea aceasta neștiind că este Hristos, zugrăvit sus ca de obicei. Și mirându-se egumenul de nevinovăția și nerăutatea inimii lui, i-a zis glumind:

– Acesta pe care-L vezi acolo sus, avea în grijă biserica mai înainte de tine. Și fiindcă nu îngrijea cu osârdie și cum se cuvenea, l-am canonisit să stea acolo precum vezi. Pentru aceasta ia aminte și tu, să nu pățești asemenea.

După ce a auzit acestea, acel om cu adevărat binecuvântat și fără răutate a tăcut, nemaizicând nimic egumenului. Dar seara, după ce și-a luat merticul său de pâine de la chelar, s-a închis înăuntrul bisericii. Și după ce s-au liniștit toți părinții, el, crezând de adevărate cuvintele egumenului, pe care i le-a spus glumind, cum că Stăpânul Hristos a fost slujitorul Bisericii și pentru că nu făcuse cu osârdie slujba Lui L-a canonisit să stea acolo sus, de jos l-a chemat să se pogoare, măhnindu-se și durându-l inima pentru El, și i-a zis ca și către un viu:

– Pogoară-te, frate, ca să mâncăm!

Iar Cel ce locuiește în cei smeriți și blânzi și fără răutate, Domnul cel smerit, Cel ce se odihnește în inimile oamenilor blânzi și iubește smerenia și nerăutatea, a zis, o, minune!

– Mă tem să Mă pogor, ca nu cumva să aflu egumenul și-ți va face ceva rău și vei avea necaz din pricina Mea.

Iar cel smerit a zis iarăși:

– Pogoară-te fără îndoială și fără frică, că toți se liniștesc și dorm și eu am ușile încuiate bine, și nu ne va simți nimeni. Că îmi este jale de tine să stai flămând atâtea zile. Și martor îmi este Domnul, că de nu te vei pogori, nici eu nu voi mânca.

Atunci S-a pogorât Hristos Cel arătat și, șezând, mâncau și vorbeau împreună, veselindu-se. Și făcându-se aceasta în toate serile, trecând câțva timp, s-a auzit în mănăstire că monahul cel nou are pe cineva cu care vorbește în biserică. Și se mirau toți, știind bine că acolo, înăuntrul bisericii, nu era nimeni și nici cu puțință să se aflu altul în ceasul acela, în care toți se odihnesc. Și de multe ori se duceau și băteau la ușă pe dinafară, ca

să vadă cu cine vorbește. Dar îndată ce făceau zgomot cei de afară, Cel ce mânca cu monahul cel simplu se scula degrabă de la masă, se înălța sus și ședea la locul Lui, nemișcat și fără să grăiască, ca și mai înainte. Atunci călugărul nostru deschidea ușa și intrând monahii îl întrebau cu cine a vorbit. Iar el se lepăda, zicând că nu este nimeni, ci numai el singur. Și, neaflând nimic, se întorceau mirându-se.

După mai multe zile, fiindcă tot se auzea vorbire înăuntrul bisericii, călugării au pus un frate, care era mai iubit acestuia decât alții, ca să-l întrebe, făgăduindu-se cu jurământ ca să nu spună la nimeni. Așadar, ducându-se fratele acela, îl întreba cu dinadinsul, dar el nu voia să mărturisească adevărul. Însă mai pe urmă, după ce l-a jurat, abia i-a spus pricina cu sila, cum că se pogoară Stăpânul nostru Iisus Hristos, pe care el îl socotea că stă pentru certarea egumenului, și mânca și vorbea împreună cu El. Și cum că Cel ce i S-a arătat, i-a făgăduit pentru binele ce l-l face de-L ospătează mereu, că are să-l ia în casa Tatălui Său, să-i facă un ospăț minunat și atât de dulce, încât să nu-l uite niciodată, încredințându-l că are un Tată preabogat și preabun.

Acestea dacă le-a auzit acel prieten al lui, înspăimântându-se, binecuvânta pe Dumnezeu pentru minunea pe care s-a învrednicit a o auzi. Și alergând degrabă a povestit egumenului totul, mirându-se și el mult după ce a auzit. Și a câștigat mare evlavie față de monahul acela și, chemându-l îndată, voia să audă și din gura lui acea vedere minunată și făcătoare de bucurie. Întrebându-l, mai întâi nu voia să-i spună, pricinuind că fără de vină îl clevește prietenul lui, spunând lucruri pe care el nu le-a văzut. Și aceasta o făcea că se temea,

ca să nu se mânie egumenul pe cel ce era canonisit, că mănâncă, bea și vorbește împreună cu el, ca să-i mai dea și alt canon.

Dar fiindcă egumenul îi dădea îndrăzneală și-l jura ca să-i spună tot adevărul, i-a spus cu de-amănuntul toate. Și la urmă a cerut voie de la egumen să-l lase să meargă la ospățul pe care i l-a făgăduit prietenul lui și care îl va face în casa Tatălui Său. Iar egumenul i-a făgăduit că-l va lăsa cu bucurie numai dacă și el va făgădui că-l va chema la acel ospăț. Atunci cel fără răutate i-a făgăduit că va pune osârdie să roage pe prietenul lui, ca să-l ia și pe egumen la ospăț.

După înțelegerea aceasta s-a dus iarăși la biserică. Și după ce a înnoptat, luându-și după obicei merticul său (porția de pâine), a închis bine ușile și a chemat iarăși pe fratele, ca să se ospăteze. Și în timp ce mâncau și vorbeau împreună despre bunătățile pe care avea să le dobândească în casa Tatălui Său, monahul și-a adus aminte și de egumen, și se ruga cu dinadinsul să-l primească și pe el la acel ospăț. Iar Stăpânul Hristos i-a răspuns că egumenul nu este vrednic să se împărtășească nici din fărâmiturile ce cad din masa aceea, și i-a spus să nu-l mai supere pentru aceasta, că nu se poate.

Și făcându-se dimineată, egumenul aștepta răspunsul cu frică și cu cutremur, voind să știe de-l primește și pe el Stăpânul Hristos să se odihnească cu sfinții Lui. Și auzind de la cel fără răutate că nu este vrednic să dobândească astfel de veselie, s-a mâhnit foarte tare și a rămas în mare necaz cu inima. Dar știind noianul cel nemărginit al milostivirii lui Dumnezeu, că face voia robilor Lui celor simpli și fără răutate, precum era și acesta despre care ne este cuvântul, a căzut la picioarele lui și se ruga cu lacrimi, zicând:

– Fiule, roagă pe Iubitorul de oameni Dumnezeu să nu mă urască pe mine, păcătosul, întinatul și nevrednicul mai mult decât toți oamenii, ci să merg și eu împreună cu tine la acea cină cerească. Roagă și silește pe Cel nesilit, de este cu puțință, să mă ierte, căci știu că o să te asculte pentru simplitatea și nerăutatea fericitului tău suflet.

Cu acestea și altele mai multe fiind rugat acel monah de către egumenul lui, noaptea când a șezut să mănânce iarăși cu Stăpânul nostru Hristos, i-a spus din nou despre egumen. Dar Domnul i-a răspuns:

– Ți-am spus, frate, că nu este vrednic din pricina neînfrânării lui. Și să nu-ți pese de el.

Atunci cel simplu și fără răutate a zis Stăpânului Hristos:

– Bine ai zis că egumenul nu este vrednic de masa cea de sus. Dar pentru pâinea cu care ne-a hrănit atâtea zile, care, dacă ne lipsea, muream de foame, primește-l. Oare să nu-l primești pentru această facere de bine a lui?

Atunci Stăpânul Hristos, văzând nerăutatea și multa iubire de oameni a sufletului celui următor lui Hristos și zâmbind pentru cuvântul lui, a zis:

– Pentru dragostea ta și pentru grija ce o ai pentru aproapele tău și pentru ca să nu te măhnesc, îl primesc. Spune-i dar să se îndrepteze bine și după opt zile să veniți amândoi, împreună, la bucuria cea pregătită.

Și ieșind afară, monahul cel simplu a spus această veste prea veselitoare și plină de bucurie egumenului, mai întâi să se pregătească prin mărturisire și pocăință, în acele opt zile, și apoi să meargă împreună cu el. Iar egumenul s-a bucurat foarte mult și îndreptându-se prin mărturisire și pocăință adevărată, cu inimă înfrântă,

după opt zile, împărtaşindu-se cu Preacuratele și de viață făcătoarele lui Hristos Taine, bolnăvind-se puțin, s-a odihnit în Domnul Dumnezeuul nostru.

Iar cel simplu și-a dat sufletul său cel sfânt acolo unde mânca și vorbea cu dulceață cu iubitul său Stăpân. Și așa s-a suit egumenul cu cel simplu la viața cea fericită și nesfârșită, pe care, să dea Dumnezeu s-o dobândim și noi cu darul Lui. Amin.

POVESTIRE

**foarte folositoare și minunată
despre un oarecare preot nevrednic,
care a trăit 370 de ani**

În timpul când a mărturisit Marele Mucenic Mercurie (secolul IV), era într-un sat un preot bețiv, care mai totdeauna ședea în cârciumă cu bețivii.

Într-o zi, o slujnică, trimisă de boierul satului aceluia, a venit la casa preotului, și, aflând numai pe preoteasă, i-a zis:

– Unde este părintele?

– Nu știi că este la cârciumă? a răspuns preoteasa.

– Stăpânul meu m-a trimis să-i spun că mâine vrea să facă Liturghie pentru pomenirea părinților lui, zise servitoarea și plecă.

Atunci preoteasa a zis unei slujnice:

– Eu mă duc la mama mea să mă culc acolo, iar tu, când va veni părintele de la cârciumă, spune-i să se odihnească bine, că mâine are să slujească Liturghie.

După ce s-a făcut seară a venit și părintele, beat tare și s-a culcat în patul lui. Dar slujnica, fiind îndemnată de diavol, s-a culcat lângă el. El, când s-a sculat, socotind că este preoteasa lui, s-a împreunat cu ea. Făcându-se ziuă, a venit preoteasa și aflându-l în pat dormind, îi zice:

– Scoală și-ți citește pravila ta, că boierul cutare are Sfânta Liturghie pentru părinții lui.

Dar preotul, întorcându-se pe partea cealaltă a adormit iarăși. Și mai apoi iarăși i-a zis preoteasa:

– Nu ți-am spus să te scoli, că ai să slujești astăzi?

Iar preotul, zâmbind, i-a zis:

– Ce zici? Nu știi ce am făcut în noaptea aceasta?

Și tu îmi zici să slujesc!

Preoteasa, mirându-se de cuvântul lui, l-a întrebat:

– Ce ai făcut, că eu am dormit în casa tatălui meu?

Atunci preotul i-a zis:

– În noaptea aceasta eu am căzut cu o femeie.

Cine este aceea care m-a înșelat?

Preoteasa întrebând pe slujnică, ea a zis:

– Satana m-a îndemnat și m-am culcat lângă el.

Preoteasa, auzind aceasta s-a mâhnit mult și a plâns. Dar preotul i-a zis:

– Taci, ca nu cumva acestea să ajungă la urechile stăpânitorilor, că ne vor pedepsi. Iar pe Dumnezeu o să-L împlânzesc prin mărturisire, că este îndurat și multmilostiv.

Atunci și-a citit puțină lui pravilă și, rușinându-se de boierul acela, s-a dus să slujească. Și la sfârșitul Proscomidiei, când a zis rugăciunea: „Dumnezeule, Dumnezeul nostru, Cel ce Pâinea cea cerească...”, a venit un înger ca să săvârșească Tainele și, văzând pe preot, i-a zis:

– O, afurisitul de Dumnezeu! Cum ai îndrăznit să intri și să slujești Sfintele Taine? Nu știi că ești întinat și spurcat pentru păcatul ce l-ai făcut în noaptea aceasta? Noi, fiind netrupești și fără de materie, ne sfiim să privim în fața fericitei dumnezeiri, ci, acoperindu-ne fețele cu aripile, stăm cu frică înspăimântați, iar tu, defăimând, ai îndrăznit să lucrezi Sfintele Sfinților și cu gura voiești să le mănânci?

Atunci preotul a zis către înger:

– Fiindcă așa mă înfricoșezi, să fii și tu afurisit!

Și o, minune! Îndată i-au căzut aripile și a rămas ca un om, în biserică. Iar preotul, neștiind aceasta, după dumnezeiasca Liturghie a venit în casa boierului și, ospătându-se în ziua aceea, s-a întors la casa sa. După câteva zile a murit un om în satul acela și au fost chemați preoții la înmormântarea lui, fiindcă satul acela era mare și avea mai mulți preoți. Fiind chemat și preotul cel bețiv, când i-a venit rândul să zică ecfonisul: *Că Tu ești învierea și viața și odihna...*, o, minune! Mortul s-a sculat și a zis către el: „Deși vei învia morți, dar a pune epitrahilul sau a sluji sau a lucra ceva din cele sfinte nu vei putea, căci nu ești vrednic”.

Zicând mortul aceste cuvinte, a adormit iarăși. Iar poporul și preoții, văzând această minune preaslăvită, s-au spăimântat și au zis către preot:

– Ce este această minune mare și înfricoșată?

Atunci preotul cel vinovat și-a mărturisit păcatul înaintea tuturor. Iar ceilalți preoți, auzind de acestea, i-au zis:

– De acum nu ne mai însoțim cu tine. Fă ceea ce voiești!

Ducându-se acasă, a zis către preoteasa lui:

– Ce să fac acum? Altă meserie nu știu. Cum să vă hrănesc? Decât numai să mergem în alt loc departe, unde nu ne cunoaște nimeni și acolo să petrecem cealaltă rămasă a vieții noastre.

Sculându-se au mers în alt loc unde nu-i cunoștea nimeni și slujea acolo. Și o, minune! După ce l-a afurisit îngerul pe el, așa a rămas, numai fața lui s-a schimbat, înnegrindu-se. Și murindu-i preoteasa și copiii, el a trăit 370 de ani.

În acel timp se afla în orașul acela un mitropolit vrednic de cuvânt și foarte drept. Și venind pomenirea Marelui Mucenic Mercurie, unul din boierii orașului acela a făcut prăznuire la pomenirea sfântului și a chemat și pe mitropolit. Și printre cei de față se afla și preotul cel afurisit. La masă, arhiereul a început să spună viața și pătimirile mucenicului pe larg celor ce ascultau. Iar preotul, tăind vorba arhiereului, a zis:

– Preasfințite Stăpâne, tu din carte știi viața și mucenicia Sfântului Mercurie, dar eu o știu mai bine, că eram de față și am văzut bine pe mucenicul care se nevoia și pătimea. El era vecin cu mine și de multe ori am mâncat împreună cu el.

Iar arhiereul, auzind, s-a mirat și, privind spre el, a zis:

– Tu abia ai 40 de ani, și cum zici că ai văzut pe sfântul? Că de când a mărturisit el sunt 370 de ani. Nici născut nu erai și zici că l-ai văzut pe el?

Iar preotul a răspuns:

– Adevărul zic și nu mint!

Atunci arhiereul a înțeles că este ceva cu el și, luându-l deosebit, i-a zis:

– Spune-mi toate cele despre tine, mărturisind curat.

Atunci preotul i-a spus câte a făcut, cum a căzut cu slujitoarea lui și cum a fost afurisit de înger și a rămas nedezechilibrat. Apoi iarăși l-a întrebat arhiereul:

– Să știi că ești legat de înger și de aceea ai trăit până acum și vei trăi așa mereu până ce vei fi dezlegat de înger. Mergi dar la biserica aceea unde te-a afurisit îngerul, care și acum se află acolo, fiindcă unul pe altul v-ați legat.

Preotul i-a zis:

– Preasfințite Stăpâne, nu pot să fac aceasta pentru că drumul până acolo este lung și bani de cheltuială nu am și nici cal de încălecat.

Atunci arhiereul i-a zis:

– De nu vei merge acolo, nici nu te vei sfârși, nici îngerul nu se va înaripa ca să zboare la ceruri.

Apoi, milostivindu-se de el, arhiereul îi zise iarăși:

– Fiindcă zici că nu ai bani de cheltuială, eu voi face milă cu tine și-ți voi da cele de trebuință și cal de încălecat și voi merge și eu împreună cu tine.

Gătindu-se îndată, s-au apucat de cale. Și ajungând la satul preotului, n-a aflat nimic acolo, nici casă, nici altceva, fiindcă satul se pustiise. Și a întrebat arhiereul:

– Acesta este satul tău?

– Acesta este, dar s-a pustiit, Preasfințite Stăpâne, a răspuns preotul.

– Nu cunoști unde a fost biserica? a întrebat arhiereul.

Iar preotul, privind printre copacii care crescuseră din pricina lungimii vremii, a zis:

– Socotesc că acolo unde sunt copacii aceia.

Mergând acolo, au aflat lăcașul dăruit, fără numai puțină parte din Sfântul Altar rămăsese. După ce au descălecat de pe cai, a zis arhiereul:

– Mergi în altar! Și intrând preotul în lăcașul altarului, a aflat pe înger șezând acolo. Și a zis îngerul:

– Încă trăiești, sărmane preot?

– Da, trăiesc. Dar tu tot aici stai? a zis preotul.

– Bine ai venit! Hai să ne iertăm amândoi, zise îngerul.

Atunci preotul a zis îngerului:

– Binecuvintează sfinte îngere al lui Dumnezeu și mă iartă!

Dar îngerul a zis:

– Iartă-mă tu mai întâi pe mine și apoi eu pe tine. Că de te voi ierta eu întâi, tu te risipești îndată, iar eu voi rămâne legat.

– Dar dacă te voi dezlega eu mai întâi, tu îți vei lua aripile tale și vei zbura la cer, iar eu voi rămâne legat, a zis preotul.

– Mă jur pe Scaunul lui Dumnezeu cel nemișcat, că nu te voi lăsa legat! a răspuns îngerul.

Iar arhiereul, stând afară, auzea toate. Atunci preotul a zis către înger:

– În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, să fii iertat de mine păcătosul.

Și îndată, o, minune! Îngerul s-a înaripat și zbura în sus. Și a zis și el către preot:

– Să fii și tu iertat, preote!

Și mai înainte de a isprăvi cuvântul, oasele preotului s-au făcut grămadă în locul în care stătea. Atunci arhiereul a zis către înger:

– O, sfinte îngere, împlinește-mi o dorință a mea, rogu-te. Cântă-mi o laudă îngerească, ca să aud și eu.

Dar îngerul a zis:

– Aceasta nu este cu putință, căci în clipa în care vei auzi glasul îngeresc, te vei topi îndată pe loc. Că nu poate trup stricăcios, să audă glas îngeresc și să fie viu! Însă, fiindcă ne-ai făcut acest bine la amândoi, mie și preotului, așteaptă puțin până ce mă voi sui la al treilea cer, ca, de acolo cântând, să poți suferi.

Și suindu-se îngerul până la al treilea cer, a cântat un „Aliluia”. Iar arhiereul din pricina dulceții acelui glas, a căzut la pământ ca un mort timp de trei ceasuri. Și abia venindu-și în sine, s-a sculat și, mulțumind lui Dumnezeu, s-a întors la eparhia lui.

Și a scris istorisirea aceasta a preotului spre folosul multora, ca auzind și noi cei leneși, să ne îndreptăm și, făcându-ne mai cu luare aminte și mai osârdnici, să ne curățim de gândurile cele spurcate și de poftele cele fără rânduială. Iar când vom săvârși cele sfinte suntem datori a fi neîmpărtașiți necurățiilor și spurcăciunilor. Căci cel ce are poftă de desfrânare, lăcomie de mâncare și băutură, beție, iubire de argint, ținere de minte a răului, slavă deșartă, zavistie și alte patimi, nu este vrednic a săvârși cele ale preoției, căci se face defăimător și ocărător al Preacuratelor Taine. Pentru aceasta suntem datori a fi neîntinați, când voim să stăm la Sfântul Jertfelnic, ca să săvârșim Tainele cele înfricoșate.

Mulți slujesc cu defăimare, nu se mărturisesc și nici pravila cea obișnuită nu și-o fac, ca și când n-ar mai muri niciodată. Și nu-și aduc aminte de porunca cea înfricoșată a Domnului, care zice: *Cel ce a știut voia Domnului său și n-a făcut-o, mult se va bate* (Luca 12, 47).

Așadar, frații mei, vedem că nu este altceva mai mare ca preoția. Dar cel ce este nevrednic de dumnezeiasca lucrare a Tainelor și nu se lasă de a sluji, de-l va afla moartea nepocăit, se va osândi cu vânzătorul Iuda Iscarioteanul în muncile cele nesfârșite. Iar noi care citim acestea și le auzim, să ne ferim de tot păcatul, făcând voia lui Dumnezeu, ca să ne învrednicim părții celei de-a dreapta, împreună cu toți aleșii Lui, la a doua venire a Sa. Amin.

POVESTIRE

despre un egumen iubitor de argint din Mănăstirea Costamonitu

În vremurile cele vechi, în Mănăstirea Costamonitu din Muntele Athos, era un egumen preaiubitor de argint, care la ascultări puneă ca supraveghetori oameni scumpi, de un nărav cu el. Și de era să cheltuiască pe săptămână opt vedre de vin, făcea asupreală și oprea trei; la fel și din opt ocale de brânză, oprea trei, iar din cincizeci de pâini, oprea douăzeci. Și așa făcea la toate și nu lăsa să se sature părinții la masă, și se făcea cârtire.

Iar Dumnezeu, văzând atâtea nedreptate, a trimis pe îngerul său în camera trapezei și a șezut la fereastră, cu un picior înăuntru și cu un picior afară. Și avea un coș cu multe feluri de mâncăruri cu el, atârnat afară de fereastră. Și când puneă trapezarul pâine sau vin, câte se puneau cu lipsă pe masă, le arunca afară.

În acea mănăstire era un monah îmbunătățit cu numele Agaton care, văzând pe înger făcând așa, a venit la egumen și i-a zis toate, dar egumenul l-a ocărățat ca pe un înșelat. Tot în acea vreme tâlharii au robît trei frați din mănăstire și egumenul nu voia să-i răscumpere. Atunci îngerul a răpit punga cu galbeni, care era încuiată în casa cu bani și a aruncat-o afară. Mai pe urmă, vrînd egumenul să răscumpere pe frații aceia, a deschis casa și n-a găsit punga cu galbeni și s-a tulburat. Și chemînd pe frați i-a cercetat. Dar Agaton i-a zis:

– Eu am văzut pe cel ce se arăta la fereastră, că atunci când un sărac a cerut milostenie și nu i-ai dat, a luat punga și a aruncat-o afară. Și-i zise egumenul:

– De ce nu l-ai întrebat pentru ce a făcut aceasta?

– L-am întrebat, a răspuns Agaton, și mi-a zis: „Să mai fie egumenul iubitor de argint și eu toate le voi arunca afară. Și vom vedea cine va câștiga”. Dar eu i-am zis: „Egumenul nu este iubitor de argint”. Atunci el mi-a spus: „La cei simpli ca tine nu este, dar la cei vicleni este. Căci cei vicleni fură și mănîncă în ascuns, păcătînd. Când cei din slujbe mulțumesc pe frați și pe străini, eu înmulțesc înzecit hrana și băutura și toate celelalte. Iar când îi nedreptățesc și nu-i mulțumesc, eu atunci răpesc și arunc afară, precum vezi. Ieri a venit un sărac ca să-l miluiască egumenul, dar el l-a ocărățat și l-a izgonit, nedîndu-i nimic. Și eu atunci am luat punga, precum m-ai văzut, și am aruncat-o afară. Iar el, mîncînd singur adeseori, strică chinovia. De aceea eu sunt îmbelșugătorul și risipitorul chinoviei”. Acestea auzindu-le toți, trapezarul a zis:

– Să mă credeți, părinților, că un burduf de brînză, care mai înainte îmi ajungea trei și patru săptămîni, acum nu-mi ajunge nici pentru o săptămînă.

Asemenea spuneau și ceilalți din celelalte slujbe. Egumenul, auzind acestea, și-a venit în simțire și-i zise lui Agaton:

– Acela șade tot acolo?

– Tot acolo. Și orice dă trapezarul, el le ia și le aruncă afară pe fereastră, a zis Agaton.

– Spune-i să nu le mai arunce afară, că de acum fac cum îmi va porunci, a zis egumenul.

Atunci Agaton a mers către înger și i-a spus cuvintele egumenului. Îngerul a zis: „Egumenul, de va lăsa iubirea de argint și zgârcenia, de va împăca pe frați și va mulțumi pe străini și săraci, chinovia niciodată nu va săraci. Numai să nu vicleniți și Dumnezeu va avea grijă de voi în toate”.

Auzind acestea egumenul, s-a îndreptat și nu mai tăia de la frați și de la cei străini ceea ce le era cu dreptul, iar cei vicleni au încetat de a mai fura. Însă cei din slujbe, din obiceiul cel rău, au început să facă iarăși asuprire, fără să știe egumenul. Într-o zi, Agaton s-a dus să dea ajutor la trapeză. Și, venind un frate să mănînce, trapezarul i-a pus înainte puține bucate, cu defăimare. Și șezînd fratele să mănînce, îngerul îndată și-a întins amîndouă mâinile și a luat cele din trapeză și le-a aruncat afară. Apoi a venit și alt frate să-și ia porția de hrană și băutură și a fost mulțumit cu cât i-a dat. Și îndată îngerul a întins mîna sa și din coșul care era atârnat afară de fereastră a luat din toate câte i-au fost puse fratelui și le-a pus numaidecât în trapeză. Văzând Agaton că atunci când trapezarul dă cu îndestulare, pune și îngerul înzecit în trapeză, iar când nu mulțumea pe frați, lua multe și le arunca afară, a venit și a spus egumenului.

Atunci egumenul a poruncit cu certare grea, ca orice vor cere frații să le dea. Și așa se înmulțeau lucrurile mănăstirii. Iar frații fiind mulțumiți nu mai furau. Vedeți ce rea este zgârcenia? Și ce bine este darea cu mulțumire? De aceea să fugiți cu luare aminte de ea, ca să nu vă lipsiți și de bunătățile acestea și de cele veșnice.

Această vedenie a Cuviosului Agaton a fost la anii 1044–1055 în zilele egumenului și preotului Ilarion și a împăratului Alexie I Comnenul.

ARĂTAREA

**Sfântului Nil Cavsocalivitul, Izvorătorul de mir,
despre neîmplinirea celor ce primesc
milostenie**

Un monah, nevoitor la lucrarea faptelor bune, a dobândit din tinerețe multe fapte bune, dar din necunoștință nu se hrănea din osteneala lui și nici nu dădea din ea altor monahi, după datoria monahicească și după porunca Apostolului, ce zice: *Mai fericit este a da decât a lua* (Fapte. Ap. 20, 25). Iar el, nepriceputul, lua numai și nu dădea deloc. Venind apoi despărțirea sufletului de trup și urcând prin vămile văzduhului, iată că au venit aceia care îi dăduseră lui milostenie, zicându-i:

– Părinte, părinte, ajută-ne nouă acum, precum și noi ți-am ajutat la nevoile tale, când trăiai în lume.

Îngerul, povățuitorul lui, l-a întrebat:

– Ce strigă aceștia către tine?

– Cer răsplata milosteniilor lor acum, fiindcă în lume mi-au ajutat la nevoile trupești, a răspuns el.

Și îngerul a zis:

– Precum ei te-au miluit, cu adevărat și tu ești dator să le ajuți acum.

– Acum n-am nimic, fiindcă sunt gol. Ce să le dau? a zis iarăși călugărul.

– Să le dăm din nevoințele tale pe care le ai, ca să plătim datoria milosteniei pe care ai primit-o de la ei, a zis îngerul.

Și așa îngerul a luat atâtea fapte bune ale monahului, încât să cumpănească cu măsura milosteniei primite. Și s-au împuținat nevoințele monahului și până să ajungă la a șaptea vămă, s-au sfârșit faptele cele bune ale lui. Și rămânând încă 13 vămii, la care monahul nu mai avea cu ce să plătească, îngerul a zis:

– Acum ce facem? Și văzând monahul că a rămas dator și gol de fapte bune, își plângea nenorocirea. Atunci îngerul s-a depărtat de la el, iar el numaidecât a căzut din acea înălțime cu strigare și cu sunet mare în adânc și s-a aflat în pântecul iadului.

O, întâmplare jalnică și osândă înfricoșată! Pentru aceasta să ne păzim, fraților, și să ne hrănim din rucodelia noastră, ca să nu rămânem goi de fapte bune în ceasul morții și datori la vameșii cei nemilostivi, și astfel să ne osândim din lenevirea și neluarea aminte a noastră.

Dumnezeu să ne izbăvească de această pierzare!

POVESTIRE

**foarte folositoare, pentru un cuvios
care a fost ars cu foc din cer împreună cu trei
ucenici ai lui, cu care locuia împreună**

În părțile Palestinei era un cuvios care locuia într-o colibă împreună cu trei ucenici, unde aveau și o biserică, în care își făcea pravila și Sfânta Liturghie, căci cuviosul avea și darul preoției. Acest cuvios era blând cu firea și se purta cu ucenicii foarte cu blândețe. Iar ei, văzându-l pe el așa, că este îngăduitor și le trece cu vederea multe neorânduiri pe care le făceau, nu se temeau de el. Și din pricina aceasta au deprins obicei rău, de se certau între ei pentru orice lucru de nimic.

Starețul, văzându-i așa, îi certa, însă nu cu asprime, ci cu blândețe, precum făcea și Eli preotul, cu fiii săi. Când mergeau în biserică la pravilă sau la Liturghie, se certau pentru rânduiala slujbei, cum să pună canoanele și troparele. Căci dacă unul zicea să le pună într-un fel, celălalt zicea altfel. Și nu se uneau între ei ca să se facă slujba cu pace, ci totdeauna cu tulburare. Iar starețul fiind îngăduitor, îi certa adeseori și-i învăța să păzească pacea și să nu se mai certe între ei, că tulbură slujba și mânie pe Dumnezeu și astfel nu vor scăpa de pedeapsă. Dar nu-i certa cu asprime, că se temea să nu fugă și să rămână el fără ucenici. Și ei, cunoscându-i slăbiciunea, nu-l ascultau și nu voiau să-și lase obiceiurile lor cele rele, ca să se îndrepteze.

Petrecând așa multă vreme, într-una din zile starețul a trimis pe unul din ucenici la o ascultare departe, unde trebuia să zăbovească până a treia zi. Iar el a intrat să slujească Sfânta Liturghie cu ceilalți doi ucenici, care, după obiceiul lor cel rău, iarăși s-au luat la ceartă în biserică, în timpul slujbei. Starețul, fiind în timpul Liturghiei, le-a zis cu pace, după obicei, să nu se mai certe între ei, ca să nu tulbure slujba. Dar ei nicicum nu-l ascultau, ci mai învrăbiți se certau. Atunci nefericitul stareț, văzând că nicicum nu-l ascultă, s-a amărât foarte tare și a strigat către Dumnezeu cu lacrimi, zicând aceste cuvinte: „Doamne, dacă nu ne este de folos această viață, să nu mai trăim pe lume!” Și îndată după cuvintele acestea, o, ce lucru înfricoșat, s-a pogorât foc din cer și a ars de tot pe cei doi ucenici în mijlocul bisericii, iar el a rămas singur plângând cu amar până a doua zi, când a venit și celălalt ucenic de la ascultarea la care fusese trimis. Acestuia starețul i-a povestit toată întâmplarea celor doi ucenici, și la dus apoi în biserică să-i arate locul unde s-a pogorât foc din cer și i-a ars de viu. Atunci i-a ajuns și pe ei urgia lui Dumnezeu, că s-a pogorât alt foc din cer și i-a mistuit și pe ei doi în focul acela.

Așa a pierit starețul cu ucenicii lui, fiindcă îi cruța ca și Eli preotul pe fiii săi. Și precum fuge albină de fum, așa fuge darul lui Dumnezeu de locul unde este tulburare. Iar unde este pace și unire acolo este și Dumnezeu în mijlocul lor. Amin.

ISTORISIRE

**despre un arhiereu care s-a turcit
și despre un om afurisit de el**

În ținuturile țării turcești era un arhiereu, care, fiind în eparhia sa, s-a întâmplat de i-a greșit un creștin cu o oarecare greșeală, iar el l-a afurisit. Apoi, nu după multă vreme, după judecățile lui Dumnezeu, acel arhiereu, părăsind creștinătatea și turma sa, s-a dus la împăratul turcilor și, lipindu-se de păgânătatea lor, s-a turcit. Și turcindu-se, împăratul l-a pus pașă mare și sfetnic împărătesc. Deci, trăind arhiereul multă vreme în acea păgânătate, acel om creștin care era legat de el a murit și nu s-a îngrijit să ia dezlegare de la arhiereul turcit, socotind el că dacă vlădica s-a turcit, aceea legătură făcută de el nu mai are nici o putere înaintea lui Dumnezeu.

După șapte ani, săpându-se o groapă pentru un alt creștin, alături de cel afurisit, l-au găsit în întregime neputrezit. Deci copiii aceluia, socotind cu de-amănuntul de cine ar fi fost afurisit tatăl lui, și-au adus aminte că a fost legat de acel arhiereu, care s-a turcit. Însă ei, necrezând că s-a prins acea afurisenie de la acel arhiereu, care s-a abătut de la creștinătate, au chemat alt arhiereu ca să-l dezlege. Dar n-a putut, căci Dumnezeu voia întoarcerea și mântuirea aceluia suflet rătăcit. Și cu sfatul arhiereului locului, s-au dus la acel arhiereu turcit și abia cu multe daruri au reușit să ajungă la el, căci era mare boier împărătesc. Și intrând arhiereul la el, a cerut

ca să-i vorbească ceva în taină. Și intrând într-o cameră tainică, arhiereul i-a spus:

– Când erai arhiereu al turmei lui Hristos, ai afurisit un creștin, și acum, după șapte ani, este neputred.

Iar el a zis:

– De vreme ce este așa, peste puțină vreme voi veni în acea parte, fiindcă mă va trimite împăratul și voi vedea dacă este așa precum zici. Deci duceți-vă cu pace la casele voastre.

Peste puțină vreme acel om împărătesc, care mai înainte a fost arhiereu, a fost trimis cu treburi împărătești în acea parte unde fusese păstor. Ajungând la acel oraș, a poruncit să-l scoată pe cel afurisit. Și dacă l-a văzut, i s-a făcut milă de el și a lăcrimat. După aceea a intrat în altar și, luând epitrahilul și omoforul și punându-le pe grumajii lui, a ieșit la groapa mortului. Și citind acolo rugăciunile cele de iertare, îndată cel afurisit s-a dezlegat înaintea tuturor. Văzând aceasta cel ce a fost arhiereu și cunoscându-și păcatul lui și batjocura dracilor, a intrat în biserică și îngenunchind înaintea a tot poporul a strigat cu mare glas: „Doamne, Iisuse Hristoase, Te-am părăsit, dar Tu nu m-ai părăsit. Ci de acum înainte primește-mă pe mine, oaia cea rătăcită. Că, nădăjduind la mila Ta cea nemărginită, nu mă voi mai întoarce la căile cele rătăcite”.

Iar slugile lui, care au venit cu el de la curtea împărătească, auzind toate acestea, au intrat în biserică și l-au tăiat cu săbiile lor bucățele. Și așa viteazul mărturisitor și arhiereul lui Hristos s-a sfârșit în bună mărturisire. Amin.

MINUNEA

**pe care a făcut-o Sfântul Nicolae
cu un cimpoier sărac**

Era la Răsărit un oraș mare creștinesc cu multe biserici sfinte. În acel oraș era un cimpoier sărac, care, în toate zilele, mai înainte de a ieși din oraș să-și agonisească hrana sa, intra în biserica Sfântului Ioan Botezătorul, pe care o înconjura, cântând cu cimpoiul. Și apoi pleca mai departe.

Într-o noapte, dormind el, i s-a arătat în vis Sfântul Ioan și i-a zis: „Să mergi la biserica mea și-ți voi îndeplini cererea ta”. Deci el, sculându-se îndată, s-a dus și, intrând în biserică, a văzut în ușile împărătești pe Sfântul Ioan, care i-a zis cu glas blând: „De ce mă superi așa mult, omule? Știi că în viața mea am fost sărac și n-am avut nimic și nici acum nu am cu ce să te miluiesc. Dar pentru că tot mă superi, vino cu mine la părintele Nicolae și el te va milui!” Și luându-l de mână, s-au dus amândoi la biserica Sfântului Nicolae. Și intrând ei în biserică, Sfântul Nicolae a ieșit pe ușa cea mare și, venind până la amvon, s-a închinat spre Sfântul Ioan, iar Sfântul Ioan spre el.

Atunci a zis Sfântul Nicolae: Propovăduitorule al pocăinței și Botezătorule al Domnului, cel propovăduit de Stăpânul a fi cel mai mare dintre cei născuți din femeie, cetățeanule al pustiei, bine ai venit!

Iar Sfântul Ioan a răspuns:

– Bine te-am găsit, tatăl săracilor, folositorul văduvelor, sprijinitorul bătrânilor, dascălul cel adevărat, care ți-ai pus sufletul pentru turma ta și ai mântuit din moarte pe cei năpăstuiți.

– Dar pentru ce te-ai ostenit a veni până la noi, Botezătorule al Domnului? a întrebat Sfântul Nicolae.

– Am venit cu acest sărac, că mult mă supără să-l miluiesc. Dar eu, fiind sărac în viața mea, nu am cu ce-l milui, căci m-am îmbrăcat în haină de păr de cămilă, m-am încins cu curea și m-am hrănit cu muguri de copaci și cu miere sălbatică. Iar Sfinția Ta, fiindcă ai fost bogat și mare arhieru, poți să-l miluiești. Deci, te rog, miluiește-l Sfinția Ta, a zis Sfântul Ioan.

Auzind acestea Sfântul Nicolae, a făgăduit a-l milui pe sărac. Iar Sfântul Ioan, încredințând pe sărac Sfântului Nicolae, s-a sărutat cu el și s-a despărțit.

Iar Sfântul Nicolae luând pe cel sărac, l-a dus și l-a băgat în visteria împărătească, unde i-a arătat multe avuții. Și erau într-un loc 12 burdufuri pline cu tot felul de avuții: galbeni, pietre scumpe. Și a zis sfântul:

– Ia-ți unul! Iar el apucându-se de unul cu bani, nu l-a putut ridica. Atunci sfântul apucându-l de fund, l-a pus în spatele săracului și i-a zis:

– Mergi la casa ta în pace!

Și el a plecat acasă, bucurându-se. Apoi a început să cumpere case, sate, moșii și toate cele ce-i trebuiau. Iar când lua din burduf el rămânea tot plin.

Într-o zi, vistiernicul împărătesc a văzut că-i lipsește un burduf de bani din visteria împărătească și a spus împăratului. Iar împăratul a trimis pretutindeni oameni ca să caute burduful. Atunci un om oarecare a spus trimișilor împărătești despre acel om sărac, cum

mai înainte era sărac și se hrănea cântând din cimpoi, iar acum este foarte bogat și întrece pe mulți în bogăție, cumpărând case, sate, moșii, robi și multe altele. Și a chemat împăratul pe acel om, ce fusese odată cimpoier, și l-a întrebat de unde are atâta bogăție. Iar el a spus toate drept, cum că Sfântul Nicolae i-a dat un burduf plin cu bani din visteria împărătească pe care sfântul l-a ajutat să-l pună în spate și cum că de când ia din el, burduful este tot plin, pentru că l-a binecuvântat sfântul prin punerea mâinilor lui.

Împăratul, auzind acestea, a spus: „De vreme ce ai spus drept, iată că te iert și banii să fie ai tăi. Numai burduful să mi-l dai mie, pentru că este binecuvântat de Sfântul Nicolae”.

Cimpoierul a răspuns:

– Nu pot să-ți dau burduful, slăvite împărate, pentru că îmi este dăruit de Sfântul Nicolae și mă tem să nu se mânie pe mine și să mă facă iarăși sărac precum am fost.

Atunci împăratul iarăși l-a rugat să-i dea burduful. Și mai dându-i bani mulți, cimpoierul i l-a dat.

Iată așa este purtarea de grijă a sfinților față de cei ce sunt cu credință.

NIFON PUSTNICUL

Când i-a murit tatăl, Porfirie avea 12 ani. A văzut cum l-au adus de la ogor țeapăn, înfășurat într-o pătură. A venit la mort întreg satul. Ziceau că l-a lovit catărul în șale.

Mama lui Porfirie avea șapte copii. A plâns după mort zile și nopți atât cât pot plânge doi ochi omenеști. A venit apoi părintele soțului, ca să vorbească cu mama despre copii. Au chibzuit să țină văduva jumătate dintre ei, iar cealaltă jumătate să-și caute pâinea în alte părți. Părintele a trimis pe cei doi băieți mai mari la țară, să lucreze la mitropolit. Mai târziu poate vor merge și la școală. Sora cea mai mică a mers în satul vecin la sora înaltului. Pentru Porfirie au hotărât să meargă câțiva ani la Sfântul Munte, la fratele mamei care era călugăr, iar mai târziu să se facă preot, dacă va vrea.

Așa a plecat Porfirie la Sfântul Munte. Mama i-a pregătit o bocceluță cu haine și puțin posmag de drum. A sărutat pe Porfirie și Porfirie a plâns. A plâns și mama, pentru că acesta îi era băiatul cel mai drag. Apoi părintele l-a dus la Arnea. Nu era departe. Acolo a găsit câțiva închinători, care mergeau la Sfântul Munte și le-a încredințat lor pe Porfirie.

Pe atunci drumul la Sfântul Munte mergea pe uscat și era pietruit de la Ierison până la Lavra. Porfirie a văzut păduri, mări și, când a ajuns la Sfântul Munte, s-a minunat de mănăstirile cele mari și de biserici.

Dar unchiul său, călugărul, nu trăia în mănăstire, ci se afla printre pustnici în pustie. Când Porfirie a ajuns

la el, a văzut o casă cu etaj, zidită pe spinarea unei stânci. În faţă prăpastie, pe de lături prăpastie, numai în spate era o cărare. Bătrânul a pus pe băiat în faţă, l-a privit în ochi şi i-a zis că seamănă cu tatăl său. A văzut şi copilul pe bătrân că seamănă cu mama lui; era înalt, cu faţa suptă şi cu barbă mare. Avea şi un diacon la chilie.

I-au aşternut lui Porfirie ca să doarmă, o vechitură drept saltea şi două pături de acoperit. A venit noaptea şi copilului îi era frică într-un loc aşa de pustiu şi întunecos. A prins a plânge în ascuns până a adormit.

Astfel Porfirie a intrat în lumea călugărilor. I-au făcut o rasă mică şi culion; a rămas netuns şi a început să-i crească păr pe obraz şi barba. A deprins toate treburile şi le făcea cel dintâi. Aprindea focul, gătea mâncare, aducea apă şi strângea apă de ploaie. În casa bătrânului nu se dormea noaptea. Când se întuneca, fiecare în chilia lui zicea rugăciunea lui Iisus, numărând boabele metaniilor. Bătrânul învăţa pe băiat să citească rugăciunile. Timp de patru ceasuri, după apusul soarelui, îl învăţa carte. Terminau când se zărea de ziuă, apoi se odihneau câteva ceasuri. Ziua tăia cruciuliţe de lemn şi îngrijea cei doi metri de grădiniţă cu bob şi doi migdali. Gătea bob, năut şi la sărbători ceva peşte din mare.

Timpul trecea şi Porfirie niciodată nu s-a arătat obosit sau neascultător. „Vino-ncoace, Porfirie!”; „Evloghite, gheronda!”; „Du-te încolo, Porfirie!”; „Evloghite, gheronda”.

Faţa i s-a uscat şi a devenit serioasă, ca şi cum nu mai era faţă de copil. Amintirile îi rămăseseră departe, în urmă. Îşi mai aducea aminte de mama. Altă femeie nu mai ştia. Mama şi Stăpâna Născătoare de Dumnezeu, pe care adeseori, uitându-se la icoană, le amesteca. Om din

lume nu ajunsese niciodată la chilie, nici tăietor de lemne. Numai călugări vedea la conacul de dincolo, când ducea cruciuliţele şi lua hrana.

Aşa a petrecut Porfirie 20 de ani, după care gheronda, adică bătrânul lui, i-a spus că este timpul să ia darul marelui şi îngerescului chip. L-au făcut deci monah în marea schimă. I-au schimbat numele şi l-au numit Nifon. El păstra în amintire doar chipul mamei şi trupul tatălui înfăşurat în pătură. Nimic altceva nu-i mai schimbbase viaţa. Numai că acum purta semnele schimei mari Is - (Iisus); Hs - (Hristos) Ni Ka - (biruitorul). În mijloc avea o cruce, iar deasupra capului lui Adam, literele T - (Touto), S - (Simion), F - (Foveros), D - (Demoni), care înseamnă „Acesta este semn înfricoşător dracilor!”

Pe marginea stâncii, zilele şi nopţile curgeau ca picăturile de ploaie. Gheronda se gârbovise; îşi târa cu greu picioarele şi glasul îi slăbise. În acest timp a venit la chilie primul om din lume, un proiestos arhimandrit, cu rasa călcată şi cu manşete albe. L-au servit cu smochine şi a rămas cu ei la priveghere. Dimineaţa a luat deoparte pe Nifon şi l-a întrebat de vârstă şi ce carte ştie. „Să-l iau la oraş – a zis acela către bătrân –, să meargă la şcoală şi să se facă preot”. „Cum va zice el singur”, a răspuns bătrânul. Şi Nifon a zis nu, fără să-şi dea bine seama de ce, dar a zis nu!

N-au trecut multe zile şi bătrânul lui a adormit în Domnul şi l-a lăsat în mijlocul privegherii. S-a așezat în strană şi când s-a ridicat soarele, faţa îi era albă ca şi barba. Nu se mişcase deloc. Apoi au venit părinţii de la schit, i-au întins rasa, l-au cusut în ea şi l-au îngropat la rădăcina migdalilor, alături de grădiniţă. Nifon a adus

flori sălbaticе și i-a împodobit crucea. A făcut și o candelă la mormânt din paharul bătrânului, rămas acum de prisos.

Noul bătrân care i-a urmat era dificil, reumatic și grabnic la mânie și se pornea asupra lui Nifon. Nifon deja nu mai era copil, dar nu a întors niciodată vreun cuvânt bătrânului. Au petrecut amândoi încă vreo zece ani în viață. La sfârșitul celor zece ani, a venit al doilea vizitator la chilie. Era fratele lui Nifon, se făcuse preot la oraș. Nifon i-a sărutat mâna, iar el l-a sărutat pe frunte. Era însurat și avea trei copii. I-a spus despre mama că murise de cinci ani. I-a spus și de sora lui cea mică, Evanghelia, care murise și ea mușcată de un câine. Elena era măritată la țară, alt frate ajunsese doctor și trăia în oraș. Ceilalți doi mai mici terminaseră școala. Nifon a rupt o hârtie în două, pe unul a scris pe cei vii, pe cealaltă pe cei morți. Întâi pe gheronda, apoi pe tata, pe mama și pe mica Evanghelia. Dar și cei vii erau atât de departe în amintirea lui, că deseori în mintea lui nu-i putea deosebi pe unii de alții.

După aceasta Nifon a luat binecuvântare de la gheronda să meargă la Karulia. Murise un pustnic rus și Nifon a luat chiliuța lui. Era zidită într-o peșteră, pe vârful unei stânci. Aici Nifon și-a trăit restul vieții. Cobora de pe stâncă ținându-se de lanț și călcând pe colțurile de stâncă de deasupra mării. Chilia avea o ușiță la o parte, în față o fereastră, iar dedesubt, deschis și căscat, haosul prăpăstiei. În timpul iernii marea urla ca o fiară rănită.

De acum înainte timpul nu se mai măsură. Nifon era alb ca zăpada și tot mai gârbovit. Noptile curgeau în veghe, iar zilele obositoare. Acum făcea mai puține cruciulițe, mânca mai puțin posmag. Și bobul nu-l mai

fierbea la foc, ci numai îl înmuia, ca să se cojească. Aduna apă de ploaie cu un burlan într-un chiup și apa mirosea ca aghiasma. Fața bătrânului era liniștită și uneori veselă, cum nu fusese vreodată în viață. Duminica se cobora de pe stâncă și mergea la Katunachi la Sfânta Liturghie, ca să se împărtășească. Celelalte zile citea singur, ca întotdeauna. În larg treceau corăbii, dar el nu se gândea cum arată lumea, sau oamenii. Făcea numai semnul Crucii peste corăbiile care treceau pe mare, ca să călătorească cu bine. Avea și acum acea hârtie cu vii și morți, agățată sub icoane. Numai că acum nu mai știa câți din cei dragi ai lui mai trăiesc și câți au plecat. De aceea erau toți vii și îi pomenea la vii pe toți. Chiar și pe tata, pe care-l văzuse înfășurat în pătură și pe gheronda, pe care-l îngropase cu mâinile lui.

Plecarea lui Nifon la Hristos a fost în ziua de Paști. Urcase la Katunachi la Sfânta Liturghie. A stat în strană cu lumânarea aprinsă, s-a apropiat de Sfântul Altar și s-a împărtășit, apoi s-a întors la strana lui. Ziceau că l-au văzut zâmbind. Lumânarea ardea lângă el. Monahii l-au ridicat, l-au cusut în rasa lui și l-au coborât la Karulia. La câțiva metri de chilia lui, au săpat într-o scobitură de piatră și l-au așezat la odihnă, în așa fel ca să privească marea. Pe stâncă sădise el însuși flori sălbaticе. În chilie i-au găsit și crucea gata. Și-o făcuse singur. Pe ea scrisese: „Nifon monahul”. Își scrisese și numele în pomelnicul celor vii.

Traducere din „Foame și Sete”
de Hristu Gheanara
ed. a IV-a, Atena, 1981

VIAȚA PREACUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU SERVIE

Arătată de Sfântul Nil Atonitul,
Izvorătorul de mir

Acest cuvios părinte Servie era din țara sârbească, barbar și necredincios. Venindu-și în simțire, a cunoscut pe Dumnezeu și dorea să se boteze spre mântuire. Pentru aceasta se ruga lui Dumnezeu ca să fugă din țara lui pentru necredința ce era acolo, și să-l povățuiască la un loc de mântuire și să se boteze. Iar Dumnezeu i-a împlinit cererea astfel. A trimis pe îngerul său în chip de argat la el și a cerut să lucreze cu dânsul. Atunci Servie l-a întrebat:

- Cum te cheamă?
- Mihail, i-a răspuns îngerul.
- De ce neam ești? l-a întrebat iarăși Servie.
- Sunt din neamul creștinilor, a răspuns acela.
- Nu este vreun chip să mă faci și pe mine creștin? Sau să mă duci la cel ce te-a botezat pe tine, ca să mă boteze și pe mine? a întrebat din nou Servie.
- Locul este departe, a răspuns îngerul, ispitindu-l.
- Oricât de departe ar fi, merg cu tine, a zis Servie.
- Dacă dorești din tot sufletul botezul cel mântuitor al creștinilor, să mergem împreună, căci și caicul este gata, a hotărât îngerul.

– Gata sunt, să mergem! a zis Servie.

Și au plecat amândoi împreună. Și ajungând la amiază la un vad, Mihail a întrebat pe cei ce erau acolo unde este luntrea cutăruia. Iar ei au zis că este dincolo de grădină, care este departe de râu ca la patru mile. Atunci Mihail a cerut barca care era acolo și intrând amândoi în ea, Arhanghelul Mihail trăgea la lopeți și – o, minunile Tale, Hristoase Împărate! – în loc să meargă la grădinile Dunării sârbești, s-au aflat la țărmurile mării și la grădinile Cretei. Iar Servie, văzând că pământul nu seamănă cu grădinile Serbiei, a zis către Mihail:

– Am greșit, frate Mihail, că acestea nu sunt grădinile Serbiei.

– Acum, fiindcă am venit până aici, să mergem până la arhiereul locului și pe urmă vom merge și acolo unde vei voi.

Venind la arhiereu, acesta era la biserică, căci era Vecernia Schimbării la Față. Făcându-se sfânta intrare, Mihail, arătând lui Servie pe arhiereu, a zis:

– Acesta este cel care m-a botezat.

– Cu adevărat ai ales un om bun, ca să te faci creștin, a zis Servie.

După sfârșitul Vecerniei, Mihail a înștiințat pe arhiereu prin altul, că un ierodiacon vrea să-l întâlnească. Și chemându-l arhiereul, Mihail și cu Servie au intrat în mitropolie. Atunci arhiereul l-a întrebat:

– De unde ești tu și de unde vii?

– Din Ierusalim sunt (însemnând Ierusalimul cel de sus) și diacon al Preafericitului și Preasfințitului Patriarh (însemnând pe Marele Arhiereu, pe Domnul nostru Iisus Hristos). Și fiindcă acest om dorește să se boteze, arhiereul meu m-a trimis, ca pe o slugă

credincioasă, să slujesc la această taină, a zis Arhanghelul Mihail.

Arhiereul auzind vorbele lui Mihail s-a spăimântat și l-a întrebat de slujește Sfânta Liturghie. El a răspuns că slujește cu Marele Arhiereu al sfintei cetăți a Ierusalimului. Atunci arhiereul a zis:

– Dimineață o să slujesc. Să te pregătești să slujești cu mine.

– Să fie voia ta, a spus Mihail.

Și s-a bucurat arhiereul și a poruncit să pună masa. Dar Mihail i-a zis:

– Mănâncă după obiceiul tău, iar mie să nu-mi zici să mănânc, căci de voi mânca, cu neputință îmi va fi să slujesc.

– Liniștește-te, Mihaile, arhidiacone al Preasfințitului Patriarh, a zis arhiereul. Însă nu te opri a sluji la sfânta sărbătoare de mâine. Fratele să șadă să mănânce, iar tu odihnește-te aici.

Mihail i-a zis lui Servie:

– Dacă ți-e foame, mănâncă. Iar de nu, du-te și te roagă, pentru ca să primești Sfântul Botez.

– Nu mi-e foame, a răspuns el.

Atunci Mihail l-a dus într-o cameră și l-a învățat cum să se roage către răsărit, iar el a stat cu arhiereul de vorbă. Slujitorii au adormit, pentru că, vorbind ei, s-a făcut noapte târziu și a rămas masa fără bucate pe ea. Iar Mihail, lungind vorba, a suit-o la Ierusalimul cel de sus, de care spăimântându-se și uimindu-se arhiereul, a rămas îndeletnicindu-se în vorbirea aceea de cele cerești și luminate până s-a făcut ziua. Și, venind preotul de rând ca să ia binecuvântare să cânte Utrenia, s-a mirat văzând masa la mijloc.

Atunci arhiereul a zis să nu spună nimănui această taină; apoi a poruncit să se ridice masa și să se deștepte boierii. Mihail a zis să se pregătească cele pentru botez, ca Servie să fie botezat înainte de Sfânta Liturghie, iar la Liturghie să se împărtășească. Atunci arhiereul a poruncit ca preotul să cânte Utrenia mai rar, iar altuia i-a încredințat săvârșirea Sfântului Botez. Și s-a sfârșit Sfântul Botez odată cu Utrenia. După aceea au venit sfinții slujitori de au luat pe arhiereu la biserică și, stând el în mijlocul bisericii ca să se îmbrace cu sfințitele veșminte, Mihail ținea cădelnița după rânduială și, deschizându-și gura sa cea nematerialnică și îngerească, a cântat cu o melodie umilicioasă stihul: „Bucura-se-va sufletul meu întru Domnul...”, și celelalte, încât toți cei ce auzeau se minunau de o cântare așa de dulce, pe care n-au mai auzit-o niciodată.

O, minune! Marele Arhanghel al puterilor cerești slujește omului, care are chipul Împăratului ceresc, Iisus Hristos. Și când a zis: „Binecuvântat este Dumnezeu, Cel ce varsă harul Său...”, și celelalte, toți s-au înspăimântat de acel glas frumos și ziceau: „Acesta este înger și nu om”. Alții întrebau: „De unde a venit acest bărbat frumos?” La care alții răspundeau: „A venit de la Ierusalim, este diacon al patriarhului Ierusalimului”.

Fața lui strălucea mai mult decât a tuturor oamenilor, dar fără să producă sminteală, ci bucurie și umilință sufletelor. Iar când a început Sfânta Liturghie, a zis ecteniile cu un glas atât de dulce, încât s-au mirat toți împreună cu arhiereul, și ziceau: „Acesta nu este om, ci înger!” Și la Intrarea cea mare, Mihail a luat sfințitul disc pe capul lui cel nematerialnic, iar fața lui a strălucit mai mult decât soarele. Și când a glăsuț: „Pe

voi pe toți să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa”, toți au rămas ca morți de spaimă. Iar arhiereul îl vedea pe Mihail că nu calcă deloc pe pământ, ci mergea prin văzduh, și cu frică și evlavie mare a dat sfântul disc arhiereului. Iar când s-a împărțășit, a luat cu cutremur și cu evlavie Sfântul Trup.

După ce s-a terminat Sfânta Liturghie, poporul a stat cu rânduială să vadă pe Mihail, care nu și-a arătat slava sa cea îngerească, ci numai fața sa cea încuviințată, de care se minunau toți cei ce o priveau. Iar după ce a ajuns la mitropolie, Mihail a zis arhiereului:

– Te rog să nu ne supere cineva, căci sunt tare ostenit și voiesc să mă liniștesc și să vorbim numai noi doi.

– Nimeni altul nu vine aici, fără numai trei boieri cucernici și îmbunătățiți ai orașului, ca să ne veselim la masă, a zis arhiereul.

Aceasta a făcut-o ca să mijlocească și să plece pe Mihail să rămână cu el. Venind cei trei, a încuiat ușa să nu mai intre altcineva. Iar numele celor trei erau Ioan, Andrei și Pavel. Pavel a zis lui Mihail:

– Astăzi ne-ai veselit foarte mult, arhidiacone Mihaile, de aceea te rugăm să rămâi aici cu arhiereul nostru.

– Dacă dumneata vei trimite pe sluga dumitale cu vreo trebuință undeva și va rămâne la alt stăpân, suferi? a întrebat Mihail.

– Nu, a răspuns Pavel. Nu sufăr aceasta.

– Atunci, ceea ce ție nu-ți place, altuia nu face, precum este scris, a zis Mihail.

Și a rămas Pavel fără răspuns. Luând cuvântul Andrei a zis:

– Dar de va fi voia patriarhului, nu rămâi?

– Mai întâi învoiește-te cu Stăpânul și de rânduiește El, atunci și sluga va primi. Fără să știe Stăpânul, cum îndrăznești să te tocmești cu sluga?, a răspuns Mihail.

Deci și al doilea a rămas fără cuvânt. Și luând și Ioan cuvântul a zis:

– Diacone Mihaile, fiindcă te iubim mult, te sfătuim să rămâi cu noi.

– Bine ai zis, a răspuns Mihail. Dar mai întâi trimite la Arhiereul meu și, de se învoiește el la aceasta, apoi sfătuiește-te și cu mine, fiindcă este scris: „De te va lovi și nu te vei sminti, atunci lovește și tu pe altul”.

Și așa a rămas și Ioan fără răspuns. La urmă a zis și arhiereul:

– Mult iubite, frate Mihaile, să rămâi puțină vreme la noi, ca să ne arăți rânduielele și obiceiurile Ierusalimului, fiindcă mult mi-a plăcut slujirea ta!

– Voiesc să vă arăt, însă mă tem și mă cutremur de Arhiereul meu, a răspuns Mihail.

– Pentru ce te temi atât?, a întrebat arhiereul. Căci și la Sfânta Liturghie te-am văzut că tremurai când țineai sfântul disc și m-am mirat de tine!

– Cum să nu mă cutremur, căci am primit pe Cel mai presus de ceruri, Atotțiitorul cel Preaînalt, a răspuns iarăși Mihail.

– Mă învoiesc să te temi așa de mult în vremea Liturghiei. Dar de arhiereul tău de ce te temi așa de mult?, a întrebat arhiereul.

– Sfântul Ioan Teologul zice: *Dacă pe fratele tău, pe care îl vezi, nu-l iubești, pe Dumnezeu, pe Care nu-L vezi, cum o să-L iubești?* Dacă de Arhiereul pe care-L

văd în toate zilele nu mă tem, cum o să mă tem de Dumnezeu, pe Care nu-L văd?

Și a zis aceasta descoperindu-se pe sine.

– Tu, arhiereule, ești sluga Arhiereului meu Celui Mare.

Arhiereul, auzind acestea, s-a schimbat la față. Dar arhanghelul i-a zis:

– Nu te mâhni. Căci nu ți-am vorbit spre necinste, ci ți-am spus adevărul, că Arhiereul meu este Arhiereul cel Mare al Ierusalimului celui de sus. Acesta este Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, Care S-a întrupat și S-a născut din Preasfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, Domnul și Împăratul ceresc, Domnul Atotțiitorul. Acesta este Iisus Hristos, Cel deoființă cu Tatăl și cu Duhul. Și puterea Lui este pretutindeni, iar stăpânirea Lui, fără sfârșit. Lui să vă închinați, că este sfânt!

Zicând acestea, s-a înălțat la cer. Apoi a venit un glas, zicând:

– Să ai grijă de mântuirea omului pe care l-ai botezat! În mâinile tale l-am dat și de la tine voi cere și sufletul și trupul lui!

Atunci arhiereul cu cei trei boieri și cu slujitorii mesei au rămas ca morți. Iar cei de afară așteptau să se termine vorba și să le poruncească să le aducă bucatele. Făcându-se amiază, a intrat un slujitor și i-a găsit pe toți fără de glas. Și atingându-se de arhiereu, acesta și-a venit în fire, dar n-a putut să grăiască mult timp. Mai pe urmă a deșteptat și pe ceilalți, și se mirau toți de cele întâmplare.

După aceasta arhiereul a chemat pe Servie și l-a întrebat:

– Ce fel de om era diaconul ce te-a adus?

Atunci el i-a spus toate din început și cum au venit cu barca. Și iarăși l-a întrebat:

– Dar barca unde este?

– La vadul grădinilor, a răspuns Servie.

Și așezându-l să mănânce, arhiereul a trimis slujitori la vad ca să păzească cu dinadinsul barca. Dar ei n-au găsit barca la vad. Și au întrebat pe cei de acolo unde este. Iar ei au zis:

– A venit un călugăr și, punând-o pe mare, s-a urcat în ea și a plecat.

Atunci noi i-am zis: „Unde te duci pe această furtună?” Dar el nu ne-a grăit nimic. Și l-am văzut că înota în mijlocul noianului și, lăsând lopețile, a ieșit pe mare și trăgea barca cu mâinile. Mai pe urmă s-a făcut nevăzut cu tot cu barcă și nu știam ce a fost, înger sau diavol.

Atunci slujitorii au adus la arhiereu pe cei de la vad, ca să se încredințeze mai bine. Și după ce au auzit, toți se mirau. Andrei, unul din cei trei boieri, a zis:

– Eu din ziua de astăzi nu mai voiesc nici femeie, nici copii, nici bogății. Toate lucrurile mele le las la cei trei feciori ai mei, ca să le economisească, iar eu mă duc la mănăstire, să mă îngrijesc de mântuirea mea.

Servie a rămas cu arhiereul, care purta grijă de cele sufletești și trupești ale lui.

După 17 ani, Servie a cerut voie de la arhiereu să se liniștească la un loc osebit. Și i-a zis arhiereul:

– Fiul meu, fă cum voiești și cum te va lumina Dumnezeu.

Și zicând arhiereul acestea, a rămas trei zile fără glas. Mai pe urmă i s-a arătat arhanghelul în vis și i-a zis:

– Să nu lași pe Servie în voile lui, fiindcă gândul lui este de la cel viclean, căci se silește satana să-l ducă la starea cea dintâi. Ci să-l ispitești aspru până la trei ani. Și de va răbda toate scârbele ce-i vei face, atunci să facă precum voiește și să se liniștească în partea austrului, a insulei acesteia, în munții cinstitei mănăstiri a Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, la un loc ce se numește Vatinos. Dar nu singur, ca să nu se amăgească, ci cu frații împreună.

Atunci arhiereul a zis:

– De va fugi, când îl voi strâmtora, ce să fac?

– Tu să-i faci cercare, precum ți-am spus, iar pentru fuga lui să nu-ți pese. Numai asprimea să fie spre mântuirea sufletului lui!

Deșteptându-se arhiereul, a chemat degrabă pe Servie și, venind, l-a întrebat cum petrece, iar el i-a zis:

– Bine, cu rugăciunile tale.

– Să primești slujba bucătăriei pe viață și să fii curat, îi zise arhiereul.

ISPITELE ȘI NEVOINȚELE SFÂNTULUI SERVIE

Sfântul Servie primind slujba bucătăriei, a pus metanie și, venind la bucătărie, se gândea cum să slujească, că era neînvățat. Atunci a venit cel mai mare peste bucătărie și l-a învățat cum să gătească. Servie se îngrija cu luare aminte pentru bucătărie, dar arhiereul îl certa că nu gătește bine, că bucatele nu sunt bune ca să le mănânce oamenii, ci porcii. Atunci Servie a zis, răstindu-se:

– Nu ți-am spus că nu am știința bucătăriei! Ce te tulburi? Rânduiește alt bucătar!

Atunci arhiereul, cu o sălbăticie prefăcută, i-a zis:

– Voi rândui alt bucătar, iar tu du-te la grădină și scoate apă din fântână.

– Sunt sub stăpânirea ta, fă ce voiești! i-a răspuns Servie.

– Du-te la cutare și ia o găină și gătește-o!, îi zise din nou arhiereul.

Ducându-se Servie și ieșind la drum, din lucrarea satanei, a întâlnit o femeie pe care a întrebat-o unde este casa aceluia de la care trebuia să ia găina. Femeia, arătându-i casa, a mers de a luat găina și a gătit-o fără voia arhiereului, fiindcă arhiereul îi poruncise să nu facă nimic fără voia lui. Pregătind găina pentru masa de seară, arhiereul l-a întrebat ce a făcut. Iar el a răspuns că bucatele sunt gata și că a vorbit cu o femeie. Și era poruncă să nu vorbească cu femeile. Arhiereul, auzind acestea, s-a tulburat și apucând strachina cu bucate, a aruncat-o afară, zicând:

– O, necuratule, ai vorbit cu femeie fără voia mea?

Și la canonisit ca trei zile să tragă apă la grădină, unde era o fântână adâncă de 40 de coți. Iar întorcând roata fântânii se gândea la moartea lui cum o să fie îngropat în pământ și i se vor topi cărnurile lui, prefăcându-se în pământ. Și-și zicea: „O, ticălosule, de ce ai vorbit cu femeie? Cum o să rabzi munca cea veșnică? Răbdă acum asuprirea arhiereului cu ticăloșie, ca să nu te osândești veșnic după moarte!” Iar după trei zile l-a chemat arhiereul și i-a zis:

– Cum mai petreci cu slujba ta?

– Bine, cu rugăciunile tale, stăpâne, a răspuns Servie.

– Păzește-te bine, că de vei ieși iarăși afară de cale, vei fi canonisit nu trei zile, ci 40, l-a amenințat arhiereul.

Apoi l-a trimis iarăși la bucătărie. Iar într-una din zile au venit niște oameni de bun neam și arhiereul i-a zis lui Servie să facă bucate bune și să frigă caracatiță. Iar el a făcut așa, dar n-a întrebat câtă mâncare să pună pe foc. Văzând arhiereul asta, i-a poruncit intenționat, să facă altă treabă. Și s-a ars caracatița. Pentru asta l-a canonisit să ude grădina 40 de zile sau să stea trei zile priveghind, fără să stea jos nicidecum, sau să-și atârne ciutura de gât și să stea înaintea mesei până ce vor mânca musafirii. Și a ales să stea la masă cu ciutura de gât. Și stând înaintea mesei cu mâinile pe piept, arhiereul, care până atunci vorbea cu oaspeții, i-a zis:

– De ce ai venit aici, înșelatul? Ca să-ți arăți nebunia ta? Fugi de aici, nebunule!

Dar Servie n-a plecat de acolo, ci stătea nemișcat. Atunci arhiereul, luând toiagul, l-a lovit de șapte ori peste spate, în chipul fiarei celei cu șapte capete ale trufiei. Pe urmă i-a scos ciutura cu apă de la gât și l-a alungat afară ca pe un făcător de rele și, șezând, a zis către boieri:

– A venit îndărătnicul acesta ca să ne arate închipuirea lui cea îndrăcită.

Dar boierii i-au zis:

– Noi am socotit că Preasfinția Ta ai poruncit să stea aici. Și am gândit rău împotriva Sfinției Tale.

Deci l-au rugat pe arhiereu să nu se mânie așa, în zadar. Dar el avea scopul lui.

Altădată i-a poruncit arhiereul lui Servie să coacă șapte ouă. Iar el a copt opt. Văzând arhiereul că în

bucătărie sunt opt ouă, i-a zis ca să-l ispitească, să le mai lase la foc. Dar ele s-au ars. Și aducându-le la arhiereu, acesta l-a întrebat de ce s-au ars ouăle.

– Din pricină că mi-ai poruncit să le las pe foc, a răspuns Servie.

– Câte ouă ai copt? a întrebat arhiereul.

– Opt, a răspuns Servie.

– Dar eu ți-am spus să coci numai șapte, a zis arhiereul. Pentru neascultarea ta, ticălosule, s-au ars ouăle!

Apoi, apucând strachina cu ouă, le-a aruncat în obrazul lui Servie. Iar cratița s-a lovit de ușă și s-a spart. Văzând Servie aceasta s-a temut. Atunci arhiereul a poruncit să-l lege de un stâlp cu piciorul drept în sus, ca numai pe un picior să stea trei zile. Și a făcut arhiereul aceasta lui Servie ca să nu mai grăiască împotriva și să fie neascultător. Iar după trei zile l-a dezlegat și, venind la arhiereu, a pus metanie și a luat iertare. Pentru că așa îi era poruncit, ca după fiecare canon ce trebuia să-l facă, să vină să pună metanie și să-și ceară iertare.

Altădată i-a poruncit să pună masa. Și venind Servie din bucătărie cu mâncare, s-a împiedicat și a căzut cu tot cu mâncarea înaintea arhiereului. Și voind arhiereul să-l încununeze, a poruncit să-i lege mâinile și picioarele și să-l pună în șanțul cu apă până la buric. Și era atunci ajunul Bobotezei și era crivăț rece. Și punându-l slujitorii în apă, a stat așa toată noaptea, spre pedeapsa mădularelor celor de sub pânțele. Iar dimineața, poruncind ca să-l scoată, arhiereul l-a întrebat:

– Cum ai petrecut?

– Când mă gândeam la gerul cel cumplit al tartarului celui veșnic, nu socoteam întru nimic acest

frig vremelnic. Iar când nu cugetam așa, pătimeam cumplit de frig, a răspuns Servie.

Arhiereul a pus și un om să-l pândească în ascuns pe Servie, să vadă ce face și ce zice. Și acela i-a spus că Servie, fiind în apă, zicea așa: „Rabdă, Servie, acest ger cumplit, ca să nu ispitești frigul cel nemângâiat al tartarului celui veșnic”.

Altădată l-a trimis la târg să cumpere cele de nevoie pentru bucătărie. Și, mergând pe drum, a întâlnit un tânăr fără barbă și l-a întrebat:

– Oare mă primește arhiereul să vin la dânsul?

– Nu vei putea răbda asprimea lui, a răspuns Servie, nepricepând viclenia tânărului.

– Eu voi trăi cu el fiindcă sunt frumos și grabnic la slujba mea, iar pe tine nu te voiește pentru că ești urât, a zis acela.

Atunci au început să-l tulbure gândurile pe Servie. Iar din întâmplare a trecut pe acolo arhiereul, fiindcă mergea la îngroparea unui mort, și l-a văzut pe Servie că vorbea cu acel tânăr. Atunci Servie s-a întors degrab la mitropolie. Și întorcându-se și arhiereul, a poruncit slujitorilor să-l cheme pe Servie, care avea mai dinainte bucatele pregătite. Și l-a întrebat:

– O, necuratule, ce ai vorbit cu acel tânăr? Și cum ai îndrăznit să faci mâncare cu acest fel de necurăție în tine? Oare crezi că eu o să mănânc din bucatele pe care le-au gătit mâinile tale cele spurcate? Cu toate că eu știu toate cu de-amănuntul, dar voiesc să-mi spui tu ce ai vorbit cu acel tânăr? Tu singur să mărturisești.

Atunci Servie a mărturisit toate cele ce a vorbit cu acel tânăr și cum s-a smintit cu gândul de arhiereu. Apoi iarăși l-a întrebat:

– Alt gând spurcat nu te-a supărat când ai vorbit cu acel tânăr?

– M-am smintit, învoindu-mă cu patima și m-am tulburat mult, a răspuns Servie.

– O, cap rău! Pentru ce ai vorbit cu acel tânăr, fiind pătimăș și neputincios. Și fiindcă m-ai asemănat cu necurăția și spurcăciunea ta, iar tu te-ai omorât sufletește din vorbirea cu acela, din necurăția și nepaza ta, voiesc ca să se omoare și trupul tău cel necurat, a zis arhiereul.

Și a poruncit degrabă să se sape o groapă și să-l îngroape pe Servie în ea în picioare până la piept. Și a aruncat înaintea lui și bucatele cele necurate, pe care el le-a pregătit, peste care a aruncat și șapte cefe de apă, ca să se impută locul, precum s-a imputit și el cu vorbirea cea sodomicească. Și a mai poruncit ca trupul lui, rămas afară, să-l ungă cu baligă de bou, iar obrazul cu necurății de om, pentru îndulcirea gândurilor sodomicești. Și legându-i mâinile înapoi, a poruncit celor din biserică să vină și să-l scuie. Dar nimeni să nu îndrăznească să vorbească cu el, căci este necurat.

Iar Servie a rămas toată noaptea așa și zicea: „Străin ești Servie și cu străin chip vei muri, pentru că vorbirea cu acel tânăr te-a osândit aici. Te-ai sădit ca o salcie în pământ, nu mai nădăjdui să mai trăiești. Rabdă, smeritule, ca să scapi de focul cel veșnic, de întunericul cel mai dinafară și de legăturile cele nedelegate”.

Și înălța mulțumită lui Dumnezeu și se ruga toată noaptea. Atunci arhiereul a poruncit unui slujitor să-l păzească pe Servie și să asculte ce zice. Și auzind glasul cântării cu care slăvea pe Dumnezeu, s-a dus la arhiereu și i-a spus:

– Stăpâne, ai osândit cu nedreptate pe acest om nevinovat.

Dar arhiereul, având încredințare de la Arhanghelul Mihail că prin acest fel de ispite îi pricinuieste cununi lui Servie și îi scutură cugetarea cea trupească a părerii de sine, a depărtat pe slujitor, zicând: „O, ce vas necurat este acesta!”

Rămânând singur, mulțumea lui Dumnezeu că a dat putere lui Servie să nu cârtească împotriva lui cu nimic. Și se ruga lui Dumnezeu să-i dea răbdare până în sfârșit, ca să se mântuiască în ziua Judecării.

După aceea arhiereul a poruncit să cheme pe un oarecare epitrop, Matei. Și, cum a venit, i-a zis:

– Am un slujitor îndărătnic și cu necurățiile lui o să mă facă de râsul lumii. De aceea l-am osândit, ca să se înțeleptească. Du-te și-l vei găsi în grădină și să-i zici să-și lase obiceiurile lui cele urâte și să nu mai vorbească cu femei și cu tineri fără barbă. Și de va primi, să te pui chezaș ca să-l scoatem, iar de nu, atunci să moară acolo.

Mergând Matei în grădină și privind peste tot, nu l-a văzut. Dar auzind suspinele lui, s-a spăimântat de pedeapsa cea aspră. Și înfricoșându-se a mers la arhiereu înspăimântat. Dar arhiereul l-a trimis iarăși la Servie, căruia i-a zis ceea ce i-a poruncit arhiereul. Și Servie a răspuns:

– Dar dacă acele fețe vor veni fără veste și vor vorbi cu mine, ce să fac?

– Să nu le vorbești deloc, nici să le răspunzi, a zis Matei. Și dacă făgăduiești că vei face așa, eu mă pun chezaș la arhiereu ca să te scoată de aici.

– De va voi arhiereul, eu le păzesc pe acestea, iar de nu, să mă lase aici, a zis Servie.

Și mergând Matei la arhiereu, i-a spus lui toate. Și a poruncit să-l scoată și, spălându-l, l-a îmbrăcat în hainele lui. Și venind la arhiereu, i-a pus metanie și i-a cerut iertare. Atunci l-a întrebat arhiereul:

– Cum ți s-a părut groapa? O să mai vorbești cu femeii sau cu tineri fără barbă?

– De acum mă voi păzi de aceste fețe, a răspuns Servie.

– De vei călca porunca, voi porunci să te lase într-un loc necurat și acolo vei muri și voi scăpa de tine, l-a amenințat arhiereul.

Astfel, după porunca arhanghelului Mihail, arhiereul l-a ispitit pe Serghie trei ani, ocărându-l și necinstindu-l în toate zilele.

Odată l-a trimis la târg să cumpere cele de nevoie pentru bucătărie. Și iarăși din ispita diavolului a întâlnit un tânăr eretic care-și bătea joc de el. Și alunecând acel tânăr a căzut în noroi. Apoi a venit la arhiereu și i-a zis: „Astfel de slujitor ai? Iată ce mi-a făcut! A voit să mă spurce și m-a sărutat, nerușinatul. Iar eu, îngreșându-mă de el, am dat să fug, dar el mi-a dat brânci și am căzut în noroi și m-am murdărit, precum vezi bine. Sunt bune acestea, Preasfințite Stăpâne?”

– Du-te cu pace și când va veni, voi vedea ce voi face cu el.

Și s-a dus acel tânăr. Iar Servie, mergând, după îngăduința lui Dumnezeu, a căzut într-o ispită mai mare. O fată tânără, văzând pe Servie, s-a îndrăgostit de el și i-a zis: „Binecuvintează, părinte, să mă îngreuiezi”. Dar el nu i-a răspuns ei nimic, după poruncă. Atunci ea nevăzând pe nimeni împrejur, i-a dat brânci lui Servie de a căzut jos și, căzând și ea peste el, a început să strige

că o siluiește. Și auzind cei din jur, au alergat mulți cu toiege și atât l-au bătut, încât i-au zdrobit tot trupul. Și târându-l cu mânie, l-au dus la arhiereu. Iar arhiereul, văzând mânia poporului, s-a speriat și a zis:

– Nu știți că este nebun? Lăsați-l că-l voi pedepsi eu! Iată că este aproape mort. Ce pedeapsă să-i măf dau?

Și așa a putut îmblânzi poporul, care a plecat. Iar mai pe urmă, când Servie și-a venit în simțiri, l-a chemat arhiereul și i-a zis:

– Care sunt pricinile pentru care ești clevetit?

Atunci un slujitor a zis:

– De vor fi minciuni acelea care le-a făcut Servie, eu să fiu canonisit să adăp grădina 40 de zile, iar el să fie nevinovat.

Arhiereul iar a întrebat pe Servie de sunt adevărate cele despre tânăr și despre fată. Iar el a zis:

– Da, sunt adevărate. Pe amândouă le-am făcut precum ai auzit.

Și arhiereul a poruncit unor slujitori să-l dezbrace pe Servie și să-l bage în necurăție până la gât. Și a rânduit un slujitor ca să-l păzească. Și dacă Servie ar fi vrut să se împotrivească, să-l lovească cu o piatră mare pe care o ținea în mână. Dar a poruncit să nu-l lovească, ci numai să-l sperie. Și slujitorul îl păzea priveghind, iar binecuvântatul Servie zicea: „Strigă, o, Servie! Însă nu te tulbura, nici te clătina, că iată piatra spânzură deasupra capului tău”. Și se ruga lui Dumnezeu să-i ajute în acea osândă cumplită din pricina clevetirii. Și zicea multe rugăciuni, pe care le auzea și slujitorul. Și așa a stat acolo șapte zile și n-a murit, că a fost împuternicit de Dumnezeu.

Din ceasul acela în care Servie a intrat în gunoi, s-au îndrăcit și tânărul și fata aceea, dar pricina pentru

care s-au îndrăcit nu o știa nimeni. După șapte zile diavolul din acel tânăr a strigat: „De nu mă veți duce la arhiereul creștinilor, nu ies, ci o să-l omor pe acest clevetitor”. Iar părinții lui, fiind siliți, l-au dus legat la arhiereu, pe care l-a cunoscut. Și a strigat tânărul:

– Scoate-l pe Servie din umblătoare că l-am clevetit în zadar. Fiindcă el nici nu mi-a vorbit, nici s-a atins de mine.

Zicând acestea îl scutura dracul și spumega, tăvălindu-se pe pământ. Iar arhiereul a poruncit să se cânte Vecernia. Dar iată că se aude iarăși strigare afară. O femeie legată în lanțuri striga, zicând:

– Răule Stăpân, ieși afară să-ți spun. Eu i-am dat brânci lui Servie și am căzut peste el din voința mea cea rea. Iar el nici nu mi-a vorbit, nici s-a atins de mine. Scoateți-l din putoarea aceea.

Și zicând aceasta se tăvălea pe pământ, spumegând. Și stăteau amândoi fără de glas. Atunci arhiereul a poruncit să-l scoată pe Servie din necurăția aceea. Mergând slujitorii, l-au auzit cântând: „Veniți să ne bucurăm de Domnul și să ne veselim întru învierea Lui. Că a scos pe morții cei din iad și din stricăciune, și ne-a dăruit nouă viață veșnică”. Și a întrebat pe slujitori:

– Ce voiți?

– Arhiereul a poruncit să te scoatem, au răspuns ei.

– Fie voia arhiereului, a zis el.

Și scoțându-l afară, turnau apă peste el, ca să-l spele. Și fierbând apă cu buruieni, iarăși l-au spălat și îmbrăcându-l cu hainele lui, l-au dus la arhiereu. Slujitorul care a păzit pe Servie, mergând la arhiereu, i-a spus că în tot timpul cât a fost pedepsit, Servie n-a

cârtit, ci se ruga. Atunci arhiereul a intrat în biserică și se ruga lui Dumnezeu, cerând iertare pentru pedeapsa care i-a dat-o lui Servie. Și auzind glasuri afară, a ieșit. Și cei îndrăciți strigau:

– Unde să ne ducem acum, că vine Servie cu toiag de fier? Vine Servie cu mare îndrăzneală să ne izgonească! Te rugăm, Servie, să nu vii, până nu vom fugi!

Văzând arhiereul pe Servie că vine să-i pună metanie, îi zicea:

– Iartă-mă, robule al lui Dumnezeu, fiindcă din pricina nemilostivirii mele ai pătimit atâtea pedepse pe nedrept!

Atunci Servie a căzut la pământ și-și cerea iertare. Dar și arhiereul s-a aruncat cu fața la pământ, cerând iertare de la Servie. Și au stat așa amândoi timp de trei ceasuri și nu se ridica niciunul. Dar deodată s-a arătat o porumbiță, stând în mijlocul lor. Și tinzând o aripă peste capul arhiereului și cealaltă peste capul lui Servie, a zis:

– Dumnezeu v-a iertat pe amândoi!

Zburând, a stat puțin deasupra femeii celei îndrăcite, pe urmă s-a înălțat la cer și nu s-a mai văzut. După aceasta, sculându-se amândoi de la pământ, s-au sărutat duhovnicește. Și arhiereul, milostivindu-se spre cei îndrăciți, a zis lui Servie:

– Milostivește-te, robule al lui Dumnezeu, de acești oameni, fiindcă, biruindu-se de diavol, te-au clevetit! Iartă-i!

Iar Servie, făcând semnul Sfintei Cruci de trei ori, le-a zis:

– Dumnezeu să vă ierte!

Și îndată au început a se munci cei îndrăciți. Și după trei ceasuri s-a sculat fata și a căzut la picioarele lui Servie, cerându-și iertare. Și Servie a zis către ea:

– Domnul și Dumnezeu meu să te păzească de dracul cel cumplit al neastâmpărării și să zdrobească pe dracul slavei deșarte. Scoală și umblă!

Și îndată s-a sculat sănătoasă și s-a dus la casa ei, s-a lepădat de lume și s-a călugărit într-o mănăstire de femei. Venind Servie și la tânăr, i-a zis:

– Fericiți cei fără prihană în cale!

Și a rămas tânărul mort, pe care l-au îngropat părinții lui cei eretici. După toate acestea, Servie a mai rămas la arhiereu încă trei săptămâni. Odată arhiereul l-a întrebat:

– De ce ai spus minciuni, că ai păcătuit cu adevărat, și eu pentru aceasta te-am osândit?

– Preasfinția Ta, de ai fi judecat drept, ai fi văzut că nu puteam săvârși aceste fapte. Și de ți-aș fi spus că am fost clevetit, tot nu mă credeai!

Învățând arhiereul pe Servie despre viața monahicească cu multe cuvinte de la Sfinții Părinți, s-a rănit inima lui spre dorirea vieții monahicești și a cerut să fie monah. Atunci arhiereul a zis:

– Cu adevărat bun lucru ți-ai ales, fiul meu. Însă este cu multă osteneală. Și mă tem să nu fii amăgit de diavol!

– Cu adevărat așa este. Tare mi-e frică să nu fiu înșelat, căci sunt schimbăcios. Însă nădăjduiesc la sfintele tale rugăciuni, ca să-mi ajute, a răspuns Servie.

Iar arhiereul, văzând smerenia cea adâncă a lui Servie, a zis:

– Să găsim un loc liniștit, căci și duhovnicul tău voiește să se liniștească. Să vă liniștiți amândoi. Și este mai bine să fiți doi, decât unul singur. Fiindcă duhovnicul tău este bărbat evlavios, înfrânat și blând. Să-i faci lui ascultare desăvârșită și să rabzi până ce te

vei ispitii în toate, ca să nu-ți pierzi ostenele tale. Trei ani să te supui la orice îți va zice el. Fiindcă ispitirea în viața monahicească nu este ușoară și la întâmplare. Ea are prigoniri, ocări, ticăloșii, foame, sete, golătate, necinste, clevetire și alte scârbe și rele pătimiri. Și de le vei putea răbda toate acestea, o să primești și tu stăpânirea cea duhovnicească. Să nu te împodobești cu rase subțiri și să nu te fățarnicești că te nevoiești. Ci să pătimești rău, îmbrăcându-te cu rupturi vechi pentru împărăția cerurilor.

Chemând și pe duhovnic, arhiereul i-a poruncit să se liniștească cu Servie. Dar el nu primea, părându-i-se un lucru greu și primejdios. Dar, îndemnându-l iarăși arhiereul, a primit. Și i-a poruncit să ispitească aspru pe Servie trei ani și, de va răbda toate, să se facă călugăr. Și-i zicea:

– Cercetează în toate zilele gândurile lui. Și de se biruiește de slavă deșartă, numește-l necurat și amintește-i de osânda iadului. De se va lenevi, să-l canonisești să stea la rugăciune trei zile și trei nopți. Și de va sta cu gând evlavios, bine; iar de nu, să stea într-un picior, iar pe celălalt să i-l legi de gât. De va judeca pe cineva, mânjește-l cu baligă. Să nu se sature de pâine ca să nu se întoarcă la necredința cea dintâi. Să poarte haine vechi, ca să nu se slăvească în deșert. Să fie tăcut, iar nu limbut; căci multa vorbire duce pe om la grăirea împotrivă, la nesupunere, netemere de Dumnezeu și la patimi necurate. Nu-l lăsa să-și facă voia lui, ca să nu te osândești și tu împreună cu el. Față veselă să nu-i arăți niciodată, ci posomorâtă.

Cearcă-l așa trei ani și, de va răbda, îmbracă-l în sfânta schimă. Iar eu voi purta toată grija pentru hrana voastră.

Văzând duhovnicul îndemnarea arhiereului, s-a înduplecat și a pus metanie. Și s-a bucurat arhiereul și, chemând pe Servie, i-a zis:

– Iată, de azi înainte te încredințez în mâinile duhovnicului. Să te supui lui, precum te-ai supus mie și să-l ascuți în toate.

Atunci Servie a pus metanie duhovnicului și iarăși arhiereului. Iar arhiereul a poruncit să gătească șapte dobitoace de-ale boierului Ioan. Și au plecat arhiereul, duhovnicul, Servie, cei trei boieri, Ioan, Andrei și Pavel și slujitorul care a păzit pe Servie în putoare. Și venind pe partea de apus a insulei, după porunca arhanghelului, au poposit la conacul ce se numește Pitorion.

Întrebând acolo despre locul cel dorit al Maicii Domnului, unde a fost mănăstire, nimeni nu știa de el, fără numai un bătrân, care îmi spunea:

„Când eram eu copil, pășteam oile și am auzit de la părinții mei despre locul ce se numește Vatomon:

Într-o zi tatăl meu a pierdut doi miei și nu-i mai găsea. Și i-a spus cineva că la Vatomon, locul Maicii Domnului, a văzut doi miei, unul alb și unul negru, care erau așa de frumoși, încât oricine ar fi dorit să-i privească. Iar acela privindu-i odată, cel alb s-a făcut negru și din multa lor frumusețe a lăsat slujba și a stat privindu-i până ce miei s-au ascuns.

Mergând tatăl meu cu alții, au văzut și ei doi miei asemenea. Și apropiindu-se să-i vadă mai bine, îndată cel alb s-a făcut negru și strălucea lâna lui atât de mult, încât n-au mai putut privi la el. Împrejur erau și oi negre și ei au socotit că este vreo turmă pierdută. Dar, încercând să prindă o oaie, îndată au auzit un glas zicând: „Nu supărați miei Maicii Domnului, că mă duc

la egumen și vă pedepsește”. Iar aceia, socotind că sunt păstori, s-au întors și pe drum au găsit mieii noștri. Acestea le știu și vi le-am spus.

Atunci arhiereul a zis:

– Îți voi da hrană pentru un an, însă să faci osteneală să mergi cu noi și să ne arăți drumul. Dar să nu spui nimănui despre noi”. Și urcând pe bătrân pe alt dobitoc, au mers spre locul acela. Ajungând acolo, arhiereul a întrebat pe bătrân unde este mănăstirea, iar el a răspuns că nu știe. Dar gășind acolo o casă veche, au poposit în ea trei zile. Arhiereul, plăcându-i acel loc, a hotărât să rămână și el cu cei doi, ca să se liniștească. Dar în acea noapte i s-a arătat arhanghelul și i-a zis:

– Nu cugeta astfel de lucruri pentru tine. Ci să păstorești turma ta cu plăcere de Dumnezeu și destul îți este. Numai pune în lucrare să se facă aici câteva chilii și o biserică în numele Preacinstitei Adormiri a Maicii Domnului și un cuptor. Fiindcă o să se adune aici o mulțime de monahi pentru cei doi.

Zicând acestea s-a înălțat la cer o porumbiță. Iar când vorbea s-a arătat ca un băiat. Atunci arhiereul a încetat a se mai gândi să se liniștească și a zis duhovnicului:

– Iată că-ți las toate cele trebuincioase după cum vezi, iar eu mă duc să-ți trimit oameni, ca să zidească chiliile, biserica și cuptorul. Linișteți-vă că eu am toată grija pentru voi.

Deci, sărutându-se și plângând cu lacrimi fierbinți, s-au despărțit. Dar arhiereul se gândea cum să trimită cele de nevoie la o depărtare așa de mare. Mai întâi a trimis zidari, apoi, sfătuindu-se cu Ioan cum să trimită cele de nevoie, acesta l-a sfătuit, zicând:

– Stăpâne, să cumperi țarini, măslini, pășuni și vii de la sătenii de acolo și cu acelea să se chivernisească monahii.

– Fiindcă ți s-a dat darul lui Iosif cel preafrumos, să te duci acolo și să ai grija meșterilor și să cumperi țarini și toate cele trebuincioase precum ai zis, a spus arhiereul. Primește deci șapte litre de aur pentru chiverniseală.

Ioan a luat aurul și, punând metanie arhiereului, s-a dus și a purtat grijă pentru lucrul zidirii până la sfârșit. Acolo aproape de mănăstire a cumpărat țarini, vii, măslinișuri și le-a dat în seama mai-marelui acelui sat, ca să dea din ele roade în fiecare săptămână. Și veneau vineri seara de la mănăstire de luau grâu, vin și untdelemn pentru sâmbătă și Duminică, căci în acele zile aveau masă de obște. Duminica seara își lua fiecare porția sa de pâine și celelalte pentru marți și joi. Iar luni, miercuri și vineri posteau de toate și se linișteau până sâmbătă.

În fiecare chilie locuiau câte doi, trei sau patru, iar câte unul nu-l lăsau niciodată singur în chilie. Pentru petrecerea lor cea bună s-au adunat mulți, dar numai după ce a murit duhovnicul, căci era foarte aspru. În timpul lui au fost numai șapte. Aceștia erau Servie, Andrei, Ioan, Pavel și trei slujitori ai arhiereului. Ioan era econom, Andrei bucătar, iar Pavel trapezar. Pe Servie, duhovnicul lui l-a cercat cu mai multă tiranie decât arhiereul. Niciodată nu i-a vorbit vreun cuvânt dulce; nu l-a lăsat să se sature de pâine, ci mânca fărâmiturile ce cădeau de la masă. Și nici bucate nu-i dădea, ci numai rămășițele din blide. Iar când începea să mănânce, vedea și-l ocăra și-l alunga de la masă. De

asemenea și când vedea pe trapezar că-l pune la masă. Într-o zi l-a pus citeț și a adormit la analog. Duhovnicul, deșteptându-l, i-a zis:

– Du-te și te culcă în chilia ta.

Iar el, fiind smerit, s-a dus. Atunci duhovnicul i-a poruncit lui Ioan să-l aducă de la chilie. Și l-a legat de un stâlp cu un picior în sus și a stat așa până la cealaltă Utrenie.

Odată, în Sâmbăta lui Lazăr, Servie a citit cuvânt la trapeză și s-a umplut de slavă deșartă, socotind că a zis frumos. Dar duhovnicul a cunoscut aceasta și a poruncit unui frate să-l cerce pe Servie. Și i-a zis:

– Frate, foarte mult ne-ai veselit astăzi cu cuvântul ce l-ai citit.

– Și eu am cunoscut că am citit cu umilință și frumos, a răspuns Servie.

Fratele spunând acestea duhovnicului, acesta a poruncit lui Ioan să ungă obrazul lui Servie cu baligă de bou și să se ducă așa în sat împreună cu un alt frate să aducă stâlperi. Și venind l-a lăsat așa mânjit și în Duminica Stâlpărilor, citind și cuvânt la frați.

Deci l-a ispitit așa cu asprime trei ani. Apoi duhovnicul a făcut pogorământ și i-a vorbit cu mângâiere, sfătuindu-l o săptămână, după care l-a îmbrăcat în sfânta schimă monahicească, fără să-i schimbe numele, ca să se cunoască că este sârb. Și l-a învățat cum să petreacă și cum să poarte grijă de frați. Apoi după trei săptămâni l-a chemat și i-a zis:

– Iată, fiule, că a venit vremea sfârșitului meu și am să-ți spun cuvântul cel mai de pe urmă. Cea mai întâi poruncă ce trebuie s-o păzești, să nu primești în mănăstire tânăr fără barbă, ca să nu răpească fiara cea cu

șapte capete a sodomiei pe vreun frate. Nici să se apropie de hotarele mănăstirii femeie, ca nu cumva vederea ei să smintească frățimea și așa se vor măcina de dinții netemerii de Dumnezeu și se vor coborî în pântecul morții celei sufletești, mistuindu-se în flăcările iadului.

Atunci Servie a zis:

– Acestea sunt cu neputință, fiindcă ne aflăm în mijlocul lumii. Și voiesc și eu așa, dar o să se smintească oamenii locului acestuia dacă îi vom alunga. Însă te rog să facem rugăciune pentru aceasta și orice ne va porunci Dumnezeu, vom face. Fie voia Lui.

MOARTEA DUHOVNICULUI LUI SERVIE

Atunci duhovnicul a chemat pe Ioan și i-a zis:

– Eu cu Servie avem o trebuință. De se va întâmpla să ne caute cineva, să facă răbdare până joi și să nu ne supărați.

Și s-au încuiat amândoi de Duminică seara într-un loc strâmt, ca să postească. N-a mâncat, n-a dormit, n-a șezut și nici nu i-a lipsit rugăciunea din gură și din mintea lui până joi dimineață, când a adormit puțin. Atunci i s-a arătat îngerul și i-a zis: „Îndrăznește, Servie, și nu te teme. S-a auzit rugăciunea ta și iată că m-a trimis Dumnezeu să-ți spun cele ce trebuie să faci. Eu iau acum pe starețul tău la fericirea cea veșnică și vei rămâne tu în locul lui, purtător de grijă pentru frați. Și ia

aminte ca niciodată să nu se apropie de schitul acesta tânăr fără barbă sau femeie, că se va leproșa”.

Și și-a venit în fire Servie și se gândea la vedenie. Apoi, vorbind către duhovnic, n-a primit răspuns și, mișcându-se puțin, a văzut că murise. Atunci l-a întins la pământ, fiindcă era pe un scaun, și a mers la Ioan și i-a spus lui toate. Iar Ioan i-a zis:

– Ce să ne facem acum, că nu avem preot, ca să cânte înmormântarea?

Apoi, pregătind mortul, a venit la el un preot ca să ceară milostenie. Și acesta era îngerul Domnului. Atunci Ioan l-a întrebat de are darul preoției. Și auzind că are, l-a adus înlăuntru și, bătând în toacă, au cântat slujba înmormântării după obicei, cu multă umilință, încât plângeau și pietrele. Astfel l-au îngropat, au turnat candelă peste el și au stat așa până ce a spus îngerul un cuvânt.

ÎNGERUL SPUNE CUVÂNT LA ÎNMORMÂNTARE

Iată mortul zace în mormântul odihnei lui și s-a izbăvit de toate grijile vieții. De-i va jefui cineva chilia lui, el nu vorbește; să-l ardă, nu-i pasă; să-l bată, nu se împotrivește. După atâția ani pe care i-a trăit, cum a murit acum de năprasnă? Când trăia nu știa că o să moară și o să fie acoperit de pământ, însă acum a învățat să fie călcat. Atunci nu suferea să-l îngropi, iar acum îl pune în mormânt și rabdă; atunci nu dădea din cele ce avea, iar acum i le ia și nu zice nimic, nici nu simte.

Însă cuvântul meu nu este pentru acest mort, fiindcă el a fost neagonisitor. Ci este pentru tot omul ce are să moară, ca și acesta. În viață nu suferea necinștea, dar acum toate le suferă. Când pune cineva feștilă la lumânare, nu o pune murdară, că nu arde, ci curată. Așa și Dumnezeu nu pune suflet murdar în trup, dar el se murdărește de păcatul strămoșesc, cum zice David: *întro fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea*. Dar Dumnezeu îl curăță prin Sfântul Botez. Și iarăși de se va murdări cu păcatele ca un om, se curăță cu mărturisirea și cu pocăința. Dar omul nu se pocăiește, iar dacă se pocăiește nu o face cum se cuvine. Se pocăiește la moartea lui și nevrând, dar fără nici un folos. În iad nu este pocăință, ci pedeapsă, și sufletul păcătosului arde în iad ca o feștilă.

O, fraților, vedeți pe acest mort, care este acoperit cu pământ? Precum celui mort, de-i face cineva mii de răutăți, nu simte, așa trebuie să fie și călugărul care a lăsat lumea și a îmbrăcat rasă neagră, precum mortul se acoperă cu pământ. Și precum mortul nu se grijește și nu ia aminte la răutățile lumii, așa și monahul trebuie să se depărteze de toate tulburările lumii și să nu ia aminte ce face unul și altul. Ci să-și vadă mortul lui, care este înfășurat în rasă neagră. Precum mortul se topește în mormânt și putrezește, așa și monahul trebuie să se topească cu pocăința și să se mistuie cu lacrimile cele fierbinți și înfocate ale pocăinței. Ca să topească cu ea lucrarea cea rea și să stingă cu lacrimi focul cel veșnic, care pârjolește de aici, când se lucrează păcatul, iar acolo va arde veșnic pe cei ce nu se pocăiesc.

Precum mortul, după ce putrezește în mormânt, dezgropându-l, i se aleg numai oasele, așa și călugărul

trebuie să aleagă, prin pocăință, oasele păcatelor și vechile aduceri aminte din trupul lui cel leproș și să se îngroape. Căci cel ce petrece în acestea împlinește lucrarea păcatelor și se osândește, asemenea cu cei ce lucrează păcatul.

După Sfântul Botez, care curăță păcatul strămoșesc, inima și sufletul omului se leproșează de păcatele lumii și puțin câte puțin acea lepră cuprinde tot trupul și omul moare. Unul ca acesta, dacă își va veni în simțire, aleargă la doctoria vieții monahicești ca să se vindece. Dar dacă nu lasă grija de materie și lucrarea răutăților din buna lui voință, ci se află încurcat cu cele pământești, îngrijindu-se să mănânce bucate îndulcitoare fără sațiu, să adune argint, haine și alte venituri, pocăința lui se face nelucrătoare și nefolositoare. Și nu numai că nu se vindecă de rănilor lui cele de mai înainte, ci mai adaugă și alte păcate de moarte și nu simte deloc. Iar când moare și se acoperă cu pământ, își vine în simțuri. Însă ce folos? Când trăiai, nu lăsa nici cele mai mici ale tale. Iar acum cum le lași să le stăpânească alții și zaci înfășurat cu rasă neagră?

Vedeți, fraților, în ce întuneric și umbră a morții se află oamenii? Socotiți voi, cei ce umblați ca mortul acesta ce zace în mormânt, că ieri stătea și privea la ceilalți, iar astăzi zace și-l priviți voi. Gândiți-vă că și voi mâine o să fiți morți, zăcând în mormânt. De aceea siliți-vă să vă îndreptați prin pocăință, ca să adormiți fără tulburare. Dacă ați venit la doctoria pocăinței și nu păziți porunca Domnului, ce folos aveți? Ați venit la doctoria vieții monahicești, păziți-vă de mâncărurile cele vătămătoare, adică de patimile voastre. Căci Hristos vă poruncește să vă feriți de faptele cele rele

care pricinuesc moarte. Adică de zavistie, de pomenirea de rău, de judecată, de păcatele desfrânării și de toate celelalte ce vă păgubesc de darul întâiului și celui de al doilea botez.

Voi nu vă îngrijiți că ați întinat botezul cel dintâi. V-ați lepădat de lume și ați venit să vă pocăiți, însă nu ați lăsat deșertăciunea lumii, ci ați dobândit acelea pe care nu le aveți. Și rana de mai înainte vi s-a făcut cangrenă mănăitoare și v-a mâncat lepra lumii, și acum sunteți morți și zaceți în mormântul deznădejdiei. Dar când veți muri, nu vă veți mai griji de tulburarea cea multă a vieții și de adunarea de argint, care omoară sufletul monahului.

Cuvântul este spre folosul cel de obște al monahilor, ca să nu moară de moarte sufletească, ci să se îmbrace cu moartea cea trupească, ca să trăiască sufletește. Precum și mortul acesta a murit trupește, dar se veselește sufletește.

Să dea Dumnezeu ca și voi să vă veseliți în fericirea cea veșnică, lucrând răbdare, smerenie, ascultare și celelalte fapte ale călugăriei până la suflarea cea mai de pe urmă”.

Acestea și alte învățături zicând cel ce s-a arătat în chip de preot, adică îngerul Domnului, a făcut sfârșit zicând: „Dumnezeu să odihnească sufletul acestui mort!”

Și scoțându-și felonul și epitrahilul, acesta din urmă strălucea ca soarele înaintea fraților, căci nu era făcut din materie pământească. Iar Ioan, mirându-se de acel epitrahil de mult preț, a zis:

– Crede-mă, părinte, că de aș fi avut veșmintele tale, m-aș fi izbăvit de robie! Căci toți credeau că acest

preot este rob și a venit să ceară milostenie, pentru a se răscumpăra.

– Cu adevărat de mult preț sunt ele. Au același preț ca și datoria mea. Însă de le voi vinde, ca să-mi plătesc datoria, ce voi face fără veșminte? a zis îngerul.

– Iartă-mă că din neluare aminte ți-am zis cuvintele acestea, a zis iarăși Ioan.

– Iată că am ajuns la împotrivă-cuvântare și la vorbă deșartă și dintru acestea vine grăirea de rău și judecata. Însă voi duceți-vă la mănăstire, iar eu voi veni mai pe urmă, a zis îngerul.

Și s-a prefăcut că se duce pentru nevoia sa. Iar Ioan a pregătit bucate ca să-l ospăteze și să-i plătească, și-l așteptau. Dar văzând că nu mai vine l-au căutat împrejurul mănăstirii, însă nu l-au găsit. Și atunci au cunoscut că a fost îngerul Domnului.

De atunci Servie a rămas în locul duhovnicului lui și purta grijă pentru frații cei duhovnicești. Și înștiințând pe arhieru că duhovnicul a trecut din viața aceasta, a cerut să-i trimită alt preot și duhovnic. Și găsim un preot, l-a trimis împreună cu duhovnicul care îl avea la Mitropolie. Și s-a bucurat Servie și s-a spovedit la el, spunându-și gândurile lui.

Iar cei din insula Critului (Creta), auzind de moartea duhovnicului și că Servie a rămas purtător de grijă al schitului, au venit la viața monahală. Iar Servie îi tunde monahi și-i chivernisea. Și își mărturiseau gândurile la duhovnic.

Atunci și Andrei, lăsându-și toată bogăția lui, a primit sfânta schimă de la Servie și se nevoia bine. Și din pricina simplității lui s-a învrednicit de darul tămăduirilor și tămăduia toată neputința. Și pe nimeni

n-a întristat, nici a necinstit, ci pe toți cei scârbiți îi mângâia. Niciodată nu s-a întins să doarmă pe pat sau pe așternut, ci se rezema de pereți și dormita puțin și iarăși mergea la slujba sa. Căra apă, gătea bucate, mătura, spăla și n-a lipsit niciodată de la Utrenie și nici într-o zi nu și-a lăsat canonul său. Nu s-a săturat niciodată de pâine și bea numai o dată în zi apă și aceea cu măsură.

Dar frații îl vorbeau de rău, zicând că este înșelat, și-l chinuiau pe ascuns, îl batjocoreau, râdeau de el și-l îmbrânceau, îi turnau în nas oțet tare cu muștar, de asemenea și în vasul din care bea apă. Când se pogora pe scări îi puneau așternut și, când călca pe el, aluneca și se lovea, iar când se scula îi turnau câte o cofă de apă peste el din îndemnarea diavolului ca să blesteme. Și hainele i se uscau pe el, că nu mai avea altele cu care să se schimbe. Și le răbda pe toate fericitul. Alteori îi turnau sărătură de pește pe grumaji. Iar odată, îndrăciții i-au luat culionul și ciorapii și i le-au mănjit cu smoală și cu rășină și așa l-au încălțat, iar barba i-au uns-o cu păcură. Apoi strigau și ziceau: „Veniți și vedeți pe înșelatul acesta cum s-a făcut!” Și venind ceilalți părinți, cum l-au văzut l-au întrebat:

– Pentru ce te-ai făcut așa, Andreie?

Iar el a răspuns:

– Pentru zăduf am făcut-o, ca să mă răcoresc!

– Și cum o să le scoți hainele? l-au întrebat iarăși.

– Când va trece zăduful, se vor dezlipi singure, a răspuns el. Și n-a arătat că acei vicleni i-au făcut aceasta. Însă Servie pe toate le știa, dar tăcea, lăsând să le descopere Dumnezeu. Și culcându-se acei lipsiți de omenie, când s-au sculat, erau plini de lepră la bărbie, la

fălci și la picioare. Iar Andrei s-a aflat sănătos fiindcă rășina și smoala s-au făcut ca pământul și au căzut. Atunci Servie a alungat din schit pe cei leproși, ca să nu se lipească și de alții. De atunci toți câți se împotriveau și nu făceau ascultare, se umpleau de lepră.

Iar la schit nu veneau femei sau tineri fără barbă, după cuvântul îngerului, ci numai bărbați desăvârșiți cu vârsta, adică de la 33 de ani mai sus. Iar de venea cineva sub această vârstă, se umplea de lepră. Ba încă și dobitoacele cele de parte femeiască se îmbolnăveau. Și așa schitul s-a curățit de putoarea patimilor trupești. Și chiar afară de schit de vorbea cineva din frați cu femeie se leproșa. Și fiindcă erau curați de patimi și de spurcăciuni trupești, le străluceau fețele; ale celor de 70 de ani erau ca ale celor de 25 de ani. **Căci unde este femeie sau tânăr, este cu neputință să se păzească întreaga înțelepciune.**

Iar Servie priveghea ziua și noaptea și lua aminte de mântuirea fraților, învățându-i să nu pătimească ca trufașul Cunavie.

DESPRE ÎNDRĂCIREA LUI CUNAVIE

În schitul fericitului Servie a venit un nou începător cu numele Constantin și se nevoia după voia lui, având înălțarea minții. Și se sârguia să-l întrecă pe fericitul Andrei în nevoință. Odată, văzând tămăduirile pe care le făcea Andrei, a întrebat pe oarecine, zicând:

– Pentru care nevoință a primit Andrei acest dar al tămăduirilor?

Iar acela a zis:

– Andrei niciodată nu s-a săturat de pâine și nici de apă; stă la rugăciune câte două și trei zile și nopți; face câte o mie sau două mii de metanii; nu vorbește, nu s-a culcat niciodată pe coaste, ci, rezemându-se, primește puțin somn; bucate pregătite și vin n-a gustat niciodată și multe alte nevoințe a săvârșit.

Acestea auzindu-le acela, i s-au părut de nimic și prea mici ca să le urmeze și el. Și după puțin a rugat pe Servie ca să-l tundă călugăr. Îmbrăcându-l în schimă, i-a pus numele de Cunavie. Apoi urmând înalta lui cugetare, a ieșit din schit și, închizându-se într-un loc strâmt, se nevoia singur. Și atât s-a nevoit, încât a întrecut pe Andrei în nevoință; că mânca Duminica puțin posmag și apă și nu s-a culcat niciodată pe pământ. Dar nu avea smerenia și simplitatea lui Andrei, ci era mândru și viclean.

După cinci luni de o astfel de petrecere, i-a venit un gând: să se încredințeze de la Dumnezeu că i-a primit

nevoința. A pus în candelă untdelemn, apă și feștilă și se ruga să se aprindă candela singură; dar fiindcă rugăciunea lui a fost necurată, nu era auzit. Însă el tot stăruia rugându-se și zicând: „Doamne, dă-mi darul tămăduirilor și nu voiesc mântuirea sufletului, ci să ard în văpaie ca paiele”. Astfel rugându-se nepriceputul, s-a depărtat Dumnezeu de la el și a venit diavolul și i-a aprins candela. Apoi i s-a arătat în chipul lui Andrei și i-a zis:

– Bucură-te, părinte Cunavie! Iată că m-ai întrecut cu nevoința. Căci acolo unde stăteam și mă rugam am văzut afară din chilia mea o lumină care se învârtea și căuta să se sălășluiască undeva și venind s-a sălășluit la tine. Iar eu venind către tine, am întâlnit un înger pe drum și mi-a zis: „Ce te mâhnești pentru Cunavie, că te întrece cu darul? El te întrece cu darul pentru că și cu nevoința este mai sus decât tine”.

Acestea zicându-le s-a arătat și un alt drac într-o lumină întunecată și i-a zis:

– Bucură-te, părinte Cunavie! Iată că a fost primită rugăciunea ta și vine împărăteasa cerului să te cunoască!

Atunci el a vrut să-și ia rasa, dar dracul nu l-a lăsat, zicându-i:

– Îți ajunge că ai dobândit îndrăzneală. Numai să nu o numești, nici să-i zici închinăciunea (adică: „Bucură-te, Ceea ce ești plină de dar...”)

fiindcă acum te încearcă numai și se scârbește dacă-i spui ceva.

I-a zis acestea ca să nu zică heretisirea îngerului și să nu se risipească năluca. Atunci Cunavie a întrebă:

– Dar ce să fac?

– Puneți mâinile în brâu, a răspuns dracul.

I-a zis aceasta, ca să nu-și facă semnul Sfintei Cruci, ci să zică numai atât: „Mulțumescu-ți ție, stăpâna pământului, că m-ai învrednicit de această nevoință și am răbdat atâtea osteneli. Iar pentru nevoința mea te rog să-mi dai darul tău”. Și a făgăduit ticălosul că va face așa. Apoi, venind alt drac, a pregătit scaunul împărătesei. Și mergând Cunavie în întâmpinarea împărătesei, s-a închinat lui Antihrist. Iar acesta îl sărută, zicându-i:

– Mult am dorit să te văd și iată că acum m-a învrednicit slava mea și te-am dobândit în brațele mele. Cere ce dar voiești și-ți voi da!

Și l-a așezat pe scaunul pierzării. Și a poruncit satana diavolilor lui ca să se închine și să se supună lui Cunavie. Și iarăși i-a zis:

– S-au înfricoșat heruvimii și serafimii de slava ta!

Iar Cunavie, mândrindu-se că a șezut pe scaunul slavei, a zis:

– Câtă nevoință am făcut ca să dobândesc slava aceasta!

După toate acestea diavolul a poruncit ca să-l înalțe pe Cunavie la cer, ca să se închine și „fiului ei”, și să-i dea darul tămăduirilor după dorința lui. Și l-au ridicat dracii la înălțime cu tot cu scaun până la sfera vântului și de acolo l-au slobozit în jos cu pornire mare, și, căzând pe o piatră mare, s-a zdrobit în bucăți. Și în loc să mai trăiască 60 de ani, cum i-a făgăduit spurcatul diavol și să primească darul tămăduirilor, n-a mai trăit nici șase ceasuri.

Acolo aproape era un alt frate, care se nevoia cu aceeași socoteală a înălțării, ca și Cunavie. Și, auzind el

vuietul căderii aceluia, s-a spăimântat. Atunci i s-a arătat îngerul în schima fratelui și i-a spus toate câte a pățit Cunavie. Apoi l-a povățuit ca să nu se înșele și el, ci să se supună și să-și mărturisească gândurile și să nu umble după voile lui, și s-a dus. Iar el venind, i-a spus lui Servie toate cele despre Cunavie. Și lovind în toacă pentru morți după obicei și adunându-se frații, le-a spus cu lacrimi toate cele despre Cunavie. Iar la urmă a zis:

– Să se facă rugăciuni ca Dumnezeu să descopere mai lămurit!

Și auzind Dumnezeu rugăciunea lor, s-a arătat Cunavie ca un băiat de arap și a spus toată înșelarea lui și cum a căzut din darul lui Dumnezeu. Iar la urmă a zis:

– Vai mie, că am pierdut! Vai, cum m-a înșelat diavolul și m-am osândit în întuneric!

Apoi s-a stins ca fumul. Iar Cuviosul Servie îi învăța pe frați, ca să nu pătimească și ei asemenea. Și cu pilda cea bună a lui Servie, petreceau după voia lui Dumnezeu. Iar Servie slăvea pe Dumnezeu în toate.

DESPRE MOARTEA SFÂNTULUI SERVIE

A venit și vremea mutării lui Servie, căci și el era om. Și chemând pe frați, mai întâi a sfătuit pe Ioan să primească iconomia fraților, adică să le fie începător și să le poarte de grijă, dar el n-a primit. Atunci Servie a zis:

– Să scriem arhiereului să facă cum știe!

Și primind scrisoare de la arhiereu, au aflat scris ca Ioan să primească începătoria. Atunci Ioan a vrut să fugă, dar îndată s-a leproșat și a rămas nemișcat în patul său. Și venind Servie să-l vadă, Ioan i-a cerut iertare pentru neascultarea lui și i-a făgăduit că va primi începătoria, numai să se vindece. Iar Servie rugându-se lui Dumnezeu, l-a tămăduit pe Ioan.

Atunci s-au adunat toți frații și binecuvântatul Servie îi învăța, zicând:

– Fraților, vedeți că din pricina bătrâneților mele nu mai pot să vă economisesc, ci este nevoie să primească altul începătoria, precum a poruncit și a rânduit Preasfințitul nostru Stăpân. Și să nu ziceți că noi ne supunem numai celui ce ne-a tuns. Iar de este vreunul dintre aceștia între voi, să spună acum ca să-l știm.

Erau acolo șapte nesupuși, care umblau în voile lor. Și aceia au zis:

– Noi pe alt egumen nu vrem, ci numai pe tine!

Și au zis acestea numai din slava deșartă. Dar îndată ce au grăit acestea, au rămas fără de glas, surzi și

plini de lepră și numai prin semne se înțelegeau cu Servie, căruia îi cereau să-i vindece. Dar Servie le-a zis:

– Leproșarea voastră să rămână așa nevindecată până ce va lovi în toacă pentru moartea mea. Numai atunci vă veți vindeca de lepră. Iar de cuvântarea voastră să fiți lipsiți, că sunteți împotriviți, ca numai prin scris să răspundeți.

Așa i-a alungat din mijlocul lor. Apoi a zis celorlalți frați:

– Fraților și fiii mei, iată ați văzut ce rea este împotrivirea. Luați aminte ca să nu cădeți în adâncul pierzării. Să aveți unire și dragoste între voi!

Apoi a poruncit să se citească scrisoarea arhiereului, care zicea: „Duhovniceasca îndreptare și stăpânire a schitului s-a dat lui Ioan; lui Pavel i s-a dat iconomia cea dinafară și cine nu se va supune, se va pedepsi cu lepra lui Ghezi, iar cel ce se va supune să fie binecuvântat în veci!” Atunci frații au zis:

– Să fie după voia arhiereului nostru.

Și iarăși îi învăța, zicând:

– Părinților, fraților și fiilor, ascultați! Vă rog să fiți împăciuitori, liniștiți, netulburători, nerâvnitori de cele rele și urmați cele bune. Să fiți fără patimă la mâncări și îmbrăcăminte și să nu cârțiți în ascultări. Căci cel ce ascultă este înger pământesc, dacă face ascultarea fără cârtire și cu simplitate. Iar cel ce cârtește și grăiește împotriva, se face dobitoc, care, deși se ostenește, n-are altă plată fără numai paiele pe care le mănâncă. Și vă întreb: Oare cel ce slujește în chinovie, se ostenește fără plată și în zadar? Nu, ci i se plătește gânditor sau simțitor. Cel ce cârtește la ascultare are plată simțitoare, adică hrană, precum dobitocul de care

am mai spus. Căci cârtește și ia aminte când la unul când la altul ca un neînțelept și nu simte că această blestemată grăire de rău este capul păcătuirilor.

Cel cârtitor lasă tăcerea cea preafrumoasă a rugăciunii din gând și vorbește multe și judecă, luând aminte la păcatele cele mici ale fratelui, acoperind pe cele mari ale lui. Și este totdeauna tulburat și voitor de rău. Unii ca aceștia se aseamănă cu dobitoacele, care nu au plată pentru osteneala lor, fără numai mâncarea și îmbrăcăminte petrecând ca niște nesimțitori.

Câstigul pe care-l primesc din ascultare îl cheltuiesc în cârtire, în vorbe deșarte, în judecare și defăimare. Nu tac niciodată, ci sunt ca mularul (asin), care se bucură când vede orzul din traistă și caută să fugă când vede povara. Căci atunci când aud clopotul pentru masă, saltă de bucurie; iar la lucru cârtesc și se ascund. Iar când se află la vreo treabă și toacă la Vecernie, ca să scape de slujba Bisericii, pricinuiesc că trebuie să termine treaba. Mai bine vor să lucreze decât să se roage. Și unii ca aceștia aduc mare sminteală frățimii.

Ascultați-mă, fiii mei, și păziți aceste zece porunci: să aveți răbdare, dragoste, întreagă înțelepciune, blândețe, smerită cugetare, ascultare, tăcere, înfrânare, rugăciune, care aduc smerenie și supunere. Și cine va ține acestea, își va ține și mântuirea sa. Iar cel ce le va defăima, își va defăima mântuirea sa. Dacă veți păzi acestea, veți mânca bunătățile pământului, iar de nu, sabia vă va mânca, după cuvântul Domnului. De acum înainte nu veți mai auzi glasul meu. Păziți toate cele ce v-am spus, ca să moșteniți viața cea veșnică și să aveți binecuvântarea arhiereului și a mea, a smeritului vostru

părinte. Sculați și vă plecați genunchii la rugăciunea mea cea mai de pe urmă.

Și s-au sculat toți și, îngenunchind, și-au plecat capetele lor înaintea lui Servie, iar el, deschizând sfânta lui gură, a zis această rugăciune:

„Stăpâne, Atotțiitorule, îți încredințez pe fiii mei în mâinile Tale. Păzește pe robii Tăi, Doamne, de cursele diavolului. Dumnezeuule Atotțiitorule, Părinte Preaînalte și fără de început, Doamne Iisuse Hristoase, Fiule Unule Născut și Duhule Sfinte, Dumnezeuule cel închinat în Treime de toată zidirea, să vină acum peste turma Ta mila Ta, și păzește-i sub acoperământul Tău de vrăjmașii cei văzuți și de cei nevăzuți, de gândurile cele rele și viclene, de aducerile aminte și dăruiește-le lor inimă înfrântă și smerită.

Iar Tu, o, Prealăudată Maică Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, miluiește pe robii tăi, povățuiește-i pe ei în dreptate și-i păzește în stăpânirea lui Ioan monahul, urmașul meu. Așa, Stăpână, ocrotește această turmă sfântă a lui Hristos și pe cei ce vor mai veni și vor locui în schitul acesta”.

Zicând acestea, a pus metanie fraților ca un smerit ce era. Iar frații i s-au închinat plângând, dându-i sărutarea cea mai de pe urmă.

În scrisoarea pe care a scris-o arhiereul pentru rânduiala schitului lui Servie mai scrie și aceasta: „Preaiubitul meu fiu, Servie, grăbește-te să mergem că a sosit ceasul. Grăbește-te că drumul este lung, iar calea îngustă și necăjită! Vino să mergem și să săvârșim călătoria”.

Și acestea le-a scris tainic despre mutarea lor din viața aceasta, ca să nu înțeleagă frații și să se tulbure.

Nimeni nu a înțeles fără numai Andrei, care, luându-l deoparte pe Servie, l-a rugat să-l ia și pe el să călătorească cu ei și să nu mai rămână în această viață. Iar Servie, milostivindu-se de el, l-a trimis să se pregătească pentru călătorie.

Servie a poruncit lui Ioan să scrie răspuns arhiereului, că vine curând împreună cu Andrei, și apoi să se ducă la preot să-i spună să slujească, ca să se împărtășească cu Andrei, fiindcă pleacă la arhiereu. Dar Ioan nu a înțeles. Și slujind preotul, Servie împreună cu Andrei s-au împărtășit cu Sfintele Taine și, după mulțumire, Servie a zis lui Andrei să se ducă în chilia lui, să se liniștească, iar lui Ioan îi zise:

– Mă duc și eu să mă liniștesc puțin pe patul meu. Iar tu pregătește cele pentru ieșirea noastră. Și pregătirea să fie pașnică, smerită și fără tulburare. La călătoria noastră să ne petreceți cu bună rânduială și să nu plângă nimeni, că nebun este. Iar tu vezi să chivernisești bine turma, cu frica lui Dumnezeu, în rânduilele cele dinafară și în cele duhovnicești; să priveghezi ca un păstor bun și purtător de grijă, ca să se folosească frații din pilda ta cea îmbunătățită și astfel să se silească la ascultare și să se supună în toate.

Acestea și alte sfătuiri dând lui Ioan, Servie a intrat în chilia sa și a adormit în Domnul. După puțin timp a venit o scrisoare în care scria că arhiereul a adormit întru Domnul. Iar Ioan, auzind aceasta, s-a tulburat foarte tare și s-a dus la Servie ca să-i spună și lui. Și bătând de multe ori la chilia lui, n-a răspuns.

Apoi zicând rugăciune a intrat și l-a găsit săvârșit întru Domnul, iar la căpătâiul lui era o scrisoare în care scria acestea: „Luați trupurile noastre și le îngropați în

pământ”. Ioan mergând și la Andrei, l-a găsit și pe el săvârșit în cuvioșie. Atunci a lovit în toacă pentru înmormântare, iar când a lovit în toacă, cei care au fost canonisiți s-au curățit de lepră, dar au rămas muți și limba lor s-a făcut ca o nucă. Și mâncau zeamă cu făină îngroșată, iar gândurile și le arătau prin scrisoare. Iar pe Servie și pe Andrei i-au îngropat cu mare cinste.

Ioan a rămas diadoh la cele duhovnicești, iar Pavel la cele dinafară. După moartea lui Ioan, a rămas Pavel la cele duhovnicești, iar la cele dinafară unul din slujitorii arhiereului, cu numele Simeon. Iar după Pavel, Simeon a rămas diadoh, iar celălalt cu numele Ilarion, la cele dinafară. După Simeon a rămas Ilarion, iar la cele dinafară al treilea slujitor al arhiereului, cu numele de Paisie, care a rămas la rândul lui diadoh după moartea lui Ilarion. Toți aceștia care au văzut și au cunoscut nevoițele lui Servie, au stat întăriți în nevoița chinoviei și au păzit cu scumpătate învățăturile Preacuviosului Părinte Servie.

DESPRE RĂZVRĂTIREA SCHITULUI LUI SERVIE

După moartea lui Paisie, a rămas unul netrebnic și cu nărav rău și a început ticălosul să facă pogorământ la cele zece porunci ale lui Servie. Căci, zămislindu-se sămânța cea vicleană a împreunării celei viclene, cel ce se va naște, fiind plin de vicleșug, deschide ochii din pânțele maicii sale și vede curat pe mama sa, numai nu vorbește. Și de ar fi vorbit, ar fi zis aceste trei cuvinte: „Asin fierbinte înțeleg”. Adică m-am zămislit asin fierbinte din pricina vicleniei părinților mei și am înțeles vicleșugul lor din pânțele maicii mele. Căci numai asinul cunoaște viclenia împreunării, iar alt păcat nu, dar nu totdeauna.

Iar omul cunoaște tot păcatul și toată fărădelegea. Neastâmpărarea lui ajunge ca a câinelui, care nu cunoaște vremea, ci se împreună pe drumuri. Când oamenii se împreună spre naștere de fii, pruncul se naște cu înțelegere bună. Iar când se face din neastâmpărare, pruncul se face viclean asemenea părinților lui, deschizând ochii de la naștere și cunoscând vicleșugul cel necurat. Dar curăția închide ochiul cel viclean și deschide pe cel al darului. Pruncul este cu ochiul închis la cele vremelnice și luminat la cele gândite și se hrănește cu cunoștința și înțelegerea cea duhovnicească (dumnezeiască). Iar pruncul cel viclean se hrănește cu furtișaguri, cu nedreptăți, cu minciuni, cu necurății și cu netemere de oameni și de Dumnezeu. Și pricina este

nesăturarea de a păcătui a părinților lui. Iar pentru aceasta Dumnezeu de multe ori slobozește de mor amândoi și nu vede nici mama pe prunc și nici pruncul pe mamă.

Asemenea se face și la călugări când vin din lume. Căci precum se dezlipește pruncul din pântecul maicii lui, așa și omul se desprinde din putoarea lumii. Și se unește cu viața monahicească, precum pruncul, din pricina neastâmpărării părinților lui, se unește cu căile cele pierzătoare ale lumii și nu cunoaște căile cele sfinte. Viețuirea cea monahicească și cea lumească se aseamănă cu bărbatul și femeia. Monahul este asemenea bărbatului, iar mireanul, femeii. Dacă bărbatul este întreg-înțelept și femeia se face înțeleaptă. Și dacă călugării duc viață înțeleaptă și curată și mirenii primesc pildă bună și viețuiesc creștinește. Iar curăția monahului este să se depărteze de tulburările mirenilor, de multa agoniseală, de grija pentru bucate și de alte griji pentru cele deșarte.

Din pricina acestora se întunecă și nu văd darul lui Dumnezeu, nu numai mirenii, ci și monahii. Mirenii, întunecându-se de acestea, cad în desfrânare, în preadesfrânare și în neastâmpărare. Petrecând ei în acestea și fiii lor le urmează pilda. La fel li se întâmplă și monahilor și pentru aceasta se lipsesc de mântuirea lor. Ucenicul de va vedea pe starețul și duhovnicul său că face ori bine ori rău, face asemenea și el. Fiindcă tatăl ucenicului este starețul, iar mama lui este duhovnicul. Iar duhovnicii vremii de acum s-au dat la slobozenie. Asemenea și stareții, la viață lumească; au căzut în griji tulburătoare și în agoniseală. Pe lângă acestea au dobândit și slava și cinstea lumii. Și stăpânesc silnicește,

poruncesc tiranicește, asuprind pe aproapele și pe supuși, iar cele de obște le consideră ca ale lor. Stăpânind astfel, se nălucesc că ar fi ceva, dar sunt putoare și necurăție și sunt stăpâniți de patimi. Precum slava lui Dumnezeu se arată din stăpânire, ținere și putere, dimpotrivă omul pătimăș se vede din aceste însușiri ale necurăției: putoare și spurcăciune. Și petrecând așa în acestea ajung la împietrire față de cele dumnezeiești și își pierd drumul mântuirii lor.

Dacă viața monahicească și-a pierdut drumul mântuirii ei, cu cât mai mult cea mirenească? Dacă aceasta a slăbit, cu cât mai mult aceea? Dacă bărbatul este neputincios în cele duhovnicești, cu mult mai mult va fi femeia. Și dacă părinții lor sunt atât de neputincioși, cu mult mai mult vor fi pruncii lor. Fiindcă părinții și-au cheltuit toată viața și osârdia lor în grija de cele pământești, de mâncări, de băuturi, de îmbrăcăminte, în iubirea de argint și au căzut în desfrânare, în preadesfrânare și în alte necurății, făcându-se neputincioși în petrecerea cea creștinească, și pruncii lor vor face asemenea. Și dacă monahii s-au dat la grija celor deșarte, la iubirea de argint, făcându-se neputincioși de petrecerea cea monahicească, ce vor face ucenicii lor?

DESPRE RUGĂCIUNE

Când monahul va slăbi în rugăciune, va pierde gustul acesteia. Precum pruncul ce se naște nu poate să trăiască de nu va suge lapte cu îndestulare, așa și monahul se pierde și moare sufletește de nu va suge cu îndestulare laptele rugăciunii. De se apropie pruncul de pieptul mamei sale și nu găsește lapte, ce folos are? La fel și monahul de s-a îmbrăcat în sfânta schimă și nu se arată pururea gânditor la Dumnezeu, cu nimic nu se folosește. Mama monahului este mântuirea, pieptul ei este sfânta schimă, iar laptele ei este rugăciunea. Dacă nu cauți mântuirea, apropiindu-te de sfânta schimă și sugând laptele rugăciunii, ce folos îți este? Pentru ce te-ai călugărit? Rugăciunea este răsuflarea mântuirii. Dacă lipsește răsuflarea, cum o să mai trăiască omul?

Monahul de va citi toate Mineiele, Octoihul și toate celelalte cărți, de nu va zice rugăciunea, cu nimic nu se folosește din citirile acelea. Ci ele vor fi asemenea cu bucatele puse pe masă spre mâncare, dar fără pâinea cea de toate zilele. Cu citirile din Psaltire, din mineie și din alte cărți, cu laudele, cântările și predicile se împodobește Biserica. Însă dacă monahul nu ține rugăciunea în mintea lui, cu nimic nu se folosește din acestea. Dacă în Biserică se citește și gândul tău umblă încoace și încolo, cu ce te folosește citirea? Dacă vă duceți la Biserică să auziți dumnezeieștile cuvinte și nu vă înfrânați mintea, ca să nu umble la cele deșarte, nici un folos nu aveți. Pravila se sfârșește și tu rămâi fără roadă.

Rugăciunea este frâu. Dacă vei alunga rugăciunea de la tine lași mintea liberă și ea umblă încoace și-ncolo ca un cal fără frâu. Dacă ții rugăciunea și o repeți totdeauna, mintea se înfrânează și rugăciunea îți dă rodul ei. Căci ea rabdă în toate, îndelung rabdă, și ne dă întreaga înțelepciune. Rugăciunea îți dă dragostea, curăță toată lepra, rănilor și necurățiile sufletului și luminează mintea. Dacă monahul este fără grijă, trândav și neputincios în rugăciune, cu cât mai mult mireanul? Dacă părinții sunt atât de neputincioși cum vor fi fiii lor? Cei ce trăiesc în tinerețile lor în lume fără frica lui Dumnezeu, și pe urmă se întâmplă și vin la viața monahicească, când văd pe părintele lor că doarme întru cele duhovnicești și a căzut în patimile cele deșarte, uitând de viețuirea cea monahicească, nu mai fac nimic din cele duhovnicești. Precum pruncul, din pricina vicleniei părinților lui, a nesocotit legile firii, deschizând ochii din pântecel mamei lui, așa și ucenicii din pricina vicleniei duhovnicului său, uită de rânduiala vieții monahicești din ziua în care au îmbrăcat schima. Iar că pruncii se nasc cu ochii deschiși dovedește că lumea de astăzi a pierdut gustul întregii înțelepciuni (a înfrânării de la păcate).

Sfântul înger a poruncit Sfântului Pahomie ca numai după trei ani de încercare, noul începător să fie îmbrăcat în schimă. Dacă va face acest lucru mai înainte, să nu se bucure unul de altul. Dar astăzi, călcându-se porunca, nu trei ani, ci nici trei luni nu-l încearcă și îndată ieșind din pântecel lumii îl tunde. Însă nu se bucură de el, fiindcă un ucenic ca acesta lucrează voile lui cele lumești și are în el toată putoarea lumească, patimile și voile ei. Și nu face decât să

mânjească sfânta schimă și al doilea botez al pocăinței. Iar ticălosul duhovnic se face că nu bagă de seamă lucrarea ucenicului, aruncând astfel cele sfinte la câini. Și ce este mai rău că unii dintre ei leapădă sfânta schimă și se duc în lume de se însoară sau trăiesc în lume făcând cele rele, hulindu-se astfel prin ei numele lui Dumnezeu.

Și acum vă întreb: din ce pricină s-au întâmplat acestea? Nu este oare de vină starețul și duhovnicul lui că l-a călugărit, dar nu l-a povățuit, ci l-a lăsat în voile lui cele rele și așa se pierd amândoi sufletește? Cu ce este vinovat starețul lui!? Eu vă zic că însutit este vinovat! Căci dacă nu era iscusit să povățuiască un suflet, de ce l-a primit în obștea lui? Și în loc să-l mântuiască l-a pierdut, și sufletul ucenicului se va cere de la acel duhovnic și stareț neiscusit. Pruncul cel necurat, zămislit din neînfrânarea părinților, deși se naște în păcate, dar se curăță prin Sfântul Botez. Și apoi părinții îl păzesc să nu se înece în apă, să nu se ardă în foc, să nu se junghie cu cuțitul, până ce va ajunge la vârstă. Așa și noul începător, lepădându-se de lume și venind la călugărie cu necurăția lumii în el, supunându-se egumenului, se curăță și se spală prin nevoiță și ispite. Căci în alt fel nu se curăță necurăția cea de mulți ani a lumii.

Necurăția lumii este cleioasă și se lipește de om ca și cositorul de aramă și nu se dezlipește decât cu lacrimi și cu multe osteneli, care sunt potrivnice necurăției și ele curăță așa de bine, precum focul curăță țarina când o arde, și el este întristare pentru întristare, plângere pentru plângere și scârbă pentru scârbă. Deci să nu înceteze întristarea, să nu se taie plângerea și să nu lase

măhnirea cel ce dorește să-și dezlipească de pe el necurăția lumii, ci să fie totdeauna întristat, plângător și cu inima înfrântă.

Precum apa și săpunul curăță necurăția trupească, așa și pocăința cu lacrimi o curăță pe cea sufletească. Iar pe lângă ele de se adaugă zdrobirea inimii, curăția se face și mai repede. Iar pocăința și zdrobirea inimii este: întristare permanentă, plângere neîncetată, aducerea aminte de moarte și pomenirea păcatelor. Dar nu aducerea aminte de păcate cu dulceață, căci atunci acestea i se socotesc iarăși păcat, ca și cum le-ar fi făcut din nou.

Omul este necurat pentru că se naște și se zămislește în păcate. Dar păcatele lui se curăță prin Sfântul Botez. Fiul lui Dumnezeu S-a botezat cu apă și cu Sângele Său, cu toate că nu S-a zămislit în păcate, ci de la Duhul Sfânt. Și botezându-Se în apă, a curățit păcatul zămislirii, al fărădelegii și al călcării de poruncă al lui Adam. Iar botezându-Se cu Sângele Său, a înviat pe cei adormiți în iad din veac.

Botezul pocăinței nu l-a arătat împreună cu botezul curăției, ci mai pe urmă. La botezul cel dintâi al curăției omului, nu-i trebuie suferința întristărilor, ci veselie și bucurie, căci curăță păcatul strămoșesc al lui Adam și al Evei și al tuturor urmașilor lor care s-au zămislit în păcatul lor; că, deși Adam și Eva nu s-au zămislit trupește din păcate, amăgirea gânditoare a diavolului intrând în sufletele lor și primind acolo consimțire, s-a socotit ca o zămislire. Pentru aceasta au fost izgoniți.

Și cu toate că au făcut pocăință destulă, ei înșiși nu au putut să se izbăvească, ci a fost nevoie de

pogorârea Fiului lui Dumnezeu, Care a curățit păcatul lor fără de suferință. Așadar, toți oamenii, urmașii lui Adam zămisliți în păcate, se curăță în dar de păcatul strămoșesc. Dar din pricină că în urmă dau în alte păcate, ca să se curețe, le trebuie acel muștar, acea suferință de care am spus mai sus.

DESPRE PUSTIIREA SCHITULUI SFÂNTULUI SERVIE

După moartea aceluia egumen cu pildă rea, călugării schitului n-au mai pus alt egumen, ci trăiau după capul lor, căci unii voiau tipicul lui Servie și-l păzeau, iar alții nu. În cele din urmă s-au învoit și ceilalți să păzească tipicul lui Servie. Dar scopul lor era să-i stăpânească și să-i supună pe ceilalți. Și căroră voiau să le facă rău, le puneau în față tipicul și, arătându-i călcători ai lui, îi alunga din schit, dar ei nu țineau nici o poruncă a tipicului. Proiestoșii și duhovnicii au primit tineri fără barbă în mănăstire și nu puneau egumen ca să-și facă voile lor cele rele. În tipic scria ca nimeni să nu iasă afară din biserică în vremea pravilei și să nu vorbească. Dar proiestoșii și duhovnicii ieșeau afară și vorbeau cele deșarte, iar cei mai mici nu se temeau.

Un frate avea un cunoscut în cetate și, auzind că un alt frate vrea să meargă în cetate, ieșind amândoi în artica bisericii, l-a rugat să-i spună el cunoscutului său cele de nevoie. Proiestoșii, văzând vorba lor, i-au

înfruntat. Dar acești doi frați, spunându-le pricina vorbirii lor, au zis:

„Voi în toate zilele ieșiți și vorbiți deșertăciuni și pe noi, pentru o pricină de nevoie, ne dojenți? Pentru aceasta ne-am făcut călugări ai Tipicului?”

Ei, auzind acestea, s-au tulburat și i-au alungat din schit. Și pe urmă s-au împărțit în două cete. Cei ce păzeau tipicul lui Servie, care se numeau tipicari, și cei ce nu-l păzeau, care erau numiți călugări ai tipicului. Și se numeau eretici unii pe alții. Proiestoșii au călcat rânduiala tipicului și au primit în mănăstire femei și tineri fără barbă. Proiestosul cel dintâi și-a luat ca ucenic un tânăr preafrumos fără barbă și ceilalți se sminteau și-i ziceau să-l alunge după porunca tipicului. Dar el a zis: „Să se ungă cu baligă Tipicul!”

Astfel, văzându-l pe acesta, și alții și-au luat ucenici tineri fără barbă și au început să mănânce și carne, iar cei nevoitori posteau și de untdelemn. Și din tot schitul numai șapte chilii păzeau Tipicul Sfântului Servie.

Un ucenic al unui călugăr din cei nevoitori, cu numele Acachie, petrecea cu viclenie la bătrânul său, însă din nerăutate. Căci se fățarnicea că ține rânduiala bătrânului, dar pe ascuns se împărtășea și cu cei răzvrățiți, mâncând și bând cu ei. Și zicea:

„Dumnezeu a dat mâncărurile ca să le mâncăm. La fel și pe femei le-a lăsat Dumnezeu!”

Și petrecând acei ticăloși călugări în slobozenie la toate, spurcau schima cea îngerească. Și s-a depărtat darul lui Dumnezeu de la ei, făcându-se necurați sufletește și trupește. Apoi s-au dat cu totul la grija cea multă a celor dinafară, la tulburare, la agonisire de

prisos, la îmbelșugare de tot felul de mâncări și băuturi și, mai ales, luau bani de la închinătorii mireni, lucru care era oprit de Sfântul Servie. Iar Dumnezeu, văzând răutatea lor și neîndreptarea sufletelor lor, a hotărât să-i piardă. Și a trimis îngerii satanei să-i pedepsească.

DESPRE TRIMITEREA ÎNGERILOR SATANEI

Într-una din nopți a venit boierul dracilor cu toată ceata lui și intrând în schit a lovit în toacă, ca și cum ar fi fost închinători, fiindcă numai așa ieșeau din chiliile cei ce erau împotriva tipicului Sfântului Servie, auzind toaca, ca să întâmpine pe mireni și să dobândească bani de la ei. Și s-au adunat toți acei călugări, afară de cei din cele șapte chilii. Și cum s-au adunat aceia, i-au prins dracii, fără să scape vreunul și iau legat pe toți.

Apoi au stricat catapeteasma bisericii, au adunat icoanele, au stricat ușile, au scos ferestrele, stranele, pardoseala și acoperământul chiliilor. Și au adunat toate lemnele și scândurile la ușa bisericii și, aprinzând un foc mare, au ales cărbunii cei aprinși, cu care au început a prăji pe călugări, unul câte unul. Și, frângându-le gâtul, spinarea, mâinile și picioarele, îi aruncau în mijlocul focului ca niște pești. Și așa se frigeau și se ardeau cei ce aveau de-a face cu tineri fără barbă. Iar celor ce aveau de-a face cu femeile, le frângea mijlocul și încheieturile mâinilor și le strângeau măduarele cu o sfoară și așa îi aruncau în jăratec.

Iar celor ce au stricat Tipicul, le frângeau ceafa, mâinile, coatele și genunchii, aruncându-i și pe ei în foc. Celor ce s-au dat la grija celor pământești, le frângeau mâinile și picioarele. Iar celor ce se împrieteneau cu persoane mari la mâncări și băuturile despicau pânțele și le frângeau mâinile și picioarele. Altora le tăiau degetele mâinilor și ale picioarelor și le rupeau gâtul și limba. Și așa pe toți acei ticăloși îi aruncau în jăratec, prăjindu-se jalnic ca peștii pe cărbuni, săvârșindu-se în atâta chinuire cumplită, ca arvună a muncii celei veșnice, fiindcă i-a găsit urgia lui Dumnezeu nepocăiți.

Căci cei ce nu se pocăiesc se vor duce în întunericul cel mai dinafară. Acolo stau tiranii cei nemilostivi, care muncesc pe cei ce spurcă sfânta schimă; acolo este foame cumplită și legături nedelegate; acolo se prăjesc limbile clevetitorilor și ale celor ce judecă pe alții. Acolo sunt casapii ce despică capetele duhovnicilor care vădesc păcatele celor ce se mărturisesc la ei și le scot limbile prin ceafă; acolo sunt tiranii care sfarmă dinții monahilor, care mănâncă milostenia străină fără s-o lucreze. Acolo sunt viermii cei neadormiți, care mănâncă mâinile și limbile celor ce au făgăduit înaintea Sfântului Altar, când au luat sfânta schimă, că vor petrece după făgăduință, dar au petrecut în lenevie. Acolo se vor scoate ochii celor ce privesc cele rele și spurcate; acolo se taie gâtleurile celor ce se împărtășesc cu nevrednicie cu Sfintele Taine; acolo se află multe feluri de munci cumplite și înfricoșate, pregătite celor ce lucrează păcate și fărădelegi pe pământ.

O, cuvioșilor părinți, ce folos vă este din dobândirea lumii și ale celor pământești, dacă acolo vă veți osândi? Căci dobândind acestea ajungeți la nesimțire sufletească și de aceea nu puteți lucra mântuirea voastră.

DESPRE CELE ȘAPTE COLIBI

După sfârșitul acestei urgii a pierzării acelor necălugări, s-a luminat de ziuă și au ieșit afară călugării din cele șapte chilii, care păzeau poruncile fericitului Servie. Și văzând schitul pustiit și ars, se întrebau unul pe altul: „Cum s-a făcut aceasta?” Și se mirau cum n-au auzit nimic. Și mergând la Chiriaco, biserica pentru slujbele de duminică, și văzând-o arsă și spurcată, iar pe călugări zăcând pe cărbuni, au rămas fără glas, de frică. Și luând seama mai cu dinadinsul au auzit mișcare și glas înăuntru, între trupuri. Și dând la o parte celelalte trupuri, au scos pe unul, care încă nu era mort, dar avea mâinile și picioarele frânte și ochii scurși. Iar acesta a rămas nears din pronia dumnezeiască, ca să-i încredințeze pe cei ce au rămas despre pricina celor întâmplare. Și tânguindu-se ei, l-au dus la una din chiliile lor și punându-l pe pat, s-au dus să-i îngroape pe ceilalți morți. Și mergând au întâlnit un tânăr, care i-a întrebat:

– Unde mergeți?

– Mergem să îngropăm sfintele moaște ale celor uciși, au răspuns ei.

– Acelea nu sunt sfinte moaște, ci trupuri necurate. Luați aminte să nu le îngropați în cimitirul părinților cuvioși adormiți acolo, ca să nu spurcați moaștele cele curate, ci să faceți o groapă mare separat și acolo să le îngropați. Iar pe cel ce l-ați luat în chilia voastră să-l întrebați și el vă va spune toate. Apoi după trei zile voi veni să-l iau și pe el și-l voi duce acolo unde

este porunca lui Dumnezeu, le-a zis tânărul, care apoi s-a făcut nevăzut.

Deci părinții, după porunca îngerului, au îngropat pe cei morți la un loc osebit și apoi au venit la chiliile lor. Iar cel aproape mort, mai revenindu-și puțin, a fost cunoscut de părintele lui că este Acachie, ucenicul lui, și l-a întrebat:

– Fiule, spune-ne ce s-a întâmplat?

– Iartă-mă, părintele meu, că neascultarea mea m-a adus în această stare ticăloasă. Au venit îngerii satanei să ne pedepsească, că am spurcat schima cea îngerească. Dacă te ascultam, părintele meu, nu pătimeam acestea. Căci înaintea ta păzeam poruncile tale, iar pe ascuns făceam lucrurile lor cele rele. Mâncam cu ei carne și pește și beam vin. Iar în noaptea aceasta, la miezul ei, au lovit în toacă, iar eu, fără să te întreb, am plecat la ei și ne-au prins pe toți. La început socoteam că este glumă, dar pe urmă după ce am văzut că ne descoperă chiliile, că scot catapeteasma bisericii și strănile, că au făcut un foc mare și au aruncat în el icoanele cele îmbrăcate cu aur și argint și candelilele cele de argint și ardeau împreună cu lemnele, ne-am înfricoșat foarte. Și toți erau fără cuvânt și numai prin semne se înțelegeau. Iar după ce au ars toate și s-au făcut cărbuni, ne-au aruncat și pe noi în frigare, cum ați văzut.

Dar mă rog și mă cuceresc ție, părintele meu, să mă primești și să mă tunzi călugăr și să mă împărtășești cu Preacuratele Taine, pentru că nu spre a trăi m-a păzit Dumnezeu, ci pentru a primi acestea. Și în urgia aceea m-am rugat lui Dumnezeu, ca pentru sfintele tale rugăciuni să primesc sfințeniile acestea.

Bătrânul, auzind acestea și văzându-l că este aproape de sfârșit, l-a călugărit și l-a împărtășit cu

Sfintele Taine și a treia zi la Vecernie s-a săvârșit. Iar părinții l-au îngropat cu evlavie în cimitirul cuvioșilor părinți, fiindcă Dumnezeu i-a primit pocăința.

Și de atunci, cei ce au rămas păzeau tipicul ca Evanghelia și, trăind cu bună nevoință, s-au săvârșit, trecând din viața aceasta. După săvârșirea lor n-a mai trăit nimeni acolo, pentru că locul s-a pustit.

Deci, ce voi zice, fără numai acestea: „Scoală-te, Părinte Servie, și vezi schitul tău cum s-a pustit din pricina desfătării, a călcării rânduielilor monahicești și a spurcăciunii. Fiindcă cel ce mănâncă și bea mult își strică întreaga înțelepciune a sufletului și își îngrașă trupul, iar cel curat își păstrează și trupul și sufletul cu bună rânduială în toate!” Amin.

POVESTIRE FOLOSITOARE

A fost un stareț care avea un ucenic; și, murind starețul, a rămas ucenicul singur. Iar ucenicul, fiind iubitor de tăierea vocii, a cioplit un lemn gros, căruia i-a pus dulamă și culion, și l-a pus în mijlocul chiliei. Și la tot ce făcea cerea binecuvântare de la lemn, ca de la un stareț. Într-una din zile, voind să se ducă în oraș, ca să-și vândă rucodelia, a pus metanie lemnului din chilie, cerându-i binecuvântare ca să se ducă să-și vândă rucodelia. Atunci lemnul i-a zis:

– Nu te duce, că sunt niște hoți pe cale și-ți vor lua rucodelia.

Dar nu lemnul i-a vorbit, ci îngerul lui Dumnezeu, care l-a văzut că este atât de iubitor de tăierea vocii în toate.

CUPRINS

Introducere.....	5
Vedenie ce s-a arătat în Sfântul Munte	7
Vedenia înfricoșată și minunată a Sofianeii	26
Minunea din Egipt cu mutarea muntelui	44
Vedenia de la Mănăstirea Neamț.....	58
Monahul ce n-a avut evlavie la o icoană veche.....	66
Bătrânul și dascălul	67
Vedenia din trapeza Mănăstirii Vatopedu	72
Vedenia unui cuvios bătrân	77
Vedenia unui sfânt purtător de semne	79
Cuvânt al Părintelui Elisei.....	80
Despre un monah care și-a scos mama din iad.....	84
Despre judecățile lui Dumnezeu.....	89
Despre un om cu simplitate sfântă și fără răutate.....	96
Preotul care a trăit 370 de ani.....	102
Despre un egumen iubitor de argint	109
Despre neîmplinirea celor ce primesc milostenie.....	112
Un cuvios care a fost ars împreună cu ucenicii	114
Arhiereul care s-a turcit.....	116
Minunea făcută de Sfântul Nicolae cu un cimpoier ..	118
Nifon pustnicul	121

Viața Preacuviosului Părintelui nostru Servie.....	126
Ispitele și nevoițele Sfântului Servie.....	134
Moartea duhovnicului lui Servie.....	151
Îngerul spune cuvânt la înmormântare.....	152
Despre îndrăcirea lui Cunavie.....	159
Despre moartea Sfântului Servie.....	163
Despre răzvrătirea schitului lui Servie.....	169
Despre rugăciune.....	172
Despre pustiirea schitului lui Servie.....	176
Despre trimiterea îngerilor satanei.....	178
Despre cele șapte colibe.....	180
Povestire folositoare.....	182

Tipărită la Tipografia Mitropolitană Trinitas
în colaborare cu

Tipografia
S.C. PRINT MULTICOLOR S.R.L.
Str. Bucium Nr. 34, Cod 700265, IAȘI
Tel: 0232-211225 Fax: 0232-211252
www.printmulticolor.ro

